

9/2019

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
SEPTEMBER – KIMAVEC

Browning X-BOLT EUROPE SF FLUTED, .30-06
 REDNA CENA: 1.323,70 €
 CENA S POPUSTOM: 1.023,70 €

-300 €

Browning MARAL, .308 Win
 REDNA CENA: 2.135,00 €
 CENA S POPUSTOM: 1.835,00 €

-300 €

Browning MARAL Compo Brown ADJ, .30-06
 REDNA CENA: 2.214,30 €
 CENA S POPUSTOM: 1.964,30 €

-250 €

Browning X-BOLT SF S/S FLD ADJ THR, .30-06
 REDNA CENA: 1.396,90 €
 CENA S POPUSTOM: 1.146,90 €

-250 €

Browning B725 HUNTER, 20M, 71 INV DS
 REDNA CENA: 2.598,60 €
 CENA S POPUSTOM: 2.298,60 €

-300 €

Browning BAR MK3 HUNTER FLD, .30-06
 REDNA CENA: 1.586,00 €
 CENA S POPUSTOM: 1.336,00 €

-250 €

UGODNO, PO NAJBOLJŠI CENI
 V SEPTEMBRU IN OKTOBRU
 IZ NAŠE ZALOG.

Winchester M94 SHORT RIFLE, .30-30 Win.
 REDNA CENA: 1.177,30 €
 CENA S POPUSTOM: 977,30 €

-200 €

Winchester SXR VULCAN BATTUE, S, .30-06
 REDNA CENA: 1.195,60 €
 CENA S POPUSTOM: 995,60 €

-200 €

Winchester M70 Ultimate Shadow, NS, .308 Win.
 REDNA CENA: 768,60 €
 CENA S POPUSTOM: 618,60 €

-150 €

Winchester SX3 Field, 20M, 71
 REDNA CENA: 1.305,40 €
 CENA S POPUSTOM: 1.105,4 €

-200 €

Browning T-BOLT TARGET VARMINT, .17 HMR
 REDNA CENA: 780,80 €
 CENA S POPUSTOM: 630,80 €

-150 €

Browning X-BOLT SF Hunter Eclipse THR, .30-06
 REDNA CENA: 1.305,40 €
 CENA S POPUSTOM: 1.155,40 €

-150 €

Browning BAR LT HUNTER NERO LH, .30-06
 REDNA CENA: 1.403,60 €
 CENA S POPUSTOM: 1.103,00 €

-300 €

Browning X-BOLT HUNTER SF LH, S, SM, .308
 REDNA CENA: 1.348,10 €
 CENA S POPUSTOM: 1.098,10 €

-250 €

ANCEĻ d.o.o.

Lebanova ulica 3
 8000 Novo mesto
 tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
 faks: ++386 (0)7 / 33 23 879
 Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Sellier&Bellot - Meopta
- Alfa Proj - Noblex - ATN - Niggeloh
- Norica - Huglu - Schmidt & Bender - MAK
- Sightmark - Swarovski Optik - STV Group

Oglosi niso lektorirani.

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CII., št. 9
september – kimavec

Lovec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik dr. Arpad Kövesi

Odgovorna urednica
Jasna Kovačič Siuka

Bojan Avbar, Franc Černigoi,
Leo Fabiani, dr. Boštjan Pokorny

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in zigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Predstavitvene strani LZS:
http://www.lovska-zveza.si

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na e-naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštetje besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X. Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

IZ VSEBINE:

<i>H. Potočnik:</i>	Velike zveri – od naravovarstva do interventnega razvrednotenja in nazaj?	400
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		402
MNENJA IN PREDLOGI		404
<i>M. Gselman:</i>	Kaj nam pa je ali – kaj je z nami?	404
LOVSTVO		405
<i>B. Avbar:</i>	Mednarodni dan zaščite ozonske plasti	405
<i>Projektna skupina Carnivora Dinarica:</i>		
	V času interventnega odstrela medvedov in volkov posebna pozornost osebkom s telemetrično ovrtnico	407
<i>M. Hafner:</i>	Kako okoljski dejavniki vplivajo na prisotnost navadne jelenjadi na zimskem krmišču?	408
RASTLINE IZ LOVSKIH REVIRJEV		413
<i>T. Angerer:</i>	Navadna nokota	413
LOVSKI NABOJI		414
<i>G. Hodnik:</i>	.22 Hornet	414
PO LOVSKEM SVETU		416
<i>M. Janc:</i>	Slovenija evropska prvakinja v kombinacijskem streljanju	416
<i>F. Ekar:</i>	Na avstrijskem Koroškem je postal novi deželni lovski mojster dr. Walter Brunner	417
<i>F. Rotar:</i>	Klub prijateljev lova Celovec ima novega predsednika	418
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		419
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		420
<i>E. Trafela:</i>	Zakaj sem 'šprical' pouk?	420
LOVSKO PESNIŠTVO		422
<i>S. Grč:</i>	Gozdni jereb	422
LOVSKA ORGANIZACIJA		423
<i>F. Rotar:</i>	46. Srečanje lovskih pevskih zborov in registov 2019	423
<i>M. Janc:</i>	Liga LZS za veterane in superveterane 2019	426
<i>T. Pavli:</i>	KD Domžalski rogisti in nov zlati rog	426
<i>V. Tomat:</i>	Gorenjska bogatejša za 25 novih lovcev	427
<i>F. Rotar:</i>	Sedemnajsta generacija novih lovcev pomladila koroško lovstvo članstvo	428
<i>A. Marinčič:</i>	45. pregled odstrela in izgub na območju Notranjskega LUO	429
JUBILANTI		431
MLADI IN LOVSTVO		432
<i>S. Petančič:</i>	Naravoslovni dan v Pišecah	432
LOVEC ZA MLADE ŠOJA (Garrulus glandarius)		433
LOV NA CRKE IN ŠTEVILKE		434
LOVSKI OPRTNIK		435
<i>B. Kanižar:</i>	Strokovna ekskurzija LD Ruše	435
<i>Š. Nemeč:</i>	Zanimiva najdba na lovu	436
<i>F. Ekar:</i>	Nenavadno srnjakovo rogovje	436
<i>I. Kocjančič:</i>	Društvo slovenskih lovk na sejmu v Gornji Radgoni	436
<i>M. B.:</i>	Lovec brez psa je kakor jezdec brez konja	437
<i>M. Toš:</i>	Franc Jožef I.	438
<i>Žan, Eva:</i>	Ledje muflonovega jagnjeta v lončeni posodi	438
V SPOMIN		439
LOVSKA KINOLOGIJA		440
<i>T. Dajčar:</i>	PNZ in telesno ocenjevanje psov prinašalcev v Dragi	440
<i>J. Šumak:</i>	Telesno ocenjevanje lovskih psov LKD Celje	440
<i>L. Resman:</i>	Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov	441
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	442

SLIKA NA NASLOVNICI:

Navadni jelen – *Cervus elaphus*

Foto: Jaroslav Pap

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna	srnjak, lanščak:	1. 5.–31. 10.
	srna, mladici obeh spolov:	1. 9.–31. 12.
	mladica:	1. 5.–31. 12.
Navadni jelen	jelen:	16. 8.–31. 12.
	košuta:	1. 9.–31. 12.
	teleta:	1. 9.–31. 1.
	junica, lanščak:	1. 7.–31. 1.
Damjak	damjak:	16. 8.–31. 12.
	košuta:	1. 9.–31. 12.
	teleta:	1. 9.–31. 1.
Muflon	oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov:	1. 8.–28. 2.
	ovca:	1. 8.–31. 12.
Gams	kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	1. 8.–31. 12.
Kozorog	kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	1. 8.–31. 12.
Divji prašič	merjasec:	1. 1.–31. 12.
	svinja:	1. 7.–31. 1.
Poljski zajec	ozimci in lanščaki obeh spolov:	1. 1.–31. 12.
Kuna belica, kuna zlatica		1. 11.–28. 2.
Jazbec		1. 8.–31. 12.
Lisica		1. 7.–15. 3.
Šakal*		1. 7.–15. 3.
Rakunasti pes (enok)		1. 8.–31. 3.
Navadni polh		1. 10.–30. 11.
Alpski svizec		1. 9.–30. 10.
Pižmovka		1. 1.–31. 12.
Nutrija		1. 1.–31. 12.
Fazan		1. 9.–28. 2.
Poljska jerebica (gojena)		1. 9.–15. 11.
Raca mlakarica		1. 9.–15. 1.
Šoja		1. 8.–28. 2.
Sraka		1. 8.–28. 2.
Siva vrana		1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Velike zveri – od naravovarstva do interventnega razvrednotenja in nazaj?

Dr. Hubert Potočnik,
član Strokovno-znanstvenega sveta LZS
Biotehniška fakulteta,
Oddelek za biologijo,
Skupina za ekologijo živali

zatiranje škodljivcev, katerekoli je že družba (ali pa država) in posameznih obdobjih prepoznavala. Še več, varovanje narave – okolja divjadi je bilo neločljivo povezano z delovanjem slovenskega lovstva. Naravovarstvena naravnost je bila tista, ki je vseskozi dajala lovstvu nekaj več. Dajala mu je žlahten lesk. Dokaz za to so nedvomno tudi zveri, velike zveri. Z zavedanjem, da daje pečat našim gozdom in da je postal redek, je konec 19. stoletja lov na medveda na Kočevskem prepovedal že veleposestnik Karl Auersperg, zakonsko pa je bil v osrednjem območju zavarovan v prvi polovici 20. stoletja. Prvič v svetu. Brez direktiv in konvencij. Oblasti so do sredine prejšnjega stoletja organizirale, vzpodbujale in nagrajevale uničevanje preostalih zveri. Pri risu jim je uspelo predvsem zaradi izjemno osiromašenega prehranskega okolja – okolja brez srnjadi.

Nova spoznanja o vlogi prostoživečih živali, njihovi biologiji, večja ekološka ozaveščenost lovcev ter spremenjeno dojetje naravnih in družbenih vrednot so povzročili korenite spremembe v pojmovanju vloge lovstva. Ne glede na to, kdo je bil pobudnik, financer ali izvajalec ponovne naselitve risa leta 1973, je dejstvo, da so slovenski lovci naselitev podprli in jo vzeli za svojo. Za tisto obdobje je bila to ena največjih tovrstnih naravovarstvenih akcij v Evropi. Bila je uspešna. Cilj upravljanja z vsemi tremi velikimi zvermi ni bil »konzervacionizem«, pač pa trajnostno upravljanje. Pred štiridesetimi ali petdesetimi leti je to morda res pomenilo predvsem poseganje v populacije, a na način, ki je omogočal ohranjanje in razvoj populacij, izvajanje odstrela pa je hkrati zmanjševalo konflikte v lokalnem okolju ali pa usmerjalo njihovo širjenje. Z omejenim in strogo načrtovanim odstrelom je uplenuitev velikih zveri postala cenjen dogodek posameznega lovca. Zlasti za odstrel risa ali medveda je veljalo nekakšno nepisano pravilo, da je

Več kot stoletni tradiciji slovenskega lovstva smo pri nas, v primerjavi z našimi sosednjimi državami, uspeli v lovstvu oblikovati sistem, ki v prvi vrsti koristi divjadi, tudi tisti, ki ji dandanes v sodobnem upravljavskem žargonu rečemo prostoživeče vrste, med katerimi so tudi velike zveri. Kljub drugačnim zgledom v naši okolici, kjer pogosto pri upravljanju z divjadjo prevladuje predvsem ozek interes gojitve trofejne divjadi, torej gospodarski interes, se je v slovenskem lovstvu skušalo ohraniti zavedanje, da je lovstvo več kot zgolj ekonomsko izkoriščanje divjadi in

eden dovolj. Za vedno. S prenosom upravljanja z divjadjo na Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) po slovenski osamosvojitvi ter usklajevanjem naše zakonodaje z evropsko, ki je velike zveri uvrstila med strogo zavarovane vrste, je Lovska zveza Slovenije (LZS) vztrajala pri zavezanosti k trajnostnemu upravljanju z velikimi zvermi tudi potem, ko jih je nova zakonodaja odstranila s seznama divjadi.

Pod pristojnostjo okoljskega resornega ministrstva (kljub občasnemu združevanju s kmetijskim) sta se populaciji medveda in volka postopno povečevali kljub izrednemu (rednemu) odstrelu, kar je bil tudi cilj upravljanja. Z večanjem številčnosti medveda pa tudi volka so se ob spremenjeni kmetijski politiki, ki je začela vzpodbujati rejo drobnice, katere številčnost se je od sredine 90-ih hitro povečevala, začeli večati tudi konflikti. Le-ti so se deloma kazali tudi v izplačanih odškodninah, ki so se hitro povečevale in nikakor niso odražale sorazmernega povečevanja populacije volka in medveda. Ob vse bolj zaostrenih razmerah in pritiskih po povečanju odstrela na eni strani ter popolnem varstvu na drugi je hitro postalo jasno, da bo v upravljanju z zvermi treba vključiti vrsto ukrepov, za upravljavške odločitve pa pridobiti strokovne argumente, ki jih je sicer terjala zakonodaja. Ob veliki podpori evropskih pa tudi proračunskih sredstev se je začel vzpostavljati upravljavski sistem, v okviru katerega so se vzpostavile v svetovnem merilu metodološko najnaprednejše oblike monitoringa velikih zveri, ki omogočajo zelo natančen vpogled v njihovo številčnost oziroma v njihovo populacijsko dinamiko. Le njihovo poznavanje omogoča sprejemanje upravljavskih odločitev, ki dopuščajo tudi poseganje v populacije in hkrati zagotavljajo zahtevano trajnostno upravljanje z njihovimi populacijami. Pri tem je treba poudariti, da so slovenski lovci odigrali ključno vlogo pri terenski podpori in zbiranju vzorcev ter podatkov, potrebnih za ocene varstvenega stanja (velikih) zveri, zlasti medveda in šakala. Pri tem je neposredno sodelovala skoraj desetina vseh slovenskih lovcev, od leta 2007 pa je bilo zbranih več tisoč neinvazivnih genetskih vzorcev in podatkov o njihovi prisotnosti. Tako kot pred 46 leti lovci tudi sedaj aktivno sodelujejo pri reševanju genetsko in demografsko osiromašene populacije risa.

Ob tem je bil v zadnjih desetih letih narejen velik napredek v izboljšanju in sofinanciranju varovanja domačih pašnih živali, zlasti drobnice, v veliki meri pa so bile odpravljene tudi zlorabe odškodninskega sistema povračila škode po velikih zvereh. Pred tem so med več kot 2000 registriranimi rejci drobnice v Sloveniji nekateri redki posamezniki uspeli »pridobiti« tudi do 100.000 evrov odškodnine zaradi velikih zveri na leto! Pristojni minister oziroma njegovo ministrstvo je ustanovilo posvetovalni telesi, prvo sestavljeno iz predstavnikov različnih vladnih strokovnih služb (ZGS, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Agencija Republike Slovenije za okolje), LZS in akademskih institucij, drugo iz predstavnikov javnih in nevladnih institucij s področja kmetijstva, gozdar-

stva, naravovarstva, lovstva in lokalnih skupnosti. V začetnih letih so bila nestrinjanja o predlaganih upravljaljskih ukrepih, zlasti o odstrelu, razmeroma velika že znotraj strokovne skupine. Z leti, ko so postajali podatki monitoringov velikih zveri vse bolj natančni in zanesljivi, sprejeti ukrepi pa vse bolj premišljeni, so se s predlaganimi ukrepi, čeprav z željami po še višjih odvzemih, strinjali tudi predstavniki rejcev drobnice in kmetijsko-gozdarske zbornice. Slovenija je z intenzivnim in izredno natančnim sistemom monitoringa medveda in volka ter hkrati prakso selektivnega in omejenega »odvzema osebkov iz narave« veljala za eno najuspešnejših evropskih držav na področju upravljanja z velikimi zvermi. Čeprav sta se medvedja in volčja populacija večali, se število konfliktov in višina izplačanih odškodnin do lani nista bistveno spreminjala, celo nasprotno, med letoma 2016 in 2018 so bile odškodnine med najmanjšimi v zadnjih 15 letih! Kaj se je torej zgodilo v zadnjem letu?

Če uporabim parafrazo enega izmed naravovarstvenih gibanj: zgodilo se je »pravo za naravo«. Pri tem je popolnoma nepomembno, ali bi bil v zgodbo vključen Pravno-informacijski center nevladnih organizacij, Alpe Adria Green ali katera druga naravovarstvena organizacija. Dejstvo je, da se je v prejšnjih letih okrepilo delovanje organizacij, ki delujejo na področju naravovarstva oziroma okoljevarstva predvsem s pomočjo pravnih orodij, s katerimi izpodbijajo po njihovem sporne okoljske odločitve. Pri tem so vse uspešnejši in zagotovo smo bili v preteklosti veseli katerega njihovega dosežka: na primer preprečitve gradnje vetrnih elektrarn na ekološko pomembnih območjih ali pa gradnje hidroelektrarn na reki Muri. Model preprečevanja (po njihovem) naravovarstveno spornih odločitev so tako presneli tudi na področje upravljanja z velikimi zvermi. V prejšnjih treh letih so te naravovarstvene organizacije uspele dvakrat sodno ustaviti oziroma zadržati izredni odstrel volkov (čeprav je odlok identično obravnaval tudi medveda!), lani pa še odlok odvzema medvedov. Odlok s povečanim odvzemom je bil usklajen na obeh posvetovalnih skupinah in argumentiran s hitro rastjo obeh populacij, poskusa upočasnitve/zaustavitve le-te in posledično zmanjšanja pričakovanega večanja konfliktov. Čeprav nekateri namigujejo, da so se za nasprotovanje upravljanju z velikimi zvermi odločile iz samopromocijskih razlogov, sam verjamem, da so bile njihove odločitve sprejete z dobrimi nameni. A tudi pot v peklo je pogosto tlakovana z dobrimi nameni, pa vseeno vodi proti dnu in se tam velikokrat tudi permanentno ustavi. Tako je njihova prizadevanja slikovito opisala novinarka Večera. Moj očitek pri njihovem načinu delovanja je predvsem, da so v postopkih argumentacije zelo selektivno izbrali dejstva ali pa so jim jih selektivno in pristransko predstavili nekateri strokovnjaki, s katerimi so sodelovali, pri tem pa popolnoma prezrli naravovarstvene (nepravne) argumente široke skupine strokovnjakov za poseganje v populaciji medveda in volka. Delovali so kot odvetniki ljudi, ki so nasprotniki odstrela volkov in medvedov in ne same populacije volkov in medvedov. Če smo pravno strogo formalistični, so s svojim delovanjem učinkovito izkoristili evropsko in slovensko zakonodajo oziroma luknje v njej in uspeli prepričati sodišče v svoj prav. Dejstvo je, da sta evropska in slovenska zakonodaja, ki je bila sprejeta na podlagi različnih direktiv in konvencij, zastareli ali pa sta se izkazali za neustrezni ali pomanjkljivi. Pa so s preprečitvijo odlokov rešili problem (upravljanja) velikih zveri? Zagotovo ne, na žalost ravno nasprotno. V tem je tudi ključna razlika med administrativnimi prepovedmi gradnje (vetrnih, termo-, hidro-) elektrarn, jezov in tovarn ter administrativnim varstvom velikih zveri. Odprli so Pandorino skrinjo, iz katere se je z vso silovitostjo pognala politika, ki je (vsaka na svoj način) poskušala svojim potencialnim volivcem dokazati, kako si pri-

zadeva zanje (ne za zakonsko in strokovno smiselno ureditev problema, ki bo v prihodnje le še večji), ob tem pa volkove in medvede spremenila v grozljive pošasti, krive za vse slabo, ki se jim dogaja. Pri tem so jim hote ali nehote v veliki meri pomagali mediji, ki so s poročanjem o vsakem napadu na rejne živali (ki ga dosledno imenujejo pokol) le še prilivali olje na ogenj že tako razgretih strasti kmetov. Rodil se je interventni zakon, ki je na hitro prepisan odlok z nekaj dopolnili, kot je lov z umetnimi viri svetlobe, lov v času zgodnje vzreje mladičev in lov v času, ko ubite živali niso nič več kot usmrčitev po nalogu države. In kdo ga izvaja? Mi, lovci! Čeprav se zavedamo, da je trenutno stanje kritično, ne toliko zaradi številčnosti medveda in volka, kot je zaradi hysterije, v kateri nas na eni strani vidijo kot saboterje izvajanja interventnega zakona, na drugi pa kot hladnokrvne deratizatorje velikih zveri, ob čemer kujemo velike dobičke, je ključno, da ohranimo trezno glavo, dostojanstvo in stoletno zavezanost za dobrobit narave. To je kapital, ki smo ga trdo in iskreno pridelali. Ne izgubimo ga zaradi trenutka, v katerem smo potisnjeni v vlogo vsedržavnega intervencijskega voda, ki mu ob neuspehu pomagajo »specialne enote ZGS« (verjamem, da imajo izkušeni člani interventne skupine ZGS o tem svoje mnenje).

Naš prostor je kljub prepredenosti z naselji in cestami primeren za velike zveri, ki v njem najdejo veliko hrane in prostora, primernega za vzrejo potomcev. Seveda pa je vprašanje, kolikšno število velikih zveri naš prostor, v katerem živimo, prenese. Tu moramo zagotovo ločiti med ekološko, to je naravno zmogljivostjo prostora, ki je veliko, veliko večja od številčnosti, ki smo jo kot družba pripravljene sprejeti. Za Slovenijo je bila (vsaj do sedaj) zagotovo značilna zavidljivo visoka družbena »nosilna kapaciteta« za velike zveri, še zlasti, če jo primerjamo z nekaterimi sosednjimi državami. Doseganje visoke družbene sprejemljivosti velikih zveri se gradi desetletja, s populizmom in nestrokovnostjo, tako naravoslovno kot družboslovno, pa se lahko zruši čez noč. Ob tem se je, veliko bolj kot z zvermi samimi, treba ukvarjati z ljudmi in ukrepi, ki pomagajo ljudem (kmetom), ki so resnično vedno prvi na udaru, tako ob napadih zveri kot ob manipulaciji politike in medijev. Pri uspešnem upravljanju z velikimi zvermi moramo hoditi po resnično tanki meji med številčnostjo, ki jo prenese sonaravni prehranski prostor, in družbeno sprejemljivo številčnostjo. Za doseganje tega je strogo nadzorovano in premišljeno trajnostno poseganje v populacije medveda pa tudi volka nujno, tako z vidika uravnavanja populacijske dinamike kot tudi iz psihosociološkega vidika, četudi trenutna zakonodaja tega ne priznava v celoti. Vse to se lahko dogaja le stran od medijskih naslovnih, »strokovnega« populizma in političnega parketa. V tem trenutku je zagotovo najpomembneje, da država takšne pogoje zagotovi, lovci pa – tako kot že v vseh desetletjih sodobnega lovstva – zagotovo ne bomo dejavnik, ki bi s poseganjem v populacije ogrozili velike zveri. Ne glede na vse je izjemno pomembno, da do njih ohranimo spoštljiv, lovsko in obče človeško etičen odnos, tako kot do vse druge divjadi.

»Pri uspešnem upravljanju z velikimi zvermi moramo hoditi po resnično tanki meji med številčnostjo, ki jo prenese sonaravni prehranski prostor, in družbeno sprejemljivo številčnostjo. Za doseganje tega je strogo nadzorovano in premišljeno trajnostno poseganje v populacije medveda pa tudi volka nujno, tako z vidika uravnavanja populacijske dinamike kot tudi iz psihosociološkega vidika, četudi trenutna zakonodaja tega ne priznava v celoti. Vse to se lahko dogaja le stran od medijskih naslovnih, »strokovnega« populizma in političnega parketa.«

Foto: Janez Tarman

V GOZDU SMO LE OBISKOVALCI

SLOVENSKE NOVICE, 15. 7. 2019 (Janez Petkovšek) – Predsednik Lovske zveze Slovenije Lado Bradač nam je takoj dal vedeti, da so bližnja srečanja z lovci zdaj malo verjetna, saj se glavna lovska sezona začne 1. avgusta. Trenutno je za lov odprt le srnjak oziroma njegovi enoletni mladiči (lanščaki), kar pa je za lovce precej nezanimivo. Obiskovalce gozdov opozarja, naj bodo v tem času posebno pozorni na srnine mladiče, ki jih srne polegajo prav zdaj. Če tja hodite s psi, jih imejte na vrvici, da se ne bi podili za srnami ali pa jih ob prebujenem lovskem nagonu celo uplenili. Če naletite na prikupnega bambija, se ga ne dotikajte, saj je njegova mama blizu. Če ga primemo v roke, ga bo namreč zapustila in mladič bo obsojen na pogin. Spuščen pes je lahko velika nevarnost tudi za človeka, je dejal Bradač. Iz lovske prakse je namreč znanih veliko primerov, ko je pes srečal medveda in ga dobesedno pripeljal h gospodarju. Seveda so potem sledila nevarna srečanja in tudi nekaj napadov s poškodbami (od leta 1945 do danes so zabeleženi le trije smrtni primeri). Če je bila leta 2007 verjetnost, da bi v

gozdu srečali medveda, majhna, saj jih je v naravi živelo le okoli 430, se le-ta povečuje, saj jih je že okoli 970. Ker je upravno sodišče ustavilo izvrševanje odloka o njihovem odstrelu, se že letos povečuje verjetnost, da boste naleteli na medveda ali medvedko z mladiči. Medved, ki dobro voha in sliši, se nam največkrat izogne, še preden ga vidimo, ob mladiču pa je lahko bolj zaščitniški in agresiven.

NA NOTRANJSKEM PRIMER IZREDNEGA Odstrela volka

STA IN DNEVNIK, 23. 7. 2019 – Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) je na Notranjskem zaradi rednega pojavljanja škode podal predlog za odstrel volka in zanj pridobil pozitivno mnenje Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave. Agencija Republike Slovenije za okolje je na tej podlagi odločbo o izrednem odstrelu izdala pred uveljavitvijo interventnega zakona, tako da ta odstrel ne sodi v kvoto v zakonu predvidenega odstrela 11 volkov iz narave, je pojasnil vodja postojnske območne enote ZGS Anton Smrekar. Agencija za okolje je v tej odločbi izredni odstrel dovolila za dva volkova

na območju Ige in Nove vasi, a v njej določila, da se drugi odstrel lahko izvrši, če bo prvi odstreljeni volk mlajši od dveh let. Po odstrelu volkulje so ugotovili, da je bila stara več kot dve leti, zato drugega odstrela ne bo, je povedal Smrekar in dodal, da bodo sedaj upravljavci omenjenega območja spremljali odziv troja oziroma drugih volkov.

PREMALO VOLJE PRI UPRAVLJANJU Z ZVERJADJO

KMEČKI GLAS, 24. 7. 2019 (Franc Fortuna) – Po dobrih treh tednih, odkar velja zakon o interventnem odvzemu osebkov vrst rjavega medveda in volka iz narave, so po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) lovci doslej odstrelili 38 medvedov in nobenega volka. Kot pravijo na ZGS, je bilo letos doslej zabeleženih 88 škodnih dogodkov po medvedu in 136 po volku. Zabeležen je bil tudi neposredni napad na človeka, na starejšo žensko v Želimpljah. Po sestanku delovne skupine za pripravo protesta glede škode po zvereh, ki ga je sklicala Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), in na katerem so sodelovali tudi predstavniki Agencije Republike Slovenije za

okolje, Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter ZGS, je bila skupna ugotovitev, da se zakon na nezadovoljstvo kmetov izvaja prepočasi. Zato zakon še ni prinesel ustreznih učinkov, hkrati pa se napadi in škoda še vedno pojavljajo.

TO NI LOV, JE LE IZVRŠEVANJE NALOGE, RAZPRODAJA MEDVEDA, RAZVREDNOTENJE VSEGA

https://anaasiscic.com/, 28. 7. 2019 (Ana Ašič) – Če so si pred dobrim mesecem, ko je bil v pravi pasijonski maniri hrumečega ljudstva in zadovoljnih interesno političnih svečnikov sprejet interventni zakon za odstrel velikih zveri, lovci na nek način ne le pilatovsko umili roke, ampak si jih tudi odkrito meli od zadovoljstva ter pustili politiki in množici eno in istih vpijočih, da na Golgoti čim prej pošljejo dvesto medvedov in enajst volkov, je zdaj že jasno, da so poleg velikih zveri in resnice o njih na eni strani ter javnosti, demokratičnih postopkov

in uravnoteženega javnega diskurza na drugi v tej kalvariji vse bolj na križ pribiti tudi oni sami! »To ni več lov v pravem pomenu besede, to je le še izvrševanje naloge, razprodaja medvedov in razvrednotenje čisto vsega,« je dejal mag. Lado Bradač, predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS). »Zakaj se potem niste interventnemu zakonu uprli?« sem vprašala. »Ker sem verjel in še zmeraj verjamem, da je potreben večji interventni odstrel konfliktnih živali tam, kjer prihaja do težav,« je odgovoril. Začarani krog, iz katerega ne bo izhoda tako dolgo, dokler se on, vodstvo LZS in celotna lovska organizacija ne bodo odločili, kaj je resnično vodilo, in ali so etični kodeks ter spoštljivi lovski običaji še zmeraj modus vivendi njihovega delovanja tudi v izrednih, »interventnih« razmerah. Pa tudi dokler se zanje ne bodo javno in trdno postavili ter jasno začrtali mejo, do katere so pripravljeni dati svoje puške in svojo vest na voljo. »Vsak lovec ob zaprisegi podpiše, da bo zmeraj spoštoval etični kodeks slovenskih lovcev,« je dejal predsednik LZS. »Slovenski lovci smo nanj zelo ponosni. Menim, da smo člani slovenske lovske organizacije vsak zase osebno odgovorni in se zavedamo, da

smo resnično zavezani k njegovemu spoštovanju. Vodstvu ni treba tega posebej poudarjati, saj vsak lovec dobro ve, da je tako!« Lovci morda res vedo. A odločitve o interventnem zakonu in raznih redukcijskih odstrelih iz prejšnjih let niso bile v rokah lovcev. In tem bi se bilo treba odločneje zoperstaviti. Tudi s sklicevanjem na etiko in običaje. Nihče drug se ne more. In se ne bo. A vsaka, na pogled morda še tako upravičena ali vabljava predaja zlorabi bo na koncu neizogibno privedla do vedno večjega opustošenja vsega, kar jim je najbolj ljubo.

MINISTER ZAJC POSKUŠAL POMIRITI KMETE NA CERKLJANSKEM

DELO, 2. 8. 2019 (Maja Prijatelj Videmšek), STA, 2. 8. 2019, in MMC RTV SLO, 2. 8. 2019 – Po obisku kmetijske ministric Aleksandre Pivec pri kmetih na Blokah je kmete na Cerkljanskem, kjer prav tako vre zaradi povečanja števila napadov volkov na živino, obiskal okoljski minister Simon Zajc. A tudi njemu jih ni uspelo pomiriti: cerkljanski kmetje zahtevajo odstranitev vseh volkov iz svojega okolja. Od

uveljavitve interventnega zakona o odstrelu medvedov in volkov je bilo ustreljenih 62 medvedov in noben volk. Volkulja v Občini Loška dolina je bila ustreljena na podlagi odločbe za izredni odstrel. Po ogledu oškodovanih kmetij v Gorenjih Novakih je okoljski minister pojasnil, da je letos veliko povečanje napadov volkov na živino, kar je posledica tega, da se v preteklosti po odločitvi upravnega sodišča niso izvajali odloki o odvzemu volkov iz narave. Volk je po njegovih besedah teritorialna žival, kar pomeni, da se, ko nekje zmanjka prostora, širi naprej, tudi na tamkajšnje območje. Spomnil je, da na okoljskem ministrstvu skupaj s kmetijskim pripravljajo nov odlok, stroka pa da bo določila za populacijo ugodno število.

ODSTREL VELIKIH ZVERI JE NUJEN ZA NJIHOVO OHRANJANJE

DELO – SOBOTNA PRILOGA, 20. 7. 2019 (Damjan Oražem) – Posledice prevelike številčnosti populacij velikih zveri medvedov in volkov najbolj občutijo ljudje na podeželju in med njimi zlasti tisti, ki se preživljajo

predvsem z delom na zemlji, poljih in v gozdovih. Njihove težave zaradi konfliktov se v javni razpravi marsikdaj obravnavajo podcenjujoče, kot tudi fizično ogrožanje njihovega življenja. Družbena omrežja in komentarji na spletu so dodatno odlično netivo za poglobljanje konfliktov med družbenimi skupinami, ki imajo svoj parcialen pogled na problematiko. V tako pregretem ozračju, ko vsakič znova v temelju preizprašujemo osnovna dejstva in strokovna vprašanja, je težko graditi celosten, stabilen in dolgoročen sistem ukrepov. Odločitve o upravljanju z gozdnimi ekosistemi, skupaj s posegi v populacije velikih zveri, morajo biti razumske, strokovno utemeljene in uravnotežene. Upravljavski cilji so pri tem vedno kompleksni, zadevajo pa tudi ohranjanje negozdnih območij, ki jih brez stalne kmetijske rabe ni mogoče vzdrževati. Ob tem ne smemo pozabiti med drugim na prehransko samooskrbo, turizem in rekreacijo ter druge človekove dejavnosti. Vse to vedno terja kompromis glede rabe prostora. Enostranske odločitve težav nikoli ne rešujejo in slej ko prej terjajo še večje žrtve.

*Pripravil:
dr. Marjan Toš*

Foto: Marjan Artnak

Kaj nam pa je ali – kaj je z nami?

V prvi polovici leta 2019 sta bila dva mednarodno zelo odmevna lovska dogodka, oba vredna posebne pozornosti. Prvi je zagotovo *Evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja* in drugi odprto strelsko *Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji*. Rukači so se pomerili z evropsko rukaško srenjo in zasedli drugo mesto, naši strelci pa so zaslužni, da lahko zapišem, da je ekipa Lovske zveze Slovenije (LZS) prvič v zgodovini postala absolutna evropska prvakinja v kombinacijskem streljanju. Enkratni ekipni uspeh je dodatno veličastno kronal strelec Miha Finkšt, ki je postal absolutni evropski prvak 2019. To pa še ni bilo vse, saj so tudi drugi tekmovalci dosegli odlične rezultate. Na obeh evropskih prireditvah so slovenski predstavniki dobesedno pometli s konkurenco in se uvrstili pred države z veliko večjo lovsko tradicijo in z mnogo večjim številom lovcev, kot je nas, slovenskih lovk in lovcev, v naši lepi deželici na sončni strani Alp. Bodimo ponosni, da smo člani lovske organizacije, ki ima v svojih vrstah veliko izredno sposobnih članov, kar so nedvomno dokazali rukači in strelci. Kapo dol!

Žal pa več kot očitno nismo znali, hoteli ali zmogli (pozabili skoraj zagotovo nismo) teh dosežkov takoj javno promovirati. Pa bi jih morali, sploh, ker sta oba dogodka odmevala v lovski Evropi. Če so mediji polni velikih zveri, manjših ali večjih spodrseljajev lovcev posameznikov (ustreljen konj, ustreljena uharica ...), menim, da bi bilo prav, da pozitivne dogodke in zgledne primere izkoristimo za pozitivno

predstavitev in promocijo v najširši javnosti, s tem pa tudi med mladimi, ki si jih tako želimo v naših vrstah. Zakaj torej ne predstavimo uspehov, po katerih smo postali dodatno prepoznavni v lovski Evropi? Upam, da je bil to le spodrseljaj in hkrati draga šola za tiste, ki so pač zatajili. Se zgodi, čeprav se ne bi smelo! Z nekoliko medijskega pompa bi se tudi na primeren in finančno neboleč način zahvalili vsem, ki so dosegli tak uspeh. Ker takšni uspehi ne pridejo čez noč. Potreben je velikanski vložek z obilico osebnega truda in tudi odrekovanja. In člani obeh ekip so dokazali, da se trdo delo in trud prej ali slej povrneta in poplačata. Z izrazom »poplačata« seveda nimam v mislih finančnih sredstev, temveč prvenstveno osebno zadovoljstvo, veselje domačih in najbližjih, ki jim vedno stojijo ob strani in jih podpirajo.

Najbrž se boste vprašali, zakaj vse to moje izrazito dobronamerno pisanje. Odgovor je kratek: ker LZS ne zna in ni izkoristila dane priložnosti. Tudi zato nekoliko simboličen naslov razmišljanja *Kaj nam pa je ali – kaj je z nami?*

Ali smo res tako samovšečni, samozadostni, morda zavistni in nevoščljivi, da ob takem dogodku ne znamo iskreno pogledati v oči in krepko stisniti roke udeležencem, zmagovalcem? In kar so prigurali, izkoristiti v prid utrjevanja ugleda lovske organizacije kot celote? O rukaškem uspehu smo na objavo v slovenskih medijih čakali slaba dva meseca, ko je pisec v Slovenskih novicah na nekoliko sarkastičen način predstavil rukaško dejavnost. Na objavo o uspehu strelcev smo čakali manj časa, ker smo se, na mojo pobudo, v Mariboru lotili akcije in sami pripravili odmeven prispevek za medije. LZS je – hvala bogu – dosežku strelcem v nasprotju z dosežkom rukačev namenila nekaj več pozornosti in zanje pripravila sprejem pri predsedniku LZS. Razmislimo, kaj nam je in zakaj smo člani zelene bratovščine. Razmislimo, ali smo še sploh lovski tovariši. Smo pozabili na etični kodeks? Smo pozabili na nacionalni ponos? Samo malo se ozrimo preko našega ograjenega vrtička samozadostnosti in samovšečnosti, pa bomo videli, kako znajo podobne organizacije (gasilci, čebelarji, ribi-

či ...) še iz manjših uspehov narediti odmevno zgodbo o uspehu. Pa s tem pisanjem ne želim kritizirati nikogar. Želim le opozoriti na zamujene priložnosti in da se take zamujene priložnosti ne bi ponavljale. Dejstvo, da so prispevki o dogodkih, tako pomembnih za slovensko lovstvo objavljeni zgolj na spletni strani, Facebooku in v glasilu LZS, je milo rečeno žalostno in zaskrbljujoče. Kot da se sramujemo lastnih uspehov.

Star pregovor pravi »železokuj, dokler je vroče«, a na LZS imamo očitno preveč želez v žerjavici in po mojem mnenju pač ne vemo, katerega bi kovali. Čas kampanjskosti je že zdavnaj mimo, upam, da tudi čas zamer odgovornih, ki niso sami sebi namen, pač pa so del lovske strokovne javnosti oziroma servisa, ki je plačan za profesionalno delo. In tudi ali predvsem za to, da dovolj hitro stopamo v korak s časom, da nas le-ta ne povozi po dolgem in počez. Pa brez zamere in dober pogled!

Marjan Gselman,
predsednik Lovske zveze
Maribor in
član Upravnega odbora
Lovske zveze Slovenije

Foto: Pixabay

Avtorje besedil, namenjenih za objavo v rubriki *Mnenja in predlogi*, obveščamo, da uredništvo sprejema besedila z največ 4000 znakov brez presledkov.

Uredništvo

Foto: Milan Cerar

MEDNARODNI DAN ZAŠČITE OZONSKE PLASTI

16. september je mednarodni dan zaščite ozonske plasti, ki je vitalen zaščitni plašč¹ okrog Zemlje. Nastaja od 10 do 50 km nad njeno površino, največjo gostoto pa doseže pri 25 km višine nad morsk gladino. Mednarodni dan zaščite ozonske plasti je leta 1987 razglasila Generalna skupščina Združenih narodov ob podpisu Montrealskega protokola o snoveh, ki škodujejo ozonskemu plašču. Slovenija je pogodbenica Montrealskega protokola. Kot podpisnica izpolnjuje zaveze Montrealskega protokola in njegovih dopolnitev, saj je področje ravnanja z ozonu škodljivimi snovmi uskladila z zakonodajo Evropske unije. Bistvo zakonodaje je, da so prepovedani proizvodnja, uvoz in izvoz, predvsem klorofluorogljikovodikov (CFC), ter izdelkov, ki vsebujejo prepovedane spojine, škodljive za ozonski plašč.

O ozonski plasti

Ozonska plast je del Zemljine atmosfere, ki vsebuje dokaj visoke koncentracije plina, imenovanega ozon (O_3). Absorbira do 99 odstotkov Sončevega sevanja, ki je škodljivo za vsa živa bitja na Zemlji. Pretežno je v spodnjem delu stratosfere², njena debelina pa se spreminja glede na zemljepisno lego in letne čase. Ozonsko plast sta leta 1913 odkrila francoska fizika **Charles Fabry** in **Henri Buisson**. Njene lastnosti je raziskal britanski meteorolog **Gordon Miller Dobson**, ki je za ugotavljanje debe-

line stratosferskega ozona razvil preprost spektrometer. Fotokemične mehanizme, ki povzročajo ozonsko plast, pa je leta 1930 razvozal britanski fizik **Sydney Chapman**.

Ozonske luknje so območja izrazitega redčenja ozona, ki nastane zaradi prisotnosti v ozračju ozonu škodljivih snovi, kot so klorofluorogljikovodiki (CFC), haloni in delno halogenirani CFC. O ozonski plasti je v zadnjem času prišlo nekaj vzpodbudnih spoznanj. Zaznali so, da se ne tanjša več tako intenzivno, kot je to burilo duhove na začetku devetdesetih

let prejšnjega stoletja. V nasprotju z optimističnimi vestmi pa so znanstveniki **Svetovne meteorološke organizacije** (World Meteorological Organization – WMO) zaznali, da je v zadnjem času koncentracija toplogrednih plinov dosegla nove rekordne številke. Ko ultravijolična svetloba³ zadene ozon⁴, ga razdeli na molekulo O_2 in atom kisika, kar je cikel ozonskega kisika, s čimer se ozonski plašč ohranja v stratosferi do 50 km nad površino Zemlje. Okoli 90 odstotkov ozona je v našem ozračju v stratosferi. Čeprav je koncentracija ozona⁵ v ozonski plasti majhna, je bistvenega pomena za življenje, saj absorbira biološko ultravijolično (UV) sevanje, ki prihaja s Sonca.

Kakšna je povezava med lovstvom in zaščito ozonske plasti, ki je visoko v stratosferi?

Odgovor je preprost, saj je zaščita ozonske plasti tesno povezana z globalnim segrevanjem in s posledičnim spreminjanjem naravnega okolja. Tanjšanje ozonske plasti (so)prispeva k dramatičnim vremenskim spremembam, zlasti k višanju temperatur, posledica česar je topljenje ledenikov: na eni strani sveta z velikimi

³ Ultravijolično sevanje je razdeljeno v tri kategorije, ki temeljijo na valovni dolžini in so navedene kot UV-A (400–315 nm), UV-B (315–280 nm) in UV-C (280–100 nm).

⁴ Ozon se v stratosferi Zemlje ustvarja z ultravijolično svetlobo. Molekule kisika, ki vsebujejo dva atoma kisika O_2 , se delijo na posamezne atome kisika, pri čemer se atomski kisik združuje z nepoškodovanim O_2 za ustvarjanje ozona O_3 .

⁵ Če bi bil ves ozon stisnjen na tlak zraka na morsk gladini, bi ga bilo le za nekaj milimetrov debelo plast.

Tanjšanje ozonske plasti (so)prispeva k dramatičnim vremenskim spremembam, zlasti k višanju temperatur.

¹ Plast ozona je najdebelejša na polih, najtanjša pa na ekvatorju, zaradi česar je ultravijolično sevanje tam najmočnejše.

² Stratosfera je ena od atmosferskih plasti, natančneje med troposfero in mezosfero.

Slovenske lovke in lovci smo v zaskrbljujočih globalnih podnebnih spremembah, ki so tesno povezane s pojavi tanjšanja zaščitne ozonske plasti, zavezani, da odgovorno skrbimo za naravno okolje in njegovo varstvo!

poplavami, na drugi pa z neobvladljivimi požari, nestanovitnim vremenom in tornadi ...

Zato smo slovenske lovke in lovci v zaskrbljujočih globalnih podnebnih spremembah (spomnimo se samo nalivov s točo), ki so tesno povezane s pojavi tanjšanja zaščitne ozonske plasti, zavezani, da odgovorno skrbimo za naravno okolje in njegovo varstvo! Zlasti moramo biti odgovorni pri upravljanju z divjadjo in dosledno izvajati načrte odvzema divjadi iz naravnega okolja po načelih sonaravnega gospodarjenja, pri čemer naj bo naš vodnik v prvi vrsti skrb za naravno okolje. S svojimi ravnanji ne izzivajmo narave, ne sodelujmo pri spuščanju v ozračje plinov, ki vsebujejo ogljikovodike z vsebnostjo klora. Z aerosolnimi pršili, hladilnimi polnili v hladilnikih in klimatskih napravah, s proizvodnjo plastičnih mas, pripomočki za gašenje požarov in drugimi, za ozon škodljivimi plini se bo ozonska plast še tanjšala, zato ne bo ne ljudi ne divjadi ščitila pred ultravijoličnim sevanjem. Preveliki odmerki ultravijoličnega sevanja pa slabijo imunske sisteme živih bitij, lahko povzročajo kožnega raka in tudi genetske spremembe. Zaščita ozonske plasti je zato nujna za ohranjanje zdravega življenja na Zemlji, tudi s prispevkom slovenskih lovk in lovcev.

Po toči zvoniti je prepozno!

Človek se ne uči rad od narave, pa se bo moral, ker nam zaradi globalnega segrevanja in tanjšanja ozonske plasti že bije zadnja ura. Po toči zvoniti pa je prepozno! Z udejanjanjem *Montrealskega protokola* se je sicer že delno omejilo izpuščanje v naravo večine snovi, kot so CFC plini in haloni, ki razgrajujejo ozonsko plast. Okoljevarstvenikom skrb še vedno vzbuja prepočasna omejitev toplogrednih plinov, ki jih človekov pohlep neodgovorno izpušča v zrak, nepopravljive škodljive posledice pa so tanjšanje ozonske plasti in segrevanje ozračja.

Naloge lovstva za zaščito zemlje in zraka

Naloga lovstva ni zgolj v odvzemu divjadi iz njenega naravnega okolja v skladu s smernicami oziroma letnimi načrti odvzema divjadi iz lovišča. Lovstvo presega pojem lova, kot so iskanje, zalezovanje in odstrel divjadi. Pomembna je naravovarstvena vloga lovstva, ki je

v varstvu narave, naravnega okolja in divjadi. Pri tem ima posebno mesto njena lovskočuvarjska služba, ki zaznava dogajanja v loviščih, o čemer mora obveščati tako upravljavca lovišča (lovsko družino) kot tudi pristojne inšpekcijske službe. Zaradi zmanjšanja izpusta toplogrednih plinov bi se morali lovci po naravnem okolju bistveno manj voziti z motornimi vozili. Zaradi povečanih izpustov motorjev na notranje izgorevanje prav ničesar ne prispevamo k nizkoogljični družbi.

Lovci pri svojem udejstvovanju opazimo, da v mnogih gozdovih sekajo na golo, čeprav to ni predvideno v gozdno-

Lovci moramo biti zlasti odgovorni pri upravljanju z divjadjo in dosledno izvajati načrte odvzema divjadi iz naravnega okolja po načelih sonaravnega gospodarjenja, pri čemer naj bo naš vodnik v prvi vrsti skrb za naravno okolje.

Foto: Pixabay

Ozonska plast je vitalen zaščitni plašč okrog Zemlje. Nastaja od 10 do 50 km nad njeno površino.

gospodarskem načrtu, kar smo dolžni naznaniti. Gozdovi so pljuča našega planeta, pretirana ali nestrokovna sečnja povzroča erozijo in posledično zaradi pregrevanja ozračja in pomanjkanja kisika negativen vpliv tudi na ozonsko plast. V lovskih revirjih se srečujemo z ljudmi, ki kljub zakonski prepovedi v gozdovih odvezemajo prostoživeče živali, nabirajo plodove, gobe ali rastline, s čimer rušijo biotsko ravnovesje ali povzročajo drugo škodo. Na gozdni red slabo vpliva tudi paša govedi ali drugih domačih živali v gozdu, kadar to ni dovoljeno z gozdno-gojitvenim načrtom.

Po moji oceni med hibe delovanja lovstva sodi naše vse prepogosto pasivno ukrepanje po predpisih o gradnji, vzdrževanju ali uporabi gozdnih prometnic, ki so mnogokrat preveč obremenjene. Človekova premalo premišljena ravnanja nemalokrat povzročajo erozijo, kar slabo vpliva na vodne vire in povzroča erozijske procese, preprečuje odtok visokih vod iz

hudournikov, povečuje nevarnost plazov, ruši ravnotežje na labilnih tleh, slabša odtok padavinskih vod, s čimer so prizadeta območja, ki so pomembna za ohranitev prostoživečih živali ... Skratka, lovci bi se morali zavzemati za večjo zaščito in varstvo naravne in kulturne dediščine ter za varstvo gozdov. V strateškem pristopu bomo morali enkrat za vselej (kot na primer v Avstriji, Švici ali Nemčiji) doseči, da bomo gozdne ceste uporabljali v skladu s pozitivnim režimom njihove uporabe. Samo v Nemčiji (južno od Kölna) sem doživel, da je bila cesta s prometnim znakom označena »samo za kmeta in lovca«, kar se pri nas niti ne more zgoditi, ker vsakdo vozi, kjer se mu zahoče! Ne vem, ali kdo sploh nadzira gradnje cest ali vlak preko rastišč, gnezdišč, območij brlogov, zimovališč ali pasišč divjadi. Zgroženi smo, ko v gozdovih ugotovljamo, da storilci pri sečnji in spravilu z vejami zametujejo in z vlačanjem lesa zavestno poškodujejo kaluže, vodne kale in izvire ter s travo porasle površine. Pa sekajo, požigajo in uničujejo žive meje, grmišča in s suho zarastjo porasle površine pašnikov ... Prepričan sem, da tudi ni pravega nadzora pri uporabi fitosanitarnih sredstev, s katerimi se – tako nemočno opazamo v praksi – onesnažuje in strupi zemljo v nasprotju s predpisi o njihovi uporabi. Tudi razlivanje gnojevke, mešanice strupenih snovi, je svojevrsten fenomen skrunjenja narave, saj s pronicanjem strupene snovi prehajajo v podtalnico. Zaradi gnojevke izumirajo določene živalske vrste, samo pomislimo na črna močerila, ki je ogrožen in živi le še v Beli krajini. Požiganje brežin, suhih travišč in ledin na območjih, na katerih ogenj lahko ogrozi gozd, travnike s podrastjem ali mokrišča, pa sežiganje rastlinskih ostankov na poljih in vrtovih ostaja ljudski kulturni običaj. Kurjenje trav in listja sprošča kar nekaj strupenih plinov, kar ogroža varstvo zraka, posledično pa tudi ozonsko plast.

Za zaključek

»Zemlja je velika učiteljica tistim, ki ji znajo prisluhnti. Življenje se tu ne bo končalo, ne glede na to, kaj počne človeštvo. Zemlja bo ostala. Le človeštvo se bo vrnilo v nič, od koder je prišlo, razen če bomo spremenili svoje navade,« so misli ameriške avtorice **Louise Lynn Hay**, ki so resna vzpodbuda, da končno prisluhne Naravi.

Bojan Avbar

Viri so na voljo pri avtorju.

Lovstvo presega pojem lova, kot so iskanje, zalezovanje in odstrel divjadi. Pomembna je naravovarstvena vloga lovstva, ki je v varstvu narave, naravnega okolja in divjadi.

V ČASU INTERVENTNEGA ODSTRELA MEDVEDOV IN VOLKOV POSEBNA POZORNOST OSEBKOM S TELEMETRIČNO OVRATNICO

Na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani že več desetletij raziskujemo velike zveri in smo, tudi v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije (LZS), območnimi lovskimi zvezami in posameznimi lovskimi družinami, dosegli velik napredek pri poznavanju njihove biologije in načina življenja. Na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete skupaj s sedmimi hrvaškimi in slovenskimi partnerji izvajamo projekt *Carnivora Dinarica* – Čezmejno sodelovanje in ekosistemske storitve za dolgoročno ohranjanje populacij velikih zveri v severnih Dinaridih.

Spremljanje osebkov velikih zveri s pomočjo tehnologije

Pomemben del tega projekta je skupna raziskava povezljivosti prostora za velike zveri v severnih Dinaridih. V sklopu te raziskave spremljamo gibanje posameznih osebkov velikih zveri (rjavi

medved, volk in evrazijski ris) s pomočjo GSM/GPS-tehnologije. Intenzivno telemetrično spremljanje živali poteka na obmejnem območju razširjenosti velikih zveri na Notranjskem in Kočevskem.

Za uporabnost pridobljenih podatkov je pomembno, da intenzivno telemetrično spremljamo isto žival skozi daljše časovno

obdobje, če je le mogoče več let. Projekt, ki ga sofinancira **Evropski sklad za regionalni razvoj** v okviru *Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška*, bo potekal do februarja 2021, kar pomeni, da bomo velike zveri s telemetričnimi ovratnicami na obmejnem območju spremljali še dve sezoni.

Doslej smo v okviru tega projekta s telemetričnimi ovratnicami opremili dva medveda in enega risa. Naš cilj je opremiti še enega medveda, tri volkove in še dva risa. V okviru drugih projektov projektni partnerji trenutno spremljamo še sedem medvedov in tri rise.

Prošnja vsem lovcem

Naprošamo vse lovce in njihove goste, da so pri odstrelu medvedov in volkov, ki ga predvideva interventni zakon, posebno pozorni na osebke, opremljene s telemetrično ovratnico, in se izognejo njihovega odstrela. Izguba osebka na telemetrični ovratnici pomeni, da gre veliko truda in sredstev v nič, velikokrat pa je škoda nepopravljiva, saj se pogosto zaradi omejenih sredstev in časa ni mogoče opremiti in spremljati še ene živali.

Še enkrat hvala LZS, območnim lovskim zvezam in lovskim družinam za dosedanje pomoč pri bogatenju zakladnice znanja o velikih zvereh. Vnaprej se zahvaljujemo tudi vsem lovcem in njihovim gostom, saj bomo le z novim znanjem, povezovanjem in enotnim upravljanjem lahko še naprej zagotavljali kakovost sobivanja človeka z velikimi zvermi na območju Dinaridov.

Projektna skupina Carnivora Dinarica,
www.carnivoradinarica.eu

Foto: Mihaljo Kovarčević

Medved s telemetrično ovratnico na krmišču. Za uporabnost pridobljenih podatkov je pomembno, da intenzivno telemetrično spremljamo isto žival skozi daljše časovno obdobje, če je le mogoče v vseh letnih časih.

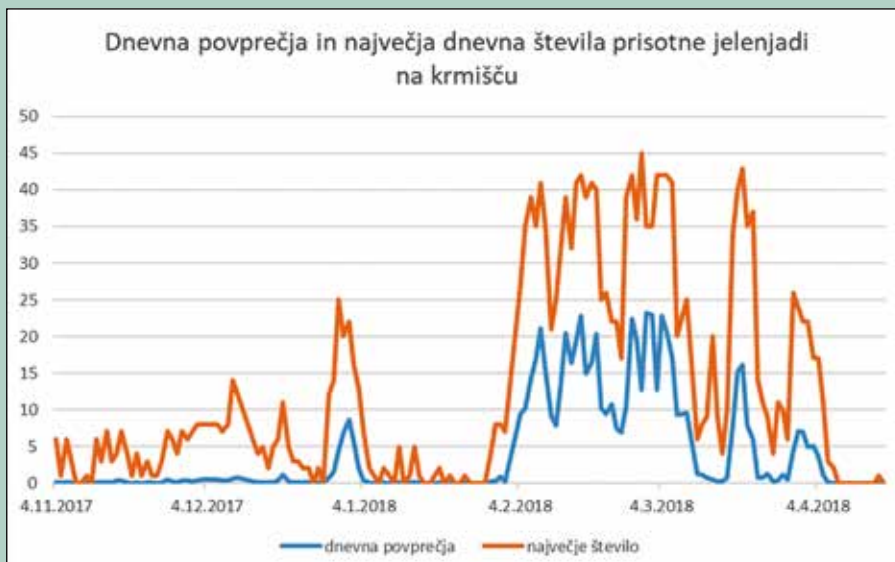
Foto: Michael Migas

KAKO OKOLJSKI DEJAVNIKI VPLIVAJO NA PRISOTNOST NAVADNE JELENJADI NA ZIMSKEM KRMIŠČU?

Krmljenje divjadi je ukrep, ki ga je lovstvo v Sloveniji v preteklosti intenzivno uporabljalo pri divjadi številnih vrst, pri nekaterih pa ga uporablja še vedno. Krmljenje je opravičljivo v primerih, ko je v življenjskih združbah človekovo delovanje naravna razmerja že toliko porušilo, da jih krmljenje lahko popravi oziroma dopolnjuje. Dopolnilno zimsko krmljenje je dandanes pomembna sestavina tudi upravljanja s populacijami jelenjadi, predvsem številčnejšimi. V hladnem delu leta se namreč živali združujejo v večje skupine, s krmljenjem pa jih želimo med drugim tudi privabiti in zadržati v okolici krmišč z namenom razbremenitve vpliva na življenjski prostor v nekem drugem okolju. Upravljalci večino krmišč založijo s krmo že v jeseni, jelenjad pa nanje prihaja (ali pa tudi ne) predvsem v ostrejših zimskih razmerah. Na krmiščih, ki jih obiskuje več živali, pozimi praviloma krmimo vsak dan. V pričujočem prispevku smo ugotavljali vpliv nekaterih okoljskih spremenljivk (vreme, sestava krme, trajanje zime) na prisotnost navadne jelenjadi na enem od krmišč dopolnilnega zimskega krmljenja v zimi 2017/2018, ki smo si jo zapomnili po daljšem obdobju visokega snega v februarju in marcu.

Kako smo se pripravili na opazovanje?

Pozimi 2017/2018 smo na večjem krmišču dopolnilnega zimskega krmljenja spremljali prisotnost navadne jelenjadi. Krmišče je postavljeno v Kamniško-Savinjskih Alpah na nadmorski višini okoli 900 m in na njem zimsko krmljenje jelenjadi poteka že desetletja. Uporabili smo digitalno (lovsko) kamero z infrardečim senzorjem z nastavitvijo na en posnetek vsakih pet minut ob zaznanem gibanju, razdalja med kamero in lokacijo krmljenja je bila 8–10 m. Kamera je bila aktivna 24 ur/dan, pravilnost delovanja smo preverjali vsakih nekaj dni ter po potrebi zamenjali baterije in pomnilniško kartico. Pri snemanju smo ravnali tako, da v celotnem obdobju snemanja na fotografijah, razen oskrbnika krmišča, ni bilo posnetih drugih oseb. Kamero smo primerno prikriji, oskrbnik pa je

Graf 1: Dnevna povprečja in največja dnevna števila sočasno prisotne navadne jelenjadi na zimskem krmišču v obdobju od 4. novembra 2017 do 17. aprila 2018

krmišče ustrezno določilom načrta in vremenskim značilnostim zalagal s krmo. V proučevanem območju divjadi nismo lovili. Prisotnost jelenjadi na krmišču smo spremljali od 4. novembra 2017 do 17. aprila 2018. Podatkov v dnevih, v katerih kamera ni delovala pravilno, v raziskavi nismo upoštevali. Skupno smo pridobili podatke 158 spremljanih dni.

V raziskavo smo kot odvisno spremenljivko vključili dva različna podatka: v prvem modelu povprečno število prisotne jelenjadi na krmišču na dan, v drugem modelu pa največ jelenjadi na dan, ki je bila sočasno na krmišču (*graf 1*). Med pojasnjevalnimi spremenljivkami smo upoštevali *vremenske dejavnike, sestavo krme in trajanje zime*. Podatke vremenskih spremenljivk najbližje meteorološke postaje smo pridobili iz javno dostopnih virov (**Agencija Republike Slovenije za okolje**), vrsto krme pa v razgovoru z oskrbnikom krmišča oziroma je bila razvidna na posnetkih. V končnem modelu smo upoštevali *odsotnost oziroma vrsto krme, trajanje zime in šest vremenskih spremenljivk (povprečna dnevna temperatura, povprečna hitrost vetra, oblačnost, povprečni tlak, 24-urna količina padavin in višina snežne odeje)*.

Na prisotnost jelenjadi na krmišču najbolj vplivata prisotnost krme in njena sestava

Prisotnost krme, njena sestava oziroma vrsta krme med vsemi obravnavanimi spremenljivkami pričakovano najbolj

Na prisotnost navadne jelenjadi na zimskem krmišču najpomembneje vplivajo prisotnost oziroma odsotnost krme in njena sestava.

vplivajo na povprečno dnevno število prisotne jelenjadi na krmišču. Obiski jelenjadi se zmanjšujejo z odsotno krmo in

tudi s položenim senom ali krompirjem v primerjavi s položeno travno silažo. Daleč največji je bil vpliv odsotnosti krme; tedaj so bili obiski najmanjši. Nekoliko večji so bili obiski krmišča ob položenem senu, zelo podobno tudi ob položenem krompirju, največji pa v primeru položene travne silaže.

Na začetku krmljenja (začetku zime) je jelenjad ob odsotnosti krme zgolj občasno obiskovala krmišče. Ker so jo pozimi krmili, se je sredi zimskega obdobja, še posebno ob visoki snežni odeji, zadrževala ob krmišču ali v njegovi bližini tudi v času (urah, dnevih), ko krme ni bilo položene oziroma je je zmanjkalo. Dejansko je čakala na krmo in se je ob njeni dostavi takoj po oskrbnikovem odhodu pojavila na krmišču, kar kaže na veliko navezanost jelenjadi na krmišče v sredini zime. Podobno ugotavljamo tudi ob analizi vpliva krme na največje število jelenjadi, ki je bila v določenem dnevu hkrati na krmišču. Tudi v tem primeru je bilo število prisotne jelenjadi manjše

Jeleni so začeli prihajati na krmišče že v začetku zime, ko druge jelenjadi tam še ni bilo veliko.

Živali so večinoma prihajale na krmišče v nočnih urah.

V ostrejših vremenskih razmerah je bilo nekaj tropov jelenjadi na krmišču tudi podnevi.

Foto: Miron Hafner

S trajanjem zime se večja prisotnost jelenjadi na krmišču. Proti koncu zime so živali že porabile večino telesnih rezerv, zato se v primeru neugodnih snežnih razmer nekaj živali oziroma skupin ves dan zadržuje v bližini krmišča.

se začele zmanjševati novembra; najbližje krmiščem so bile živali februarja, proti koncu marca pa so se razdalje do krmišča zelo povečale.

Vpliva tudi hitrost vetra

V obeh modelih smo odkrili tudi značilen pozitiven vpliv *hitrosti vetra* na prisotnost živali na krmišču. Večja kot je bila hitrost vetra, intenzivneje je jelenjad obiskovala krmišča. S hitrostjo vetra se povečuje občutek mraza oziroma je hitrost ohlajevanja enakovredna bistveno nižji temperaturi v brezvetrju. To pa vpliva na porabo energije in potrebo po hrani, ki je bila živalim v ostrih zimskih razmerah zime 2017/2018 (februar, marec) ponujena na proučevanem krmišču.

V modelu smo odkrili tudi značilen negativen vpliv majhne oblačnosti glede na najvišji razred (visoke oblačnosti). Manjše obiskovanje krmišča v dnevih majhne oblačnosti (bolj jasnega vremena) glede na visoko oblačnost bi lahko izviralo iz dejstva, da je ob nizki oblačnosti verjetnost za padavine (tudi snežne) majhna, ob visoki pa večja. Snežne padavine pomenijo težji pristop do naravne hrane (talno zimsko rastje, popki in mladi poganjki) in nastajanje višje snežne odeje. Iz tega bi lahko izvirali premiki manj živali h krmišču ob stabilnem, bolj jasnem vremenu in več živali v bolj oblačnem.

ob odsotni krmi ter ob položenem senu ali krompirju glede na položeno travno silažo.

Višina snežne odeje je pomemben dejavnik obiskovanja krmišča

Prisotnost jelenjadi na krmišču se večja z *višino snežne odeje*. V našem primeru je bilo krmišče najbolj obiskano v najvišjem razredu z višino snega več kot 40 cm. Podobno smo ugotovili tudi pri vplivu višine snežne odeje na največ jelenjadi na dan, ki je bila hkrati na krmišču. V povezavi z zimskimi razmerami ugotavljamo tudi pozitiven vpliv trajanja zime na obiskovanje krmišča, in sicer tako na dnevno povprečje števila živali kot tudi na njihovo največje dnevno število. Kot prvi dan trajanja zime smo določili 1. november, kot zadnji pa 17. april (zadnji dan spremljave prisotnosti jelenjadi na krmišču).

S trajanjem zime živali porabljajo telesne rezerve, ki so jih pridobile v jeseni pred začetkom zime. Zaradi dlje trajajočih neugodnih vremenskih in zato tudi neugodnih prehranskih razmer (kljub položeni krmi na krmišču) postajajo vedno bolj izčrpane in zato lokacijo s položeno hrano izraziteje obiskujejo kot v začetku zime. V povezavi z zimskimi razmerami smo ugotovili tudi negativen vpliv *temperature* na obiskovanje krmišča. Višja kot je bila temperatura zraka, manjši je bil

obisk krmišča, kar velja za obe proučevani odvisni spremenljivki. Ob višji temperaturi zraka je bila tudi poraba energije za vzdrževanje telesne temperature manjša, od tod verjetno manjša potreba po hrani in zato manjše obiskovanje krmišča.

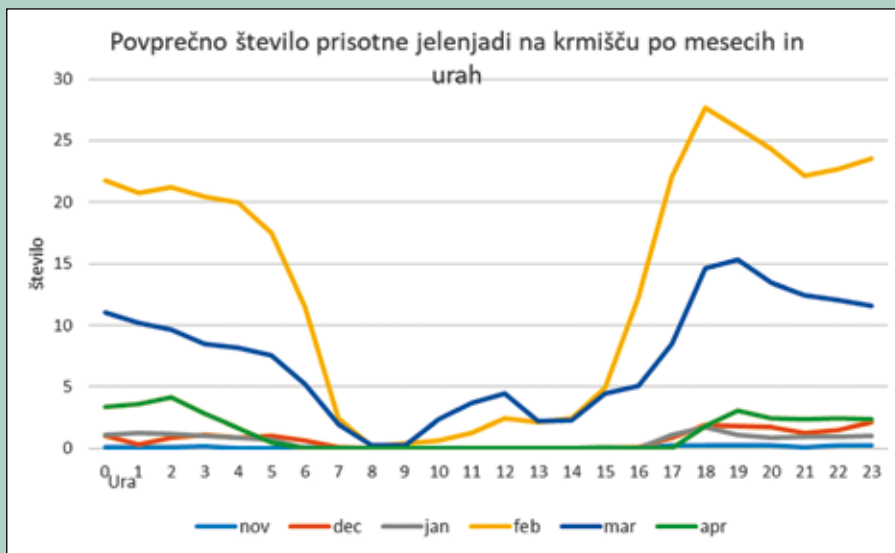
Jelenjad je torej glede na zimske razmere najbolj intenzivno obiskovala krmišče v visokem snegu, ob nizkih temperaturah in proti koncu zime. Tudi drugi raziskovalci so ugotovili, da živali (navadni jelen, damjak, srnjak) obiskujejo krmišča intenzivneje v hujših razmerah v primerjavi z milimi zimskimi. Raziskovalci so opazili, da se je navadna jelenjad v februarju zadrževala najbližje krmiščem prav zaradi debele snežne odeje in nizkih temperatur. Razdalje živali do najbližjega krmišča so

Foto: Miron Hafner

Ob položenem senu je krmišče obiskovalo manj živali kot ob položeni travni silaži.

Med vremenskimi dejavniki obiskovanje krmišča najbolj pogojujejo višina snežne odeje, temperatura in hitrost vetra.

Pripravil: Miran Hafner

Graf 2: Povprečno število prisotne jelenjadi na krmišču po urah in ločeno po mesecih

V ostrejših vremenskih razmerah je bilo nekaj skupin (tropov) v bližini krmišča ves dan

V času ostrejših vremenskih razmer, to je ob visoki snežni odeji in spremljajočih nizkih temperaturah, je bilo nekaj skupin živali v neposredni bližini krmišča ali celo na njem vse ure dneva, sicer pa so ga večinoma obiskovale ponoči (graf 2). V mesecih november, januar in april (deloma tudi december) se je jelenjad na krmišču popoldne pojavila večinoma med 16. in 17. uro, bila na njem v vseh urah noči in ga proti jutru zapustila med 5. in 6. uro. Ali so bile na krmišču vso noč iste živali ali pa so se skupine menjavale, nismo mogli ugotoviti. Čez dan je krmišče le izjemoma obiskala posamezna žival ali majhna skupina, pogosteje sicer aprila kot v preostalih mesecih. V navedenih mesecih so bile blage zimske temperature in nizka snežna odeja, v krmi je prevladovalo seno ali pa krma zaradi ugodnih razmer (del januarja, del aprila) ni bila položena.

Tudi Tina Cederholm je v svoji raziskavi, objavljeni leta 2012, za damjaka v delu Švedske ugotovila, da so živali manj obiskovale krmišča v novembru in aprilu glede na druge zimske mesece, kar je razumljivo, saj je v debelejši snežni odeji težje najti naravno hrano pa tudi za kopanje hrane izpod snega in hranjenje je potrebne bistveno več energije kot za

hranjenje s položeno krmo na krmiščih. V našem primeru so bile pomembne vremenske spremembe februarja in marca. Snežna odeja se je zelo odebelila, februarja so bile nizke tudi temperature. Ob tem, da je večina živali sicer prihajala na krmišče ponoči, je bil del jelenjadi na krmišču ali ob njem tudi vse ure dneva. V delu Švedske so damjaki ponoči preživeli bistveno več časa na krmišču kot podnevi. Povečanje obiskov krmišča se je začelo okoli 17. ure in je trajalo (z več vrhovi) zjutraj do okoli 7. ure.

Kaja Johnsen, ki je v delu Norveške proučevala losa in navadno jelenjad, je ugotovila, da so živali obiskovale krmišča predvsem ponoči, kar naj bi bilo povezano z aktivnostjo ljudi (krmišča blizu cest). Tudi v našem primeru je krmišče postavljeno ob (gozdni) cesti, vendar v zimskem obdobju vznemirjanja ni veli-

Krmišče so obiskovale predvsem košute s potomstvom

Krmišče so obiskovale predvsem košute s teleti in enoletnimi živalmi. Povprečni delež jelenov razreda 2+ je (v primerjavi z vsemi živalmi, ki so obiskovale krmišče) v celotnem spremljanem obdobju znašal 6,6 odstotka. Krmišče je dejansko obiskovalo do šest različnih jelenov, ki so bili po naši oceni vsi v starostnem razredu 2- do 4-letnih. Majhen delež jelenov na krmišču bi bil lahko posledica spolne in starostne sestave populacije, lahko tudi morebitnih manjših potreb jelenov za obiskovanje (proučevanega) krmišča oziroma posledica njihove prisotnosti na drugih krmiščih ali drugih naravnih prehranskih virih. Vendar pa je Cederholmova za

Foto: Miran Hafner

Proti koncu zime so živali (ob porabljeni krmi) ob krmišču čakale na krmljenje.

Jeleni samci so prihajali na krmišče že kmalu v začetku zime, ko košut s potomstvom še ni bilo veliko, na krmišče so prihajali vso zimo. Samci so ga izraziteje obiskovali ponoči, preostala jelenjad pa v znatnem deležu tudi podnevi.

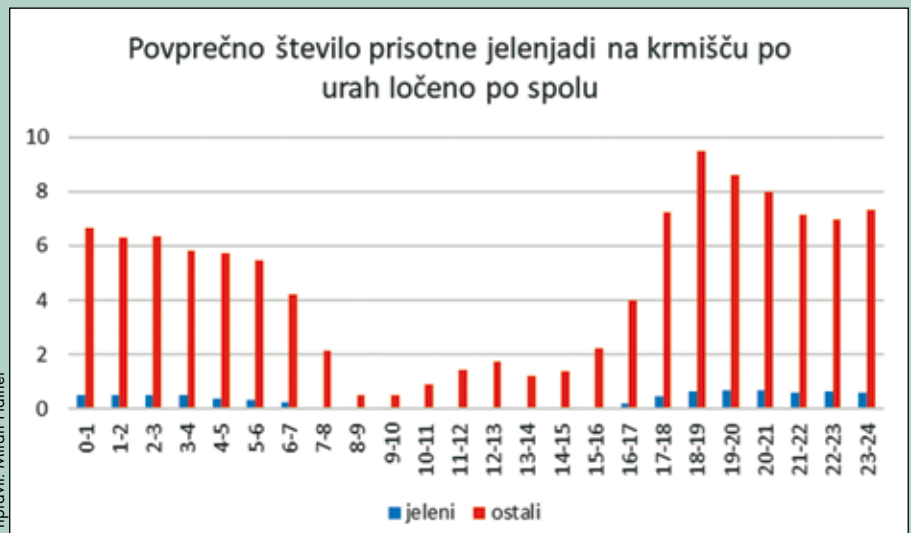

Pripravil: Miron Hafner

Graf 3: Delež jelenov razreda 2+ med vso jelenjadjo, prisotno na krmišču dopolnilnega zimskega krmljenja.

damjaka v delu Švedske navedla, da so samci (jeleni) bolj uporabljali krmišča kot druga jelenjad, kar bi bilo lahko povezano z izgubljeno energijo v času parjenja (ruka), ki je pri damjaku v oktobru. Podobno so tudi starejši jeleni damjaki v vseh mesecih zime bolj uporabljali krmišča kot mlajši samci. Tudi primerjava med spoloma je pokazala, da so samci bolj uporabljali krmišče v primerjavi s samicami. Ista avtorica pa je za srnjad ugotovila, da živali pri obiskovanju krmišča niso kazale starostno značilne rabe krmišča. Podobno sem že sam ugotovil, da pri srnjadi ni pomembnejših razlik med spoloma niti v številu obiskov krmišča na dan niti v njihovem trajanju na celoletni ravni.

V našem primeru smo ugotovili, da se

Pripravil: Miron Hafner

Graf 4: Povprečno število prisotne jelenjadi na krmišču po urah ločeno za jelene razreda 2+ in košute s potomstvom v vseh spremljanih dnevih skupaj

Foto: Marjan Artnak

odstotka. V večernem času se je nekoliko povečal že med 16. in 17. uro in v času med 17. uro zvečer ter 7. uro zjutraj je znašal od 5,8 do 8,1 odstotka z najvišjo vrednostjo med 22. in 23. uro. Košute s potomstvom so najbolj obiskovale krmišče zvečer (med 18. in 21. uro) z vrhom med 18. in 19. uro, najmanj pa zjutraj med 8. in 9. uro.

Podobno je Cederholmova ugotovila v svoji študiji, da se je obiskovanje krmišč glede na ure dneva pri jelenih damjaka značilno razlikovalo od košut damjaka, prav tako tudi od srnjadi. Jeleni damjaka so bolj obiskovali krmišče v nočnem času glede na dnevni, medtem ko so bili obiski košut damjaka in srnjadi (oba spola) bolj izravnani med urami dneva in noči.

Miran Hafner,
spec., univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@gmail.com

Seznam virov je na voljo pri avtorju.

Navadna nokota

(*Lotus corniculatus* L.)

Morda se bo kdaj kateremu od lovcev, ki ga pot do visoke preže vodi prek suhih travnikov in košenic, oko ustavilo tudi na pisani preprogi rastja na tleh. Morda bo pri tem njegovo pozornost zbudila približno 20 cm visoka rastlinica s poleglimi, golimi ali rahlo dlakavimi stebelci in bleščče rumenimi cvetovi, združenimi v majhne kobule. To je navadna nokota.

Glavne značilnosti

Najdemo jo tudi na vrtovih, ob poteh in robovih gozdov do višine 2000 m. Mlade sočne liste nabiramo marca in aprila in iz njih pripravimo svežo solato ali prikuho. Cvetne kobule nabiramo ves čas, dokler rastlina cvete, sušimo jih v senci.

Zanimivosti

Ugodne učinke nokote na človeški organizem je odkril francoski zdravnik Leclerc šele

v 20. stoletju. Kmetici, ki je imela neprijetno vnetje očesne veznice, težave s srcem in mučila jo je tudi nespečnost, je predlagal, naj si pomaga s čajem iz medene detelje. Kmetica rastline ni poznala in je namesto nje nabrala nokoto. Ko je spet prišla k zdravniku, je ta videl, da so vse njene težave minile. In presenečeno je ugotovil, da ji je pomagala nokota.

Učinkovine

Nokotini listi vsebujejo vitamin C, provitamin A, magnezij

Foto: Tatjana Angerer

Narisalci: Tatjana Angerer

in železo, v cvetovih pa so tudi flavonoidi.

Nasveti

Najpogosteje pripravljamo preliv iz svežih ali posušenih cvetov, ki ga pijemo zjutraj in zvečer, dva do tri tedne.

Nokota blaži živčne težave, krče in tesnobo, pomirja in odpravlja nespečnost.

Jajčna jed proti stresu: preden se pri hudih obremenitvah odločimo za pomirjevala, si za večerjo vmešamo jajčno jed iz dveh jajc, dveh žlic ovsenih kosmičev, žlice sesekljanih svežih ali zdrobljenih suhih cvetov nokote, ščepa majarona, ščepa svežega ali posušenega plešča in ščepa soli.

Tatjana Angerer, dipl. biol.

Za rubriko o rastlinah iz lovskih revirjev sem izbrala take, ki so tudi koristne. Mednje spadajo predvsem zdravilne rastline, ki v obliki čajev, kopeli ali obkladov pomagajo pri določenih težavah, nekatere pa lahko s pridom uporabljamo tudi v vsakdanji prehrani.

Nekatere med njimi vsebujejo določene učinkovine, ki so v majhnih količinah koristne, v večjih pa lahko povzročajo neželene učinke. Zato pazimo, da majhni otroci ne pridejo nenadzorovano v stik z njimi. Obenem ob teh rastlinah izkoristimo priložnost za vzgojo in poduk otrokom o pravilnem ravnanju z njimi (ne trgaj, ne daj v usta ...).

Tatjana Angerer, dipl. biol.

.22 HORNET

.22 Hornet (5,6 x 35 mm R) je nastal leta 1930 na osnovi naboja na črni smodnik .22 WCF (Winchester Center Fire). Je močnejši od naboja z robnim vžigom .22 Winchester Magnum Rimfire (WMR), hkrati pa nežnejši, kot sta .222 Remington in .223 Remington. Je dokaj natančen in do strelca prijazen puškovni kaliber, ki mu priljubljenost dodatno povečuje možnost ponovne polnitve naboja.

Nastanek .22 Hornet

Ameriški .22 Hornet je nastal kot poskus **Grosvenorja Wotkynsa**¹ iz takratne zvezne ustanove za razvoj in proizvodnjo orožja **Springfield Arsenal**, ki je v 1920-ih stari naboj na črni smodnik .22 WCF napolnil z brezdimnim. Izdelal si je testno puško, ki je bila kombinacija zaklepa risanice *Martini* in predelane cevi malokalibrske risanice (.22 lr) za vadbo, model *Springfield 22*. Za tisti čas je bilo nenavadno, da je podjetje **Winchester .22 Hornet** hitro posvojilo in začelo s proizvodnjo streliva, še preden so bile na voljo serijske puške. Razlog temu so bili prvi testi v podjetju Winchester, ki so prekosili vse dotedanje njihove različice v kalibru .22. Tako je nastal prvi puškovni kaliber .22 višjih hitrosti – .22 Hornet.

Omenjeni »sršen« (ang. hornet) je bil leta 1940 tudi prvi puškovni kaliber sploh, ki ga je izboljšal **Lysle Kilbourne** v različico .22 K-Hornet. Ta je nastal s postruženjem ležišča naboja za večjo prostornino. Običajen tulec naboja .22 Hornet se je ob strelu v novem ležišču nalegel na stene in se tako sam preoblikoval v .22 K-Hornet. Nova prostornina je omogočila samo 1grs (0,0648 grama) večjo smodniško polnitev, a je to prineslo povečanje hitrosti za 80–90 m/s. To je bil prvi omenbe vreden »izboljššan« naboj v zgodovini in je tlakoval pot seriji izboljšanih (ang. improved) nabojev. Rezultat je bila še boljša kontrola čelne zračnosti (ang. headspace), obenem pa še boljša natančnost in daljša življenjska doba tulca.

O .22 Hornet ne moremo govoriti, ne da bi omenili 5,6 x 35 Rmm Vierling. Ni nič drugega kot evropska ali metrična oznaka za .22 WCF, ki je bil predstavljen leta 1885. Že nekaj let po nastanku .22 WCF smo ga v Evropi z brezdimnim smodnikom napolnili precej bolj kot takrat v ZDA. Tako smo dali navdih za poznejši nastanek .22 Hornet, ki ima osnovo v istem tulcu/naboju. Tulec naboja 5,6 x 35 Rmm Vierling se zato zlahka oblikuje iz tulca .22 Hornet in obratno. Ko je .22 Hornet že skoraj izumrl, je v ZDA nastalo pomanjkanje tulcev .22 Hornet. Američani

so si jih izdelovali iz tulcev 5,6 x 35 Rmm Vierling. Med tulcema je malenkostna razlika le v premeru roba (8,85 mm/8,89 mm) in v dolžni tulca (35,50 mm/35,65 mm). Ime Vierling izhaja iz dejstva, da so naboj pogosto uporabljali v kombiniranih puškah, ki so imele dve šibreni cevi: eno velikega kalibra in še eno manjšega kalibra, ki je bila v kobilici cevi. Dandanes Vierling z 2,6 g kroglo doseže največjo hitrost 740 m/s.

Uporabnost za lov

.22 Hornet zapolnjuje prostor med zelo priljubljenima nabojema za lov manjše divjadi in škodljivcev: .22 WMR in .223 Remington. Ker ima skromen zvočni podpis, je priljubljen za vadbo in lov blizu naselij. Idealen je za lov na lisico, zajce in kune, saj ne povzroči toliko škode na krznu in mesu kot hitri .223 Remington in podobni. V tujini ga uporabljajo tudi za lov večjih ptic, kot so jerebice, divji puran in divji petelin. Pri lovu na manjšo divjad žive teže, okoli 40 kg, bo .22 Hornet ob prečnem strelu za pleče sicer dosegel vitalne organe, vendar se bo krogla praviloma ustavila za kožo pred izstopom. Zato je njegova uporabnost omejena.

Pri nas je z .22 Hornet dovoljeno loviti kuno belico, kuno zlatico, lisico, pižmovko, nutrijo, šojo, srako in sivo vrano. Krogla TMS podjetja **RWS**² mase 3 g s hitrostjo 700 m/s ima na 100 m le **425 J** kinetične energije. Za lov srnjadi, alpskega svizca in šakala je po-

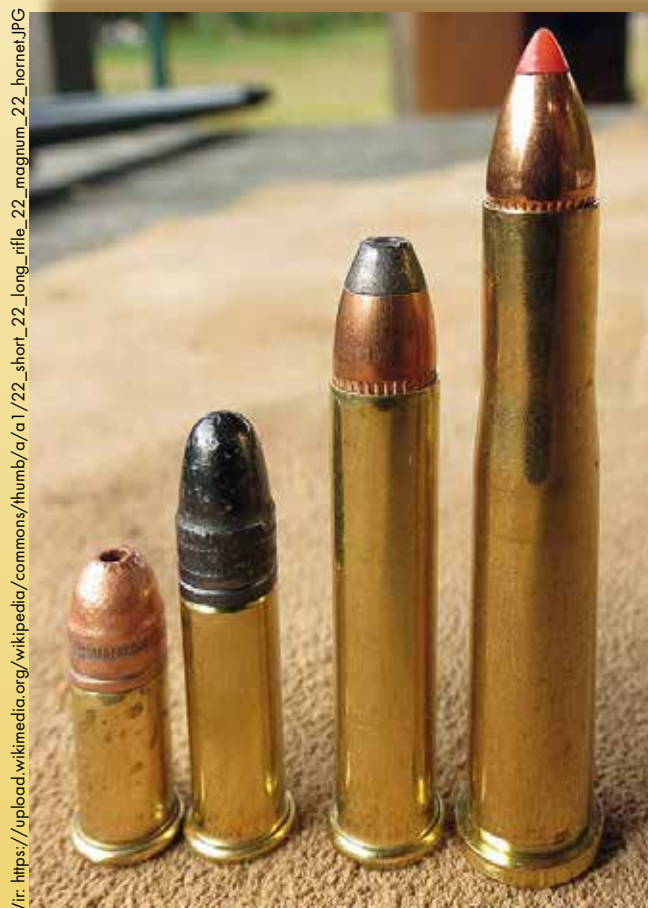
treben premer 5,6 mm (.222”), kar .22 Hornet ima. Praviloma pa mase krogel naboja .22 Hornet ne zadostujejo in za lov srnjadi ne dosegajo zahtevanih 1000 J kinetične energije na 100 m.³

Razlogi za priljubljenost

Ker skoraj nima odsuna, je priljubljen med mladimi strelci. Ni prvak ne v hitrosti ne v natančnosti, a je po 90 letih še vedno tako razširjen kot .222 Remington in vsekakor bolj kot manj pogosta .222 Remington Magnum ali 5,6 x 50 Mag. S svojo 2,6 g kroglo, s tipično hitrostjo 810 m/s, je učinkovit do približno 150 m in se ne more primerjati s hitrejšimi puškovnimi kalibri, ki uporabljajo krogle z višjim balističnim koeficientom. Učinkovitost mu zelo povečajo sodobne in aerodinamične krogle s plastičnimi konicami s hitrostjo 915 m/s.

A njegova prednost so ravno zmernost pri puku, komaj zaznaven odsun

³ Pravilnik o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja in usmrtilne ranjene živali ter višini odškodnine na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom (Uradni list RS, št. 50/16).

Naboji .22 Short, .22 Long Rifle, .22 Winchester Magnum Rimfire. in .22 Hornet

² <https://rws-munition.de/fileadmin/datasheets/rws-22-hornet-tms-3-0g.hunt.en.pdf>

¹ Omenjajo še Townsend Whelena in druge.

in dejstvo, da ga srečamo v vseh vrstah pušk; v boroveljski kombinirani puški, vložnih ceveh in risanicah. *.22 Hornet* je idealen za vložne cevi kombiniranih pušk, saj je nežen in pogosto tudi največji mogoč kaliber za vložne cevi. Še večjo natančnost doseže v puškah risanicah z valjastim zaklepom ali v enostrelnih risanicah prelamačah. V sodobnih risanicah lahko *.22 Hornet* pokaže izvrstno natančnost. Avtor **John Barsness** je s krogli podjetij **Nosler** *BalisticTip*, **Hornady** *V-max* in **Sierra** *BlitzKing* na 92 m brez težav dosegel več skupin zadetkov petih streliv v velikosti 1,5 cm. Avtor **Layne Simpson** je s 25 vrstami tovarniškega in ročno poljenega streliva z različnimi masami krogel s puškami *Anschutz M1730*, *Kimber M82 Ruger M77/22H* in *Winchester Model 54* na 92 m dosegel povprečne skupine v velikosti 2 cm, pri čemer je izstrelil kar 15 streliv na posamezno tarčo.⁴

Kmalu po drugi svetovni vojni sta *.22 Remington* (1950) in *.22 WMR* (1959) odvzela nekaj zagona in tržnega deleža naboju *.22 Hornet*. *.222 Remington* je bil s hitrostjo 980 m/s še posebno uspešen, saj ga je bilo mogoče polniti z običajnimi krogli premera *.224"*, medtem ko je *.22 Hornet* še uporabljal krogle manjšega premera *.223"*. Naboj *.22 WMR* je naboju *.22 Hornet* prišel zelo blizu po učinkovitosti z znatno cenejšim strelivom. *.22 Hornet* je ponovno zaživel s prehodom krogel in brazd v cevi pušk v kalibru *.22 Hornet* na premer *.224"*. Dodaten zagon so mu dale sodobne aerodinamične krogle s plastičnimi konicami v vrhu in novi smodniki, kot je npr. *Hodgdon LilGun*, s katerim je mogoče 2 g kroglo pognati do 930 m/s, 2,27 g pa do 866 m/s. Za primerjavo: medtem ko bolj znana smodnika *VihtaVuori N110* in *N120* poženeta težjo 3,6 g kroglo do 644 in 678 m/s, *LilGun* to maso v *.22 Hornet* varno požene vse do 800 m/s.

Posebnosti

Ob nastanku je bil premer krogel *.223"*, saj so za predelavo na *.22 Hornet* največkrat uporabili risanice model 1922 *Springfield* in risanice *Martini* v kalibru *.22 long rifle*, ki so imele premer polj *.223"*. Šele v zadnjih desetletjih so premer krogel *.22 Hornet* standardizirali na običajnih *.224"*. To je premer, ki ga uporabljajo tudi bolj znani *.222 Remington*, *.223 Remington*, *.22-250 Remington*, *5,6 x 50 Magnum* ipd. Standardni vzpon navoja je *1/16"*, toda mnogi novejši imajo tudi hitrejšega, *1/14"*. Oznaka *1/14"* pomeni, da naredi krogla v cevi en (1) poln obrat

na razdalji *14"* (inčev) oziroma en obrat za 360 stopinj na razdalji 35,56 cm.

Običajna cev risanice *.22 Hornet* praviloma nima prehodnega konusa, kar pomeni, da se ožlebljenje cevi začne takoj, ko preneha ležišče naboja. **Allan Jones** opisuje, kako so pri testiranju vseh pušk v kalibru *.22 Hornet* v podjetju **Speer** ugotovili, da daje risanica *Krico Target* še enkrat manjše skupine zadetkov kot vse druge. Pri podrobnem pregledu vseh cevi so ugotovili, da je risanica *Krico* edina, ki nima prehodnega konusa. Krogle so bile vstavljene do največje mogoče dolžine naboja, a je razdalja, ki so jo krogle morale premagati v prehodnem konusu teh pušk, negativno vplivala na natančnost. Če ima vaša puška prehodni konus, so zato teoretično in dejansko lahko primernejše manj aerodinamične krogle. Z manj koničastimi krogli (bolj zaobljenimi) bo preskok krogle iz tulca do ožlebljenja krajši.

Ponovno polnjenje

Ker ima *.22 Hornet* majhno prostornino tulca in majhno maso smodniške polnitve, je ena izmed zvijač za boljšo natančnost pri ponovnem polnjenju uporaba nežnejših pištolskih netilk. Naboj praviloma uporablja puškovne netilke. Jones opisuje, kako je njegov primerjalni test v podjetju **Speer**, kjer je bil zaposlen kot vodja balističnega laboratorija, pokazal, da so pištolske netilke znižale povprečne tlake, s tem pa proizvajalcu **Speer** dovolile višje hitrosti.

Obenem so se zmanjšala nihanja tlakov, kar je pomenilo stalnejše tlake. Jones za ponovno polnjenje *.22 Hornet* priporoča, da za vsako posamezno puško uporabimo iste tulce in da tulec kalibriramo le delno. Svetuje, da preizkušamo, katera celotna dolžina naboja (dolžina tulca in krogle) v naši puški daje najboljšo natančnost. S temi ukrepi in novimi smodniki lahko damo temu staremu naboju nov zagon. Ker je tulec naboja *.22 Hornet* tanjši, kalibrirajte previdneje, saj se lažje deformira. Ob poznavanju zgodovine nastanka in njegovih posebnosti vam lahko vaš *.22 Hornet* ob vsakem nežnem strelu še naprej prinaša nasmeh na lica.

Gregor Hodnik

Prihodnjic: 8 x 57

Viri:

Shooting Times, september 2018, Terry Wieland, *Doing the Guv'nor Proud*
Shooting Times, avgust 2013, Allan Jones, *Lab Lessons on the .22 Hornet*
Guns Magazine, november 2012, *Handloading the Hornet*, John Barsness
Frank C. Barnes: *Cartridges of the World*, 8th Edition (1997)

https://en.wikipedia.org/wiki/.22_Hornet

<https://rws-munition.de/fileadmin/datasheets/rws-22-hornet-tms-3-0g.hunt.en.pdf>

https://www.shootingtimes.com/editorial/ammunition_22hornet_082306/99290

Primerjava nabojev .17 HMR, .22 Winchester Magnum Rimfire, 5,6 x 35 R Vierling, .222 Remington, .223 Remington in 5,6 x 50 Magnum

⁴ https://www.shootingtimes.com/editorial/ammunition_22hornet_082306/99290

Slovenija evropska prvakinja v kombinacijskem streljanju

12. Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji

Männiku, Estonija, 28.–30. junij 2019

Na strelišču Männiku Jahilasketiir v Estoniji je zadnje tri dni v juniju potekalo 12. *Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji*, na katerem je sodelovalo 15 držav oziroma skupaj 157 strelcev. Ekipo **Lovske zveze Slovenije** (LZS) je zastopalo šest strelcev. Letos smo ekipo LZS, v kateri so bili **Matjaž Hlebš, Mitja Kernnik, Boštjan Sadek, Miha Finkšt, Neje Hlebš** in **Marjan Sadek**,

LZS vsako leto izberemo na osnovi rezultatov lige v veliki kombinaciji in že večkrat je bilo slišati številne kritike, da delo in izbor nista prava. No, naposled je pri mojem sedemletnem delu, ki sem ga posvetil ekipi LZS, prevladala moja gorenjska trma, ker nisem odstopil od sistema in načina dela, čeprav sem včasih s težavo prenašal neupravičene kritike lovcev, ki niti ne pridejo na izbirne tekme.

Foto: Matija Janc

Prva tri mesta – ekipno (od leve): Italija, Slovenija in Finska

Foto: FITASC

Pokal za prvouvrščeno ekipo. Častno mesto je našel v sejni sobi Lovske zveze Slovenije.

izbrali na podlagi treh izbirnih tekmovanjih, ki so potekala na strelišču Gaj - Pragersko.

Letošnje evropsko prvenstvo se nam je vtisnilo v spomin z zlatimi črkami, saj smo dosegli uspeh, ki si ga niti v sanjah ne bi mogli zamisliti. Ekipo

Ekipo LZS je prvič v zgodovini postala absolutna evropska prvakinja v kombinacijskem streljanju, uspeh pa je kronal **Miha Finkšt**, ki je postal absolutni evropski prvak 2019! In uspehom k sreči še kar ni hotelo biti konca. Tako je tretje

mesto v absolutni konkurenci zasedel **Boštjan Sadek**, v kategoriji veterani je sedmo mesto pripadlo **Mitji Kernniku**, ekipa LZS je bila drugouvrščena v kategoriji streljanja na glinaste golobe, Miha Finkšt pa je zasedel v kategoriji streljanja na glinaste golobe prav tako drugo mesto. Iskreno čestitam vsem članom ekipe LZS za dosežene rezultate ter se jim zahvaljujem za tovariško enotnost, prijateljstvo, trud, denar in prosti čas, ki so ga vložili v izjemen uspeh, ki je poplačan z rezultati.

Iskrena zahvala velja tudi LZS in vsem sponzorjem: **Hamex, d. o. o., Arex, d. o. o., Gorenjska gradbena družba, d. d., Lab Commerce, d. o. o.,**

RWS, Prevent & Deloza, d. o. o., Optics Trade, d. o. o., Jerman-I, d. o. o., in Stella, d. o. o., ki so prispevali sredstva in opremo za udeležbo ekipe LZS na prvenstvu. Posebna zahvala pa velja vsem, ki so se udeležili sprejema, in tistim, ki so pripravili veličasten sprejem navijačev na letališču ob vrnitvi iz Estonije.

Upam, da smo si z letošnjim uspešnim nastopom in častnim zastopanjem naše države ter slovenske krovne lovske organizacije zaslužili sodelovanje in pomoč tudi v letu 2020, ko bo 13. *Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji* na strelišču Pragersko v Sloveniji.

Matija Janc,
selektor strelske ekipe LZS

Foto: Matija Janc

Ekipo Lovske zveze Slovenije

Foto: Matija Janc

Od leve: drugouvrščeni Gianluca Anzuini (Italija), prvouvrščeni Miha Finkšt (Slovenija) in tretjevrščeni Boštjan Sadek (Slovenija)

Na avstrijskem Koroškem je postal novi deželni lovski mojster dr. Walter Brunner

Na letošnjem julijskem deželnem lovskem zborovanju avstrijske Koroške je bil dr. **Walter Brunner** z veliko večino – 170 glasov od 238 možnih (71 odstotkov) – izvoljen za novega deželnega lovskega mojstra. **Avstrijska Koroška lovška zveza** obsega območja osmih lovišč (revirjev). Dozdajšnji namestnik deželnega lovskega mojstra, ki je na osnovi enotnega volilnega predloga vseh osmih območnih lovskih mojstrov veljal za favorita, je tako zamenjal dosedanjega deželnega lovskega mojstra dr. **Ferdinanda Gortona**, ki po 20 letih predsednikovanja ni več kandidiral za to funkcijo.

Na tokratnih volitvah sta bila izvoljena tudi osemčlanski lovski deželni upravni odbor in osemčlanski deželni nadzorni odbor. Oba sestavljajo izključno osebe, ki so za to področje dela visoko strokovno usposobljene in z odličnim lovskim znanjem o naravi in varstvu okolja. Dr. Brunner se je po izvolitvi zahvalil za zaupanje in sporočil: *»Vodstveno odgovornost bom oblikoval vedno v skladu z našim starim lovskim rekom ‚lov je veselje‘. Pri delu mi bodo pomagali mladi, novoizvoljeni člani uprave – vodstva deželnega lovstva oziroma izkušeni deželni upravni odbor s strokovnimi referenti ter odlična ekipa sodelavcev. Prednost bom dajal predvsem profesionalizaciji in odprtosti do izražanja stališč ter k delu še aktivneje vključeval predstavnike območnih lovskih združenj – lovišč (revirjev), s katerimi je bilo že do sedaj dobro sodelovanje. Toda stremeti moramo, da bomo to sodelovanje še nadgrajevali in krepili.«*

Novi deželni lovski mojster, 63-letni dr. Brunner, je doma iz koroške Lesne doline – Lesachtal, iz vasi Hrušica –

površinami, je poročen in oče treh sinov. V prostem času rekreativno smuča in hodi v hribe, ukvarja se tudi z drugimi

alpski gorski lov, to je lov na gamsa in gozdne kure. Doslej je kar 15 let opravljal funkcijo namestnika deželnega lovskega mojstra (podpredsednika avstrijske **Koroške lovške zveze**). Leta 2012 je bil izvoljen za predsednika **Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora** (Arbeitsgemeinschaft der Jagdverbände des Südstalpenraumes – **AGJSO**). Najbolj znana je bila njegova zavzetost v prizadevanjih za enakopravno uveljavljanje lovskih interesov in tudi za ohranjanje lova ter lovskih dejavnosti domačih lovk in lovecev.

Dr. Brunner velja za dosledno in trmasto osebo. Vsekakor je v tej funkciji pred njim veliko izzivov, toda zanesljivo bodo v središču njegove dejavnosti še naprej prednjačili gozd in divjad – na evropski ravni. Glede zavarovanih velikih zveri, še posebno volka, pa so po njegovem mnenju potrebni preudarni in poštene ukrepi v dobro ljudi in tudi zveri. V prihodnje želi v koroškem lovstvu izboljšati preglednost lovskega delovanja in okrepiti notranje in tudi javno informiranje v obliki organizacije okroglih miz, problemskih novinarskih konferenc in drugih oblik obveščanja. Predvsem pa je pomembno sprotno in hitro informiranje sodelavcev s pomočjo sodobnega elektronskega in digitalnega omrežja.

Ob izvolitvi in začetku dela v novi funkciji dr. Brunnerju čestitamo tudi slovenski lovci ter mu želimo veliko delovnih uspehov.

France Ekar

*Povzeto po sporočilu
za javnost avstrijske
Koroške lovške zveze*

Dr. Walter Brunner, novi deželni lovski mojster avstrijske Koroške lovške zveze

Birnbaumen, in ima v Celovcu ob Vrbskem jezeru zasebno odvetniško pisarno. Poleg poklicne dejavnosti je tudi kmetovalec z dokaj obsežnimi kmetijskimi in gozdnimi

dejavnostmi, ki so povezane z naravo in še posebno varstvom narave. Lovski izpit je opravil leta 1988, deset let pozneje pa še izpit za lovskega nadzornika. Njegovo največje veselje je

Klub prijateljev lova Celovec ima novega predsednika

Javno znano je, da sedmi člen mednarodne pogodbe med Slovenijo (nekdanjo Jugoslavijo) in Avstrijo nikoli ni bil najbolj zaščitniški do Slovencev, ki živijo za severno mejo. Tudi zato so naši severni lovski rojaki za boljše čezmejno gospodarsko, kulturno in lovsko sodelovanje z matično domovino ustanovili svojo lovsko organizacijo. Zadnji dan maja 1964 so za takratne čase »držno«, a dovolj pokončno in neomajno ustanovili svoj **Klub prijateljev lova Celovec (KPLC)** in za prvega predsednika izvolili tamkajšnjega znanega koroškega partizana **Karla Pušnika - Gašperja**. Po njegovi smrti je bil kar 49 let na čelu kluba veliki narodnjak in zagovornik slovenstva ter lovski funkcionar na avstrijskem Koroškem **Mirko (Fric) Kumer - Črčej**, ustanovni član KPLC. Po njegovi smrti oktobra 2018 je bilo vodenje KPLC na plečih članov upravnega odbora kluba. Glavno vlogo vodenja in povezovanje članstva z lovstvom v matični domovini sta odgovorno in z gledno opravljala podpredsednik **Franc Hirm** in tajnik **Jure Mandl**.

KPLC je imel v četrtek, 6. junija, izredni volilni občni zbor za izvolitev novega predsednika. Organizirali so ga v prostorih pliberškega kulturnega doma, kjer se ga je udeležilo 53 članov od 103, med katerimi sta bila tudi edina še živeča ustanovna člana KPLC **Marica Pradetto** in **Franci Pasterk**. Koroško lovstvo s slovenske strani Matjaževe Pece so zastopali predstavniki slovenske **Koroške lovške zveze** (predsednik **Janez Švab**, tajnik **Franc Praznik**, član upravnega odbora **Dušan Leskovec**), povezovalni člen čezmejnega sodelovanja z lovskimi rojaki na avstrijskem koroškem **Dušan Jukič**, sicer član LD Jamnica, in podpisani. Leskovec in Jukič sta

sicer tudi častna člana KPLC. Z minuto molka so počastili spomin na umrlega predsednika Kumra. Za novega predsednika sta kandidirala podpredsednik Hirm, ki se je rodil leta 1964, član KPLC je že 32 let, in član upravnega odbora kluba **Johan oz. Janez Kaiser**, rojen leta 1960. Oba zavedna Slovence! Predstavila sta svoj pogled na vodenje kluba v prihodnje: da se bo

izvoljen Kaiser, tajnik **Lovske družbe Blato**, podpredsednik **Lovskogojitvenega bazena Pliberk** in delegat lovskega okraja Velikovec in **avstrijske Koroške lovške zveze** (Kärtner Jägerschaft). Kot uradnik je zaposlen na okrajnem glavarstvu v Velikovcu, kjer je bil več let referent za lovstvo in lovsko orožje. V prvi polovici leta 2020 bo KPLC organiziral redni volilni

nim dobrim prijateljevanjem in sodelovanjem z Mirkom sem se veliko naučil o lovstvu in vodenju lovške organizacije. Zlasti pa spoznal, da bo naš klub lahko uspešno nadaljeval njegovo delo le, če bo članstvo enakovredno in enotno povezano doma in tudi v čezmejnem lovskem sodelovanju.« Zbrani lovski zbor sta nagovorila Švab v imenu koroških lovcev in Leskovec v imenu predsed-

Foto: Franc Rotar

Ožje vodstvo Kluba prijateljev lova Celovec 2019 (z leve): drugi podpredsednik Mario Fratscko, prvi podpredsednik Valentin Hartman, ustanovna članica Marica Pradetto, novi predsednik Janez Kaiser, ustanovi član Franci Pasterk, tretji podpredsednik Franc Hirm in tajnik Jure Mandl

širil in trdno povezoval vse svoje dvojezične člane ter ohranjal več kot 50-letne lovške in kulturne prijateljske vezi v matični domovini. Letošnje volitve so, to moramo posebej po udariti, pritegnile tudi tiste člane, ki so bolj malo dejavni v klubu. 15 članov, ki se volitev osebno niso mogli udeležiti, so po veljavni zakonodaji z njihovimi pooblastili namesto njih lahko volili njihovi zastopniki. Za eno leto je bil za novega predsednika

občni zbor, na katerem bodo volili nov upravni odbor in ponovno tudi predsednika za triletni mandat.

Novi predsednik Kaiser se je v svojem prvem uradnem nagovoru čustveno zahvalil za veliko zaupanje. Za nekatere avstrijske medije in za *Lovca* pa je povedal: »*Stopiti v velike škornje in stopinje Mirka Kumra, ki je za sabo pustil globoke sledi koroškemu in slovenskemu lovstvu, je zame velika odgovornost. Z dolgolet-*

nika Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. **Lada Bradača**. Med koroškimi slovenskimi »jagri« zelo spoštovana ustanovna članica Pradettova, ki je leta 2014 prejela red za lovške zasluge I. stopnje LZS, je svoje lovške prijatelje in prijateljice pozvala, naj redno berejo *Lovca*, ki ne uči samo lepe knjižne slovenščine, ampak že od nekdanj tudi povezuje slovenske lovce na tej in oni strani severne meje.

Franc Rotar

Na kratko iz tujega tiska ...

Norveška, Kanada: Polarna lisica, ki so jo raziskovalci norveškega polarnega inštituta opremili z radiotelemetričnim oddajnikom, je prepotovala več kot 3.500 km. Omenjeno lisico so raziskovalci odločili in opremili s telemetrično ovratnico julija 2017 na otočju Spitzberg. Lisica je omenjeno otočje zapustila 26. marca 2018 in potem v vsega 21 dneh premagala 1.512 km preko zaledenega morja in prispela do Grenlandije. Potovanje je nadaljevala vse do otoka Ellesemere ob kanadski severni obali. Raziskovalci sprva niso mogli verjeti podatkom, ki so jih prejeli prek satelita in so domnevali, da je ovratnico nekdo dal na katero od ladij. Kaj hitro so ugotovili, da zaradi zamrznjenega morja to sploh ni bilo mogoče. V času potovanja preko zamrznjenega morja je omenjena lisica torej dnevno prepotovala v povprečju 46,3 km, najdaljša dnevna razdalja pa je znašala kar 155 km. To je tudi prva tako zanesljivo zabeležena selitev med celinami in ekosistemi na arktičnem območju. Je pa oddajnik na omenjeni lisici žal prenehal delovati februarja letos.

The Guardian internet

Švedska: Raziskovalci projekta Björnprojektet so objavili poročilo, ki zajema obdobje zadnjih 40 let, torej od leta 1977 do 2016, v katerem so proučili napade rjavega medveda na ljudi v tem času. Ugotovili so, da je bilo med tem 44 napadov medvedov na ljudi, od tega 43 na moške in eden na žensko. Pri tem je bilo poškodovanih 42 oseb, dva človeka sta celo umrla. Največkrat so bili napadeni lovci, in sicer v jeseni, torej med glavno lovno sezono.

Jagen Weltweit, 4/2019

Romunija: Država je znana po veliki številčnosti rjavih medvedov, katere posledica so tudi številni konflikti in napadi na ljudi. Tako so letos zabeležili že šest napadov rjavih medvedov na ljudi, v letu 2018 18 in v letu 2017 24. Med letoma 2013 in 2016 je bilo registriranih skupno 53 napadov. Zadnji napad se je zgodil v začetku junija, ko so morali 63-letnemu kmetu zaradi hudih medvedovih ugrizov amputirati

Foto: Pixabay

nogo, dan pred tem pa je zaradi posledic medvedovega napada umrl 47-letni pastir. V začetku maja je bil v napadu medveda poškodovan turist, starejši kmet pa je bil smrtno poškodovan med delom na polju. Aprila je medved poškodoval gozdarja, še pred tem v marcu pa je smrtno poškodoval gozdnega delavca. Uradno sicer število medvedov v državi ocenjujejo na 6.000 živali.

Jagen Weltweit, 4/2019

Avstralija: Avstralska vlada v veliki meri prisluhne raznim naravovarstvenikom, kadar gre za Afriko – tako so že leta 2015 prepovedali uvoz lovskih trofej nekaterih afriških vrst divjadi. Znotraj svoje celine pa očitno ni tako strogo naravovarstvena. Letos načrtujejo odstrel dveh milijonov kengurujev, katerih populacijo sicer ocenjujejo na okoli 50 milijonov živali in so zaradi tolikšne številčnosti velika nadloga za kmetovalce. Kenguruje sicer lovijo predvsem profesionalci, in sicer ponoči s pomočjo reflektorjev s strelji v glave živali. Meso in kože kengurujev prodajajo in tudi izvažajo. Po nekaterih

ocenah je bilo v zadnjih 25 letih v Avstraliji tako odstreljenih precej več kot 50 milijonov kengurujev, kar je verjetno največji množični odstrel sesalcev v tem obdobju v svetovnem merilu.

Jagen Weltweit, 4/2019

Indija: Kot je izjavil predsednik Indijske vlade, se je število tigrov v tej državi v zadnjih 15 letih več kot podvojilo, tako da sedaj populacijo ocenjujejo na skoraj 3.000 živali. Zadnje letošnje štetje je doseglo številko 2.967 tigrov, medtem ko so leta 2014 našli 2.226 živali. Predsednik vlade meni, da je Indija eden od največjih in najbolj varnih življenjskih prostorov za tigre.

Jagen Weltweit internet

Kanada: Potem ko so v 80. letih prejšnjega stoletja v to državo pripeljali divje prašiče in jih naselili v raznih oborah z namenom povečanja prihodkov za kmete, sedaj kaže, da se skoraj nenadzorovano širijo po državi in povzročajo veliko škodo kmetovalcem. Naseljeni divji prašiči, ki so sprva živali v oborah, so deloma uspeli pobegniti, nekatere so

verjetno tudi namerno izpustili v naravo. Kolikšno je sedanje število v naravi, ni znano, se pa v Kanadi sicer nedomodna vrsta prostorsko zelo širi – predvsem je pogosta v provincah Alberta, Manitoba in Saskatchewan. Trenutno so nenaseljene zgolj province na vzhodni obali. Zaenkrat nimajo nobenega načrta za upravljanje s populacijo in koncepta zmanjševanja številčnosti te invazivne vrste.

Jagen Weltweit internet

Zimbabve: V zasebnem rezervatu Buby Valley Conservancy je konec julija prišlo do streljanja med pazniki in državnimi uradniki na eni strani ter krivolovci na drugi, pri čemer so bili ubiti trije krivolovci. Letos se je v tem rezervatu število smrtnih žrtev med krivolovci povečalo na šest. Kljub očitno strogemu nadzoru pa se krivolov v rezervatu, zlasti na nosoroge, še vedno pojavlja. V omenjenem rezervatu s površino 3.740 km² živi največ nosorogov/km² v Zimbabveju, enako je tudi s populacijo levov.

Jagen Weltweit internet

Pripravil: mag. Janko Mehle

Bilo je aprila 1957. Bil sem še dijak na srednji kmetijski šoli v Mariboru. V mesto ob Dravi sem prišel iz Halož. Svoj dom sem moral zamenjati za internat v povsem drugem okolju.

Tudi sošolec Milan Verčkovnik iz Podgorja na Koroškem je bil eden tistih dijakov, ki so prišli v Maribor od daleč.

Oba sva prihajala iz starih lovskih družin in sva se pogovarjala tudi o

smo govorili o petelinu. Tone mi je postavljajl vprašanja, na katera sem odgovarjal brez zadrege. Tako se je lahko prepričal, da imam nekaj znanja, saj sem o velikih gozdnih kurah prebral vse, kar sem imel na voljo. Strašno sem užival v pogovoru s starim lovskim mačkom. Pogovarjala sva se pozno v noč, ko je Tone predlagal, da bi šli počivat. Lov na divjega petelina namreč pomeni zgodnje vstajanje.

Še sredi noči me je Tone prebudil iz nemirnega spanja. Takoj sem bil po-

rastitev, ko sva prišla v neposredno bližino prvega rastišča. Tam sva obstala, se potuhnila in tiho čakala. Počasi se je začelo daniti, jutranja zarja je osvetlila vršičke iglavcev, ki so se stegovali visoko proti nebu. Postalo je topleje. Lahko bi slekel jopič, kar pa ne bi bilo pametno, saj bi lahko vsak nepotreben gib preplašil čuječo ptico. Ker se petelin ni oglasil, je Tone predlagal, da greva naprej, saj da petelini pojejo ob robu grebena na več mestih.

Tudi tam nisva imela sreče. Povsod je

EMILIJAN TRAFELA

Takaj sem 'šprical' pouk?

Lov na divjega petelina, 1957

lovu. Lovci so bili že najini dedki in pradedki in je tako lov najini rodbini spremljal skozi stoletje. Kot bi se zapisal v naše gene.

Milanov stric, Tone Knap, je bil gospodar v Lovski družini Podgorje pri Slovenj Gradcu. Milanu sem zaupal, kako rad bi doživel lov na divjega petelina, kralja velikih gozdnih kur. Obljubil mi je, da se bo v soboto doma pogovoril s stricem in mi v ponedeljek, ko se bo vrnil v internat, povedal, kako je šlo.

Komaj sem čakal, da bi se teden končal. In v ponedeljek mi je Milan polepšal dan, ko mi je povedal: »Stric Tone te že v soboto pričakuje. Petje divjega petelina je ta čas na višku.«

Od navdušenja sem kar žarel. Nisem mogel verjeti, da se mi bo izpolnila želja. Obetal se mi je lov, ki sem si ga tako zelo želel. Tudi Milan je bil vesel. Šel bo z mano in me predstavil stricu Tonetu, ki me bo tudi vodil. Komaj sem čakal sobote, toda še prej sem moral domov v Haloze po puško, očetovo šibrenico, kalibra 16.

Na dan velikega lova sva se z Milanom povzpela na vlak do Slovenj Gradca, od tam pa peš do Podgorja. Povsem običajno za tiste čase. Vajen sem bil hoje. Ko sva prihajala proti domačiji, so naju skozi kuhinjsko okno opazovali Milanovi sorodniki. Na pragu hiše naju je sprejel Tone. Prijazno naju je povabil naprej in njegova žena je postregla s kosilom. Takoj smo se začeli pogovarjati o lovu. Tone je obujal spomine, ki jih je doživel pri vodenju lovcev na velikega divjega petelina. Sam sem omenil le nekaj svojih skromnih izkušenj z lova na srnjaka in na malo divjad v našem okolišu. Veliko

konci in kot nekdo, ki doživlja svoje sanje, sem bil v hipu pripravljen na lov. Po hitrem zajtrku sva sedla na motor in se po gramozni stezi odpeljala proti lovski koči v dolino pod Uršljo goro. Bil je april. Jutra so bila še hladna in vlažna, a dnevi so se že prijetno toplili. Motor sva pustila pri lovskem domu in peš nadaljevala pot proti grebenu, kjer so se začela rastišča divjega petelina. To so mesta, kamor se v času rastišče, od konca marca do sredine maja, petelini pridejo parit in s svojim značilnim oglašanjem označujejo svoj prostor in vabijo k sebi kokoši. Če je samcev več, se spopadejo. Samo najmočnejši petelin na rastišču oplodi kokoši.

Začelo je pihati, veter se je krepil. Tone je postajal slabe volje, saj se je bal, da petelin ne bo pel. Divji petelin je namreč znan po izredni čuječnosti, a v času brušenja, ki se sliši kot nekaj čhššš, slabše sliši. To je bila najina prednost. A najprej sva ga morala najti.

Bila je še trda tema, ravno prav za

bilo tiho. Ko pa se je zdnilo, je tišino napolnilo ptičje petje, ki zagotovo ni bilo petelinje.

Razočarana sva se vrnila do lovske kočice, kjer naju je še ves zaspan čakal sošolec Milan, ki je imel več sreče kot midva. Na poti za nama je spodil petelina, ki je bil na tleh ob rastišču. Tisto jutro je bilo lova konec. Odšli smo do gostilne Toneta Rogine, katerega mlajši brat Ivo je bil dober lovski vodnik. Tam nas je že čakala lovska družina. Radovedno so spraševali, kako je bilo, in se čudili, da nisva imela sreče, saj je bil Tone znan kot dober vodnik. Pripravili smo načrt za naslednje jutro, ko bi morala biti z Milanom že v šoli. Starim jagrom naju ni bilo treba dolgo prepričevati, da sva ostala. Bova že nekako opravičila ponedeljkov izostanek od pouka, so nama pravili. In če sem pošten, nama je bilo za šolo tisti trenutek kar malo vseeno. Družba lovcev je odločila, da me bo v drugo vodil Ivo Rogina in da bova lovila v njegovem

Narisal: Igor Pičulin

revirju. V Roginovi družini so bili kar trije lovci, dvojčka Ivo in Tone ter sestra Rezika. V gostilni je bil tudi lastnik velike kmetije Milan Štumtfl, po domače Breznik, starešina Lovske družine Podgorje, ki je obljubil, da naju bo zjutraj s svojim novim moskvičem zapeljal do rastišča pri mlinu pod Uršljo goro. Tja so navadno vodili lovce, ki po nekaj izhodih niso bili uspešni.

Zjutraj, še v polni temi, naju je Breznik pobral pri Knapovih in odpeljali smo se do mlina. Res je prišel z moskvičem, a mi je bilo vseeno, četudi bi me peljal s traktorjem. Vse, kar se mi je podilo po glavi, je bil divji petelin. Milan, ki je ostal v avtomobilu, mi je zaželel dober pogled, midva z Ivom pa sva v temi in tišini nadaljevala pot peš po traktorski vlaki čez potok proti grebenu. Po dvajsetih minutah me je Ivo vprašal: »Slišiš?«

A jaz sem slišal le svoje dihanje in najine previdne korake.

Šla sva naprej in čez čas, s pogledom proti grebenu gozda, me je Ivo ponovno vprašal: »Poba, a zdaj slišiš?«

Bil sem popolnoma neizkušen, zato nisem vedel, ali je tisto, kar slišim, prisluh ali pa kar glavni udarec, ki se sliši kot pritajeni tak-tak-tttt ...

»Ja,« sem vseeno rekel. Najbrž pa nisem bil preveč prepričljiv. Nerodno mi je bilo priznati, da sem tak hlod. Pa ni trajalo dolgo, ko sva v bližini zaslišala peti kar dva petelina. Tedaj sem zares razločil vse štiri dele petelinove pesmi – klepanje: tak-tak, drobljenje – tttt, najbolj slišni glavni udarec – tok, in za tem še brušenje kot nekakšno zavijanje vetra – čhšš-čhšš. Pa spet vse od začetka. Ivo se je počasi in previdno sklonil proti meni in me šepetaje vprašal, katerega bom naskakoval. Odločil sem se kar

za tistega, ki je pel na drevesu pred nama. Začela sva z naskakovanjem. To je tisto, zaradi česar je lov na petelina tako edinstven. Ivo mi je svetoval, naj medtem, ko bom naskakoval, vsakič trdno stopim na tla. Tako se bodo vejice pod mojo težo zdrobile in se bom izognil hrupu. Stopala sva previdno. Ivo je bil v naskakovanju petelina pravi ekspert, mene pa je od mladostniške nepotrpežljivosti in vse večje treme malo zanašalo. Vse bliže sva bila bohotnemu macesnu, v katerega vrhu je čepel petelin in z visoko stegnjenim vratom zaljubljeno klepal gor proti nebu. Ko sva bila manj kot sto metrov od drevesa, me je Ivo prijel za roko. Od tam naprej sva naskakovala hkrati, po en ali dva koraka. Naprej sva stopila le tedaj, ko je petelin brusil. Ena sama napaka in pustolovščine bi bilo lahko v hipu konec. Ves čas sva pozorno poslušala, hkrati pa sva bila napeta in pripravljena za nov korak. Tedaj mi je šlo že bolje in zdelo se mi je, da je tudi Ivo zadovoljen z mano. V lovu sem začel uživati, v meni je naraščal adrenalin. Še zadnji naskok in že sva bila pred macesnom. Previdno in zelo počasi sem pogledal proti vrhu. Na gredi drevesa sem najprej zagledal obris petelina, kako se je šopiril. Potem je začel stopicati po veji, kot bi se sprehajal. S stegnjenim našopirjenim vratom in z repnimi peresi, razprtimi v pahljačo, se je nagibal proti vzhodu. Tistega trenutka ne bom nikoli pozabil. Nepremično sem ga gledal in poslušal: tka-tka-tttt-tok-čhšš ...

»Poba, streljaj!« me je predramil Ivov glas. Vidljivost je bila dobra, zato sem se v hipu zbral. Prislonil sem kopito ob ramo, zadržal dih in sprožil. Petelin se je z grede prekucnil na gozdna tla, v polnem razcvetu porasla s spomladanskim resjem. Videti je bilo, kot bi padel na cvetoči vrt ...

»Tu počakaj,« mi je rekel Ivo, sam pa stopil po petelina. Spotoma je odlomil dve smrekovi vejici. Prvo sem zatak-

nil petelinu v kljun. Nato mi je Ivo na štuli svojega klobuka ponudil drugo vejico, oškropljeno s kapljo krvi, ki je petelinu pripolzela iz kljuna. Še pred nekaj minutami je iz njega vrela pesem o ljubezni.

»Lovski blagor, poba!« mi je rekel Ivo z nasmehom in mi podal svojo toplo dlan.

»Lovska hvala,« sem mu odločno odgovoril, zares ponosen, da mi je uspelo. Hvaležen sem bil Tonetu, sošolcu Milanu in drugim podgorskim lovcem, ki so se tako trudili zame. Ivo je odrezal še eno vejico, daljšo, jo oskubil, potisnil petelinu skozi nosnici in jo zavezal v zanko. Tako sem ga lahko nosil z glavo navzgor, ne da bi se ga dotikal in mu poškodoval mehko svilenno perje. Nasproti nama je prišel Breznik in mi tudi on iskreno izrekel lovski blagor.

V Roginovi gostilni se je trlo lovcev in drugih gostov. Videl sem Toneta Knapa, kako je bil zadovoljen in ponosen na moj uspeh. Izvedel sem, da sem najmlajši lovec, ki je v njihovi lovski družini uplenil velikega divjega petelina. Kipel sem od ponosa. Tudi sošolec Milan je kar poskakoval od sreče. Kot pravi lovec sem moral po lovsko nazdraviti, toda lovci so bili usmiljeni do skoraj še otroka, ki ima na vesti neopravičen šolski dan in se bo moral še tisti večer vrniti v Maribor.

Na vlaku sva z Milanom petelina položila na smrekovi veji kar na prostor za prtljago. Potniki so ga občudovali, kar mi je dobro delo, a bil sem na trnih, da se ga kdo ne bi dotaknil in mu nehote poškodoval perja. V Mariboru sva ga pustila pri preparatorju v Zeleni ulici in se vrnila v internat, ne da bi kdorkoli posumil, kaj sva »ušpičila«.

Naslednje jutro, pri pouku, sva se soočila z razrednikom Šiškom, ki je poučeval sadjarstvo. Oba naju je zaslišal. Odkrito, celo s ponosom, sem mu povedal, zakaj sem manjkal. Šiško, ki je bil velik strokovnjak za sadjarstvo, ni maral lovcev, saj ščitimo poljskega zajca, ki dela veliko škodo v sadovnjakih. Najbrž mi je zato tudi zabrusil, da bom dobil pet neopravičenih in ukor. A moj nedavni lovski uspeh me je preveč grel, da bi mi bilo mar.

Napovedana kazen se ni nikdar uresničila. Moj razrednik neopravičenih ur ni vpisal v redovalnico in tudi ukora ni predlagal. Pravzaprav me je imel profesor Šiško zelo rad, postavil me je celo za vodjo skupine pri terenskem delu.

Milan Verčkovnik s Koroške pa je imel srečo, ker je bil tisti ponedeljek z mano.

Gozdni jereb

STANKO GRL

Me davno piskati učil je oče,
jerebček, tvojo melodijo.
Sem večkrat preliščil te:
spomini v srcu še živijo.

Skrivnost je tvoje nežno petje,
v tančico je ovit tvoj svet,
ko prva slana breg pobeli,
pa ti v pozdrav zapiskam spet.

Kokoška tvoja kebčke vodi,
črvičke, popke jim nabira
in skozi goščo prepletano
potko zarodu utira.

Tvoj podbradek, veš, jerebček,
ta črna rutica ti paše;
mi žal je, da je tvoj podrepek
nekoč krasil klobuke naše.

Še vedno hranim tvoje perje,
še vedno nosim ga za trakom.
Zapoj še enkrat melodijo nežno,
v leščevju, ti, jereb, pred mrakom.

Narisal: Igor Pičulin

Foto: Luka Ambrožič

46. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov 2019

Slovensko lovstvo že več kot 110 let skrbno sestavlja vedno bogatejši in barvitejši mozaik svojega poslanstva. Slovenski lovci smo posebno zavzeti pri ohranjanju stoletnih lovskih šeg in navad, varovanju narave, odgovornem upravljanju z divjadjo, izobraževanju, lovskem strelstvu in kinologiji, še najbolj pa pri širjenju in plemenitjenju pestre lovske kulture. **Lovska zveza Slovenije (LZS)** je bila s svojimi komisijami precej dejavna in uspešna tudi v prvi polovici letošnjega leta. Ponovno je bila za zgled, Korošci pravijo »za mušter«, mnogim društvom in organizacijam v Sloveniji. Če nismo preveč skromni, tudi drugim evropskim lovskim zvezam. Pod njenim okriljem je bilo kar nekaj pomembnih prireditev, ki so bile zanimive tudi za domače in tuje medije. Uspešno so za nami letošnji sejmi *Lov*, *Ribolov* in *Naturo*, *Slovenski lovski dan*, lovski in ribiški kulinarčni dan ter državno in mednarodno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja, v tujini pa tudi uspešna predstavi-

tev naših »rukačev« na sejmih v Avstriji, zlasti pa na evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja. Doma in v tujini so bili

nadvse uspešni tudi naši strelci in kinologi. A vseslovenskemu lovskemu življenju in kulturi je svoj pečat dalo najbolj odmevno 46.

Srečanje slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov (SLPZR) z mednarodno udeležbo, ki je bilo 29. junija v Dravogradu.

Vse foto: Franc Rotar

Ubrano zapete lovske in narodne pesmi ter melodije lovskih rogov so pod vodstvom dirigentov Franca Keneta, dr. Vojka Veršnika in Janija Šalamona zadonele v dravograjski dvorani Špic D, ki je bila lepo urejena po lovsko.

Častni prihod lovskih praporov

Zadnje, precej vročo junijsko soboto sta bili na Koroškem kar dve prireditvi, ki bosta zagotovo zapisani v slovenski in koroški zgodovinski kroniki političnega in kulturnega življenja. Na Ludranskem vrhu je predsednik slovenske vlade **Marjan Šarec** nagovoril udeležence 29. Vseslovenskega srečanja pod Najevsko lipo. V obdravskem mestu Dravograd, ki je tiste dni praznovalo občinski praznik, pa je v prostorni večnamenski dvorani Špic D potekala največja tradicionalna lovsko-kulturna prireditev v Sloveniji. Organizatorja srečanja, katerega častni pokrovitelj je bil predsednik države **Borut Pahor**, sta bila **Koroška lovska zveza (LZ)** s svojimi 19 lovskimi družinami in **LZS**, ki je za *Praznik lovske kulture 2019* prispevala polovico finančnih sredstev. Desetčlanskemu organizacijskemu odboru je zavzeto in odgovorno načeloval predsednik Koroške LZ **Janez Švab** z zglednim tesnim sodelovanjem s predsednikom Komisije za lovsko kulturo in stike z javnostmi pri **LZS Milanom Tepejem**, najbolj pa z ožjimi sodelavci **Žaretom Tomšičem** in **Darkom Žižkom** iz Javnega zavoda Dravit Dravograd, **Jožetom Mehom**, **Francem Pečovnikom**, **Brankom Rižnikom**, mag. **Janezom Zakeršnikom**, **Francem Praznikom**, **Gregorjem Mlačnikom**, **Leopoldom Lesičnikom**, **Markom Kogelnikom** in **Urošem Vrčkovnikom**, z lovci iz **LD Dravograd**, **LD Bukovje** in **LD Libeliče** ter skupino letošnjih lovskih pripravnikov. Vsi skupaj so odlično pripravili prireditev.

Zeleno obarvano srečanje

Koroški lovski kulturniki so javni organizaciji pomembnih lovskih kulturnih prireditev. Že v davnih letih 1975 in 1995 so bili pevci **Lovskega okteta Podgorje** prvi organizatorji vseslovenske-

ga srečanja pevcev in rogistov na Koroškem, nato leta 1988 v Mežici tudi **Lovski oktet LD Peca - Mežica**. Koroška LZ je tudi edina v Sloveniji, ki zadnjih 15 let tradicionalno organizira *Srečanje lovske kulture na Koroškem*. Zato koroškim »jagrom« res ni manjkalo idej in izkušenj pri organizaciji.

Udeleženci so prvo presenečenje in pristrčno dobrodoščilo doživeli že pred dvorano, kjer so jim prvo dobrodoščilo zaigrali godbeniki **Pihalnega orkestra Šentjanž**. Da tako velik kulturni dogodek skoraj ni mogoč brez podpore številnih donatorjev in sponzorjev, je že pred dvorano nakazoval posebni sponzorski pano.

V Dravogradu so nastopili: **Društvo LPZ in rogisti Zasavje – Trbovlje**, **Društvo LPZ Zlatorog Vipava**, **KD LPZ Bele Krajine**, **KD LPZ Dekani**, **Lovska pevška skupina Prijatelji**, **Lovski oktet Javorniki**, **Lovski oktet LD Peca - Mežica**, **Lovski oktet LD Prežihovo - Kotle**, **LPZ Globoko**, **LPZ LD Škale**, **LPZ Martin Krpan – Bloke**, **MeLPZ Matko Laginja – Klana**, **LPZ Medvode**, **Pevsko društvo Prekmurskih lovcev**, **Slovenski LPZ Doberdob**, **Belokranjski rogisti**, **Brkinsko – Kraški rogisti**, **Dobovski rogisti**, **Lovski rogisti Bohinj**, **Hubertovi rogisti**, **Domžalski rogisti**, **KD Križevski rogisti**, **KUD Šentjernejski rogisti**, **KUD Štajerski rogisti**, **Notranjski rogisti**, **KUD Prekmurski rogisti**, **Prleški lovski rogisti**, **Rogisti LD Muta**, **Rogisti LD Selca**, **Rogisti LD Zeleni vrh - Vuzenica**, **Rogisti LZ Maribor**, **Rogisti ZLD Kočevje**, **Rogisti ZLD Ptuj - Ormož** in **Savinjski rogisti**.

Slovensko razvejeno lovsko kulturo delajo prepoznavno tudi lovski rezbarji in pred dvorano jih je s svojimi unikatnimi rezbarijami uspešno predstavljala koprivsko-topliški »jager« in rezbar **Joži Potočnik**. Drugo večje presenečenje je udeležence čakalo pri vходу v prireditveno dvorano. Tam sta libeliška lovca brata **Marko in Andrej Kogelnik** s Klančnikove lovske in turistične kmetije vsem udeležencem dobrodoščilo izrekala s suhomesnimi dobrotami in šilčkom pravega koroškega »šnopsa«. A pravo presenečenje je sledilo v hladni dvorani, ki je bila lepo urejena po lovsko. Velik prireditveni oder so krasili transparent prireditve, uradna zastava – prapor SLPZR ter pano prirediteljev in sponzorjev. Steno so dodatno krasile tudi risbe z motivi narave in divjadi, ki so jih narisali **učenci 4. b razreda Osnovne šole Neznanih talcev Dravograd**. Celo tla dvorane so bila v zeleni barvi. Z zelenimi prti so bile pokrite tudi mize z osve-

in sogostiteljico srečanja mag. **Marijano Cigala**, predstavnik in člana Upravnega odbora Hrvaške lovske zveze **Ivana Štrucla**, predsednika Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje **Ludvika Ritupeja**, predsednika ZLD Ptuj - Ormož dr. **Srečka Felixa Kropeta**, podpredsednika LZ Maribor mag. **Ivana Žižka** s soprogo **Ireno**, novega predsednika Kluba prijateljev lova Celovec **Johana Kaiserja**, predstavnik Zavoda za gozdove **Zdravka Miklašiča**, predsednika uredniškega odbora Lovca dr. **Arpada Köveša** ter nekatere predstavnike donatorjev in sponzorjev.

Pesmi in melodije povezovale in polnile duha

Sproščeno in prešerno srečanje je bilo zanimivo in privlačno predvsem zaradi bogatega in zanimivega programa, ki ga je vsečno povezovala prikupna novinarka Koroškega radia **Katarina Valentar**, sopotnica koteljskega »jagra«. S skladbo **Jožeta Grleca**

V imenu organizacijskega odbora je zbrane nagovoril **Janez Švab**, predsednik Koroške lovske zveze.

žilnim sladkim in kislim koroškim moštom ter raznim pecivom, ki so ga napekle članice tamkajšnjega **Aktiva kmečkih žena**. Skratka, vse je moralo biti na mestu. Tudi za prvo zdravniško pomoč je bilo poskrbljeno; odgovorno sta jo zagotavljala »lovsko« zdravnik mag. **Stanislav Pušnik** in **Ervin Pečnik**, člana koroške LD Golavabuka.

Tako urejena dvorana je pričakala okrog tisoč nastopajočih lovskih pevcev, rogistov, oponašalcev jelenjega rukanja, ljubiteljskih igralcev, folkloristov, starejših lovcev in vdov umrlih koroških »jagrov«. Za mizami uglednih gostov smo poleg predsednikov Švaba in Tepeja opazili tudi podpredsednika LZS **Ivana Malešiča**, dravograjsko županjo

Skupaj lovci, ki so jo za uvod zaigrali **rogisti LD Muta**, se je s prihodom lovskih praporščakov in praporov, na čelu katerih sta bila prapora LZS in Koroške LZ, vodil jih je strokovni tajnik Koroške LZ Praznik, začelo srečanje. To je bilo, če se izrazimo po lovsko, speljano po dobro uhojenih lovskih poteh, stečinah divjadi in rastiščih gozdnih kur. Kar 16 slovenskih lovskih pevskih zborov od 22, kolikor jih trenutno deluje v Sloveniji in v zamejstvu, ter 20 slovenskih skupin rogistov od 24 je skupaj zapelo in zaigralo na srečanju. Med pevci so se predstavili tudi naši zahodni lovski rojaki, ki pojejo v slovenskem **LPZ Doberdob**, in hrvaški pevci in pevke **MeLPZ Matko Lagina Klana**. Med rogisti so

bili tudi slovensko govoreči rogisti iz skupine **Hubertovi rogisti Kraljev na Sudi**.

Mednarodno združenim pevskim zborom sta dirigirala **Franc Kene**, lovec in dolgoletni pevovodja LPZ Globoko, in dr. **Vojko Veršnik**, umetniški vodja Lovskega okteta LD Peca - Mežica. Kako ubrano in ponosno so združeni pevci pod Kenetovim vodstvom zapeli slovensko himno *Zdravljico!* Kako sta sedli v spomin in polnili dušo tudi koroški neuradni lovski himni *Na Peco bi šel* (avtorjev mežiških lovskih pevcev **Jožeta Libnika** in **Bogdana Orešnika**), pa tista *Ko sonce za Pohorco vzhaja* (avtorja **Mitje Šipka**), ki so ju združeni pevci sploh prvič zapeli pod vodstvom dr. Veršnika. Kako

so božale ušesa in v srcih ostale tudi druge ubrano zapete lovske in narodne pesmi! Se posebno milo zveneče koroške, ki jih je zapela priznana koroška pevka **Vera Trafela**.

Združenim skupinam rogistov sta dirigirala lovec in nekdanji kapelnik Pihalnega orkestra Slovenske vojske **Jani Šalomon** in Kene. Lovski rogovi že dolgo niso tako usklajeno zadoneli ob igranju Grlečevih skladb *Pozdrav rogistom* in **Lovski rogisti na Muti** ter ob skladbah *Dobro jutro* in *Dravska* (avtorja **Marjana Goloba**, vodje rogistov LZ Maribor) ter rogistom tako priljubljena *Lovski rogovi* (avtorja **Franc Kosi** in Kene).

S svojimi pesmi je pritegnil pozornost tudi vedno bolj uveljav-

ljeni koroški lovski pesnik in mežiški lovec **Stanko Grl**. Posebno zanimiva je bila *Zgodba z gozda*, za katero je povezovalno besedilo napisal Grl, z oponašanjem prostoživečih gozdnih in gorskih živalmi pa doživeto predstavili koroški »jagri«, pridruženi člani **Društva za ohranjanje lovske kulture Črna: Damjan Zdovc, Blaž Šuler, Maks Konečnik**, zamejski lovski rojak **Franz Hirm** in že omenjeni Grl. Tekmovalno oponašanje jelenjega rukanja sta predstavila **Simon Ferlinc**, predsednik sekcije »rukačev«, in

nu ostali tudi nagovori nekaterih častnih gostov. Švab je med drugim dejal, da je bilo za organizacijo srečanja potrebno veliko usklajevanj, dogovorov in tudi fizičnega dela. Vsem, ki so bili vpeti v organizacijo in izvedbo srečanja, se je zahvalil za pomoč. Dravograjska županja mag. Cigala ni skrivala navdušenja in ponosa, da je bilo srečanje v okviru njihovega občinskega praznika. Slavnostni govornik Malešič, sicer podpredsednik LZS, je spomnil, da letošnja največja lovška kulturna prireditev v Evropi poteka v

Preden je letošnje lovsko glasbeno srečanje v Dravogradu preraslo v prešerno druženje, je **Franc Kene**, ki je bil davnega leta 1974 med »orači«, ki so zaorali ledino vseslovenskemu srečanju in tradicionalni slovenski glasbeni kulturi, posebej spregovoril za *Lovca*: »Praznik lovske kulture je praznik vseh slovenskih lovcev, številnih lovskih pevcev, rogistov, »rukačev«, oponašalcev gozdnih in gorskih živali. Skratka, vseh tistih, ki jim je mar za naravo, divjad in ohranjanje slovenske lovske dediščine, kamor zagotovo vedno bolj sodi tudi razvejana lovška kultura. Lovci smo s svojo kulturo že dolgo za zgled. Danes smo bili še posebej, saj smo vsi nastopajoči pokazali, kaj znamo in zmoremo. Me pa moti, da se srečanja ni udeležilo več lovskih pevskih zborov in skupin rogistov, četudi je čas dopustov. Datum srečanja je namreč bil dogovorjen z vsemi. Posebej moram pohvaliti organizatorja, ki je pripravil vrhunsko srečanje. Me pa vedno bolj bega vprašanje, kako dolgo bo še tako uspešna lovška glasbena kultura, saj se lovski pevski zbori in skupine rogistov hitro starajo. Čeprav se starejši lovski pevci in rogisti dobro zavedamo, da bi se naše vrste ves čas morale pomlajevati, se to žal ne dogaja. Zato je z leti tudi nastal tako velik generacijski prepad. Žal mlajši lovci pevci enostavno ne vidijo neke perspektive peti med starejšimi pevci, ki pevsko po malem že pešamo. Mladi pač iščejo kakovost in hitre uspehe. Seveda ta ugotovitev ne velja za vse lovske pevске zборе. Za našega (op. ur.: LPZ Globoko) gotovo ne, saj smo ga pomladili tudi s pevci, ki niso lovci. Tudi v drugih zborih, okteti in skupinah rogistov niso vsi lovci, kar ni nič narobe. Če hočemo našo glasbeno kulturo ohraniti in širiti, so vsi dobrodošli. Seveda morajo pevci nelovci sprejeti nekatere naše navade. Spoštovati morajo lovski kroj, klobuk, smrekovo vejico, tovarištvo in tudi, da se po lovsko nazdravlja z levo roko.«

Zlatorogovo plaketo LZS sta Francu Kenetu izročila **Ivan Malešič** (desno), podpredsednik LZS, in **Milan Tepej** (levo), predsednik Komisije LZS, ki skrbi za lovsko kulturo.

Podpredsednik Lovske zveze Slovenije **Ivan Malešič** je bil ponosen, da imamo slovenski lovci tako bogato in razvejano lovsko kulturo. V imenu glavnega pokrovitelja srečanja Lovske zveze Slovenije se je koroškim lovcom zahvalil za gostoljubnost in čestital za organizacijo.

Od leve: Koroški lovski rezbar **Joži Potočnik** v družbi **Gregorja Vrabiča**, starešine LD Koprivna - Topla, in **Mojce Zupan**, vodje KUD Hoče Pohorski rogisti.

Urban Košir, letošnji državni prvak v oponašanju jelenjega rukanja, ki sta bila tudi v tekmovalni ekipi LZS na evropskem prvenstvu v Belorusiji. Humorističen vložek je dodala **Jasna Kuljaj** v podobi **Helene Blagne**.

Dirigentu Francu Kenetu Zlatorogova plaketa

Udeležencem dravograjskega srečanja bodo v lepem spomi-

središču Koroške, v Dravogradu, in dodal: »Ponosen sem na naše pevске zборе in rogiste, ki z ljubeznijo do petja in igranja na lovski rog ohranjajo našo kulturno dediščino. Slovenski lovci se zavedamo in s svojim delom potrjujemo, da je v naravi vse medsebojno povezano, da je treba naravo negovati in ob tem kot posebno vrednoto negovati slovensko tradicijo. In prav zaradi naših in

vaših srečanj so nastala številna avtorska dela in privedbe ljudskih pesmi z lovsko tematiko.«

Predstavniki hrvaške lovske kulture Štruel je v lepi slovenščini dodal, da tradicionalna kulturna srečanja vedno bolj povezujejo slovenske in hrvaške lovske kulturnike. Tepej se je zahvalil organizatorjem za pogum in organizacijo 46. Srečanja, ki je zagotovo preseglo vsa pričakovanja. Spomnil je, da je bilo prvo srečanje leta 1974 v Globokem pri Brežicah, na katerem so se predstavili le pevci lovskih pevskih zborov iz Globokega, Dekanov, Sodražice

in Podgorja, predvsem z namenom predstavitve slovenskega lovstva in lovskega kulturnega ustvarjanja. Med takratnimi pobudniki in organizatorji prvega srečanja, ki je zaoralo ledino organizirani slovenski lovski glasbeni kulturi in vsakoletnim srečanjem, je bil tudi Kene, ustanovni član in pevec LPZ Globoko. Prav Kenetu bo srečanje v Dravogradu posebej ostalo v lepem spominu. LZS mu je namreč na predlog **Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi pri LZS** za vse, kar je v 40 letih storil za slovensko lovstvo, predvsem pa kot neut-

ruden lovski glasbeni pedagog, dolgoletni umetniški vodja LPZ Globoko in dirigent združenim pevcem in rogistom na mnogih vseslovenskih srečanjih, podelila svojo **Zlatorogovo plaketo**. Prestižno lovsko priznanje sta mu izročila Malešič in Tepej. Kene se je v čustvenem nagovoru zahvalil za plaketo in namignil, da bo, dokler mu bo zdravje dopuščalo, ostal aktiven pevec v zboru in da bo tudi v prihodnje rad sodeloval pri organizaciji in izvedbi lovskih glasbenih srečanj, saj mu polnijo njegovo zasebno in lovsko življenje. Obrnil se je proti združenim

pevcem in rogistom ter dodal: »Temu priznanju ste veliko prispevali tudi pevci in rogisti, zato je priznanje tudi za vas. Hvala vam za dolgoletno tesno sodelovanje in prijetno druženje.«

»Hvala, koroški »jagri«, za vašo prisrčnost in gostoljubnost. Srečno, Dravograd, dobrodošle, Medvode, kjer bo prihodnje leto 47. SLPZR v organizaciji LPZ Medvode,« je ob zaključku srečanja še dodal Tepej. Švab je prehodno zastavico srečanja izročil predsedniku LPZ Medvode **Janezu Šibucu**.

Franc Rotar

Liga LZS za veterane in superveterane 2019

VLD Slovenj Gradcu se je v soboto, 7. julija, končala **Liga Lovske zveze Slovenije (LZS) za veterane in superveterane**. V okviru lige je bilo pet tekem na streliščih Medvode, Sinji Vrh, Kazlje, Markovci in Žančani.

Udeleženci Lige LZS za veterane in superveterane 2019

Na tekmovanjih je sodelovalo 42 strelcev, samo 23 pa jih je sodelovalo na vseh petih tekmah. Zadnja leta se je sodelovanje povečevalo, a sem kot predsednik **Komisije za lovsko strelstvo in**

lovsko orožje kljub temu razočaran nad udeležbo – še toliko bolj zato, ker je želja po ligi prišla s strani strelcev, njihovo željo pa je komisija izpolnila.

Tekmovanja so bila organizi-

Prva tri mesta v kategoriji veterani:

kombinacija: 1. **Tomaž Hain** (955 točk), 2. **Anton Hudernik** (944 točk) in 3. **Tomaž Korošec** (925 točk)

malokalibrska puška: 1. **Tomaž Hain** (491 točk), 2. **Tomaž Korošec** (483 točk) in 3. **Janez Pavli** (476 točk)

glinasti golobi: 1. **Anton Hudernik** (476 točk), 2. **Tomaž Hain** (464 točk) in 3. **Darjan Vesenjajk** (452 točk)

rana na visokem nivoju, dobri so bili tudi rezultati strelcev. Liga za veterane in superveterane bo tudi v letu 2020, zato vabim lovske družine, da se prijavijo za organizacijo tekmovanja.

Matija Janč,
predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožja

Prva tri mesta v kategoriji superveterani:

kombinacija: 1. **Zlato Zajšek** (903 točke), 2. **Rutko Mlinarič** (895 točk) in 3. **Alojz Šoln** (874 točk)

malokalibrska puška: 1. **Tone Koprivšek** (471 točk), 2. **Darko Štern** (470 točk) in 3. **Rajko Andrijašič** (469 točk)

glinasti golobi: 1. **Zlato Zajšek** (444 točk), 2. **Rutko Mlinarič** (436 točk) in 3. **Alojz Šoln** (416 točk)

KD Domžalski rogisti in nov zlati rog

Letošnje mednarodno tekmovanje lovskih rogistov v organizaciji **Spodnjeavstrijske lovske zveze** je potekalo v kraju Wieselburg na gradu Weinzierl 21. in 22. junija. Kot vsa zadnja leta smo se člani **Kulturnega društva (KD) Domžalski rogisti**, ki igramo na rogove Es, prijavili in tekmovali v težki težavnostni skupini in s 494 točkami osvojili **zlati rog**, na katerega smo zelo ponosni, saj je odsev skrbnih priprav pod vodstvom dirigenta **Daniela Savnika**, in sicer od prijave na tekmovanje v februarju 2019. Vsako leto se za mesto ali dve povzpnejo na mednarodni lestvici najboljših skupin lovskih rogistov in občutek ob vrnitvi domov je vsako leto odličan.

Na tekmovanje smo odšli, po

našem prepričanju, zelo dobro pripravljeni, tudi s potrdilom **Lovske zveze Slovenije**, da predstavljamo slovensko lovsko glasbeno kulturo v mednarodnem prostoru. Od prijave do tekmovanja smo imeli 15 intenzivnih vaj, na katerih smo se poglobljali v podrobnosti tekmovalnih skladb. Poleg dveh obveznih skladb, to je lovskega signala **Damjak je mrtev** in **Avstrijske lovske koračnice**, smo po našem izboru zaigrali še težavnostni stopnji primerno **lovsko polko Lackenhofer**, s katero smo poželi velik aplavz prisotnih poslušalcev in tekmovalcev.

Na nastopu smo bili praznje oblečeni v novih lovskih uniformah, ki so nam jih omogočili zvesti donatorji, med njimi **Občina Domžale, krajevni skupnosti Simona Jenka in Slavka Šlandra, Nogometni klub Domžale**, prodajni center

Nov zlati rog, ki ga je letos na tekmovanju na avstrijskem gradu Weinzierl osvojilo Kulturno društvo Domžalski rogisti.

Sam Jarše in **Javno podjetje Centralna čistilna naprava Domžale-Kamnik, d. o. o.** Celotno izvedbo sodelovanja na tekmovanju v Avstriji (stroške

prijavnine, prevoza in nočitev) pa smo lahko prek razpisa uresničili s pomočjo **Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti**, za kar se jim, kot

tudi vsem donatorjem, najlepše zahvaljujemo.

Če se primerjamo z drugimi tekmovalnimi skupinami, ugotavljamo, da smo relativno maloštevilni, ker večino skupin sestavlja od deset do dvanajst nastopajočih, ki lahko tako zvenijo močnejše in polneje. Nas pa je v najboljšem

primeru le sedem. Zato si nadalje želimo pridobiti še nekaj mladih rogistov, ki bi dopolnili naš sestav in ne nazadnje pomladili naše vrste.

Za nami so zaslužene počitnice, naše misli pa so že uhajale na dopust, ohrabrene z vtisi lanskega drugega evropskega prvenstva

na Slovaškem, k tretjemu evropskemu tekmovanju na Poljskem prihodnje leto. Seveda naš cilj ni samo udeleževati se tekmovanj, saj nastopamo tudi na različnih lovskih prireditvah, poskrbimo za dobro razpoloženje starostnikov v domovih za ostarele, z najmlajšimi v vrtcih zapojemo tudi kakšno

pesem o *zviti lisički*, pa da *mi smo lovci zgodaj vstali, vsak svoj rog na ramco djali* in še kaj bi se našlo. Povsod nas lepo sprejmejo, kar nam daje novo energijo za naše delo.

Tine Pavli,
tajnik KD Domžalski rogisti

Gorenjska bogatejša za 25 novih lovcev

Zveza lovskih družin Gorenjske (ZLD) je organizirala izobraževanje za lovski izpit tudi v letu 2018/2019. Tako so že septembra lani kandidati končali izobraževanje o varnem ravnanju z orožjem s praktičnim preizkusom. Za teoretični del izobraževanja je prispelo 24 prijavi iz gorenjskih lovskih družin in ena iz **Lovišča s posebnim namenom Kozorog Kamnik**. Izobraževanje se je začelo v petek, 11. januarja 2019.

Ob začetku predavanj je udeležence izobraževanja lepo pozdravil vodja izobraževanja **Drago Goričan**, ki jim je predstavil predsednika ZLD Gorenjske **Petra Belharja** in predsednico Komisije za izobraževanje, lovsko kulturo, priznanja in odlikovanja ZLD Gorenjske **Sely de Brea Šubic**. Predsednik Belhar je udeležencem izobraževanja zaželel dobro počutje z željo, da bi si pridobili čim več znanja, in obljubil, da bo vesel, če bo lahko ob koncu izobraževanja prav vse še enkrat pozdravil. Predsednica Komisije za izobraževanje, lovsko kulturo, priznanja in odlikovanja ZLD Gorenjske pa je podala nekaj koristnih napotkov za delo, opozorila na pomen izobraževanja in na odnose v novi socialni skupini.

V nadaljevanju je vodja tečaja zbral potrebno dokumentacijo in predlagal, da bi izvolili svojega vodjo razreda. Tečajniki so soglasno izbrali **Rudija Pogačarja** iz LD Udenboršt.

Predavanja so bila vsako soboto, ob petkih pa so potekali izpiti. 13. aprila je bil zaključni izpit pred komisijo, ki jo je imenovalo **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**, ki ji je predsedovala de Brea Šubičeva, člana pa sta bila **Anton Šubic** in **Miran Hafner**.

6. aprila so se takrat še lovski pripravniki odpravili na strokovno ekscurzijo. Ustavili so se na Bledu, kjer so jim v **Infocentru Triglavsko roža** predstavili **Triglavski narodni park**. Sledil je ogled zasebnega muzeja, ki se

imenuje **Muzej z lovskih stečin**, v Lescah, ki sta ga uredila lovca **Andrej in Antonija Torkar**. V **Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani** so jim predstavili zgodovinska pričevanja o začetku in razvoju slovenskega planinstva in gorništvu. Ta dejavnost je bila in je še vedno tesno povezana z lovstvom, saj je bil med štirimi, ki so prvi stopili na Triglav, tudi lovec **Štefan Rožič**. V prvem slovenskem gorskem filmu *V kraljestvu Zlatoroga* nastopa dr. **Miha Potočnik**, ki je znan

znani z akti svoje lovške družine in **Lovske zveze Slovenije (LZS)** ter z veljavno lovsko zakonodajo. Veliko zapisov je o spoznavanju divjadi in njihovih sledi, manj pa o ravnanju po uplenitvi. Zelo redki so zapisi o izkoženju male divjadi in kožuharjev. Tudi o skrbi za načelo varstva in trajnostne rabe, o nalogah, ki izhajajo iz *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev*, ter pomenu šeg in navad v lovstvu, bi bilo lahko napisanih več stavkov. Opisi bi bili bogatejši, če bi bilo nekaj opisov o vsem, kar bremeni

V programu izobraževanja vseh udeležencev izobraževanja na vseh predavanjih je bila prisotnost 94-odstotna, kar nakazuje na resnost in pomembnost izobraževanja. Pokazalo pa se je, da imajo starejši kandidati težave pri učenju, ko se nagramadi preveč snovi. Pred predavanji bi jih veljalo podučiti, kakšne so metode učenja, kako delati izpiske, miselne vzorce, kakšni so načini ponavljanja in utrjevanja snovi. Ob medsebojni pomoči je vseh 25 kandidatov

Foto: Drago Goričan

Novi lovci ZLD Gorenjske

tudi kot lovec, saj je bil že leta 1946 vpisan med ustanovitelje **LD Dovje - Mojstrana**. Bil je tudi tisti, ki je ob pojavu gamsjih garij protestiral proti popolnemu odstrelu gamsov. Cilj ekscurzije je bil opozoriti na ohranjanje in negovanje vrednot in tradicije naših prednikov, pa tudi na vzgojo mladih v duhu, ljubezni in spoštovanju do ohranjanja in varovanja narave.

Zapisi v dnevnikih lovskih pripravnikov kažejo, da so dodobra spoznali svoje lovške družine, njihove meje in lovške objekte, kjer so opravili veliko dela. Veliko manj je zapisov, kako so se se-

in moti življenjski prostor divjadi, in kakšen stavek o osebnem doživljanju ob opazovanju divjadi in narave. Pogosti opis, da *»lov ni bil uspešen«* (sem in tja tudi *»jaga«*), ker pač *»ni bilo plena«*, pričajo, da premalo upoštevamo, da lov ni samo plenitev. Mentorji so tekoče zapise spremljali, vendar bi, po mojem mnenju, morali več pozornosti nameniti skrbi za slovensko lovsko izrazoslovje in dostojno izvedbo naših lovskih šeg in navad. Na splošno lahko ocenimo, da so dnevnikarsko vsako leto boljši, saj so zrcalo lovskih družin, mentorja in šele nato pripravnik.

opravilo lovski izpit s povprečno oceno 3,87.

Zaključna slovesnost je bila v petek, 26. aprila, v lovišču **LD Udenboršt** ob lovski koči za Savo. Vsi mladi lovci so se slovesnosti udeležili v lovskih krojih in se postavili v zbor ob praporu ZLD Gorenjske ter slovenski, evropski in občinski zastavi. Po zvoku lovškega roga je vodja tečaja Goričan pozdravil zbrane, med njimi s posebnim zadovoljstvom predsednika LZS mag. **Lada Bradarča** in predal besedo starešini LD Udenboršt **Metodu Grašiču**, ki je izrazil zadovoljstvo, da pomembna slovesnost poteka

v njihovem lovišču. Na kratko je predstavil lovsko družino, poudaril pomembnost dogodka ter opozoril na odgovorno in ponosno vlogo slovenskega lovca. Sledila je *Zaprisega slovenskega lovca*, ki jo je vodil **Viljem Tomat**. Nato je spregovoril predsednik LZS mag. Bradač, ki je v svojem nagovoru poleg čestitk za vstop v lovsko organizacijo predstavil naloge lovske organizacije in izzive za njeno nadaljnje delo, pa tudi potrebo, da bi novi lovci pridobljeno znanje smelo uporabljali pri delu v lovskih družinah. Posebej je izpostavil odgovorno delo slovenskega lovca, na katerega moramo biti ponosni vsi lovci. Predsednik ZLD Gorenjske Belhar

je povedal, da je obljuba z začetka tečaja izpolnjena. Veseli ga, da sta ZLD Gorenjske in s tem tudi LZS bogatejši za 25 novih lovcev, ki bodo, tako je prepričan, svoje poslanstvo opravljali odgovorno in s ponosom. Na srce jim je položil lovsko tovarištvo in zaželel veliko uspeha pri delu v svojih lovskih družinah.

Tudi predsednica izobraževalne komisije de Brea Šubičeva je pozdravila vse navzoče v deželi Zlatoroga. Izrazila je zadovoljstvo nad tovariškimi obnašanjem pripravnikov, nad dejstvom, da so si med seboj pomagali, bili enotni. Opozorila je na dejstvo, da je znanje, ki so si ga pridobili, le osnova. Življenje in znanost pri-

našata vedno nove izzive, zato se je treba vedno znova izobraževati in izpopolnjevati. Osebo se je s priložnostnim darilom zahvalila vodji razreda Pogačarju in mladi lovki **Marijani Kočevar**, ki je kljub težavam vztrajala in z močno voljo dosegla cilj – postati lovka. Tudi vodja razreda Pogačar je izrekel številne zahvale, še posebej de Brea Šubičevi za njeno nesebično pomoč in prosti čas, ki ga je namenila uspešnemu delu celotni skupini udeležencev izobraževanja.

Ob zvokih lovskih rogov sta sledila skupinsko fotografiranje in slavnostna podelitev potrdil o opravljenem lovskem izpitu in lovskih izkaznic. Sledil je pod-

pis *Zaprisege slovenskega lovca*. Po poročilu in podanih podatkih o poteku tečaja je predsednica izobraževalne komisije odlično ocenjenim tečajnikom podelila knjižno nagrado *100 let v kraljestvu Zlatoroga*. Slovesnost je popestrila tudi glasba, ki jo je iz harmonike izvil novi lovec **Jaka Franjko**. Nato so sledile čestitke mentorjev mladim lovcem, medsebojne čestitke z željo po lovski sreči, ravnih cevah in dobrem pogledu. Po krajšem sproščenem pogovoru med prisotnimi so udeleženci slavnostne podelitve nadaljevali druženje v **Gostilnici Kresnik Naklo** še pozno v noč.

Viljem Tomat,
ZLD Gorenjske

Sedemnajsta generacija novih lovcev pomladila koroško lovstvo članstvo

Koroška lovška zveza (KLZ), ki uspešno povezuje 19 tamkajšnjih lovskih družin na področju lovske kulture, strelstva in kinologije, daleč največjo pozornost namenja 17-letnemu lastnemu izobraževanju lovskih pripravnikov in tudi sprotne dopolnilnemu izobraževanju starejših lovcev. Vedno, ko poročamo o koroškem lovstvu, radi zapišemo statistične podatke in tudi opozorila, ki jih posebej za *Lovca* rad razkrije **Franč Praznik**, strokovni tajnik KLZ in vodja tečaja za lovske pripravnike, in sicer: da je od leta 2003 lovski izpit opravilo doma, na Koroškem, že okrog 400 lovskih pripravnikov, torej vsak četrty tamkajšnji »jager«, da se tudi koroški »jagri« hitro starajo, med mladimi pa ni veliko zanimanja za lovstvo. Lani je sicer v koroške lovske družine vstopilo 29 novih članov, članstvo pa je prenehalo kar 41. Zdaj KLZ šteje 1168 članov.

V petek, 24. maja, sta v **Gostišču Kovač** potekala slovesna podelitev lovskih spričeval, priznanj in nagrad ter podpis *Zaprisege slovenskega lovca* za 17. generacijo koroških lovskih pripravnikov 2019. To je bilo nepozabno lovsko srečanje in druženje, ki se ga bodo vsi udeleženci radi spominjali, zlasti pa novi koroški lovci, njihovi mentorji in starešine. Za kratek kulturni program so poskrbeli **lovski rogisti LD Muta**. Da je prireditev tako lepo uspela, ima največ zaslug vsestranski organizator Praznik, ki že vrsto

Skupinska fotografija 17. generacije novih mladih koroških lovcev z mentorji, predstavnikom in strokovnim tajnikom KLZ Janezom Švabom in Francem Praznikom

let »podpira vse vogale« KLZ in tradicionalno všečno tudi povezuje za mlade lovce tako pomembno prireditev. Vsi so bili veseli, da so nove mlade koroške lovce prišli pozdravit tudi posebej vabljeni gostje: predsednik Komisije za izobraževanje pri Lovski zvezi Slovenije (LZS) mag. **Ivan Žižek** ter njegova žena in tudi lovka dr. **Irena Žižek**, večina predavateljev, med katerimi sta bila tudi **Slavko Žlebnik** in **Miha Markič**, člana Upravnega odbora LZS, ter **Bojan Deberšek**, ki je zastopal tudi Lovsko-kinološko društvo Koroške. Povabilu sta se odzvala tudi **Franz Hirm** in **Konrad Mandl**, podpredsednik in praporščak Kluba prijateljev lova iz Celovca. Majsko lovsko druženje bo zagotovo vsem ostalo v lepem spominu. Spomnili se bodo predsednika KLZ **Janeza Švaba**, mag. Žižka, Praznika in Hirna, ki so jih nagovorili s pohvalami in spodbudami. Tudi **Ljubica in Franc**

Stopar z Mežnarjeve kmetije na Zgornjem Javorju (1180m) bosta dogodek gotovo ohranila v trajnem spominu, saj nista mogla skriti ponosa, da bo prav njun sin **Lovro**, član LD Pogorevc, po dveh nelovskih generacijah na njihovi kmetiji nadaljeval lovsko tradicijo.

Dejstvo je, da je KLZ, ki jo vodi predsednik **Švab**, s svojo komisijo za izobraževanje, kulturo, odlikovanja in stike z javnostjo (IKOS), na čelu katere je mag. **Janez Zakeršnik**, ter lastnim predavateljskim timom, ki ga povezuje in usmerja Praznik, zagotovo opravila levji delež nalog za 17. generacijo novih koroških lovcev. Le-ta je štela 20 lovskih pripravnikov iz 13 lovskih družin, med katerimi sta bili tudi dve lovki. Njihova povprečna starost je bila 28 let, kar pomeni, da jim je uspelo precej pomladiti koroško lovsko članstvo. Vsa predavanja in izpiti, začeli so se 26. januarja, končali pa 19. aprila, so potekali

v učilnici KLZ v Pamečah pri Slovenj Gradcu. Udeležba na predavanjih je bila skoraj 92-odstotna. Tečajniki so 11. maja opravili še zaključni izpit, ki je potekal pred državno izpitno komisijo, v kateri so že nekaj let predsednik in predavatelj **Dušan Leskovec** ter člana in predavatelja **Zdravko Miklašič** in **Blaž Štumpfl**. Letošnja generacija je dosegla povprečno oceno znanja 4,30. V letu 2019 sta bila najuspešnejša tečajnika s povprečno oceno znanja 5,00 **Filip Krušič Turičnik** iz LD Golavabuka in **Žiga Ladinik** iz LD Orlica. Odlično oceno povprečnega znanja so dosegli tudi: **Spela Rutnik** iz LD Dolič z oceno 4,90, **Tomo Mernik** iz LD Orlica z oceno 4,86 in **Martina Šomen** iz LD Podgorje z oceno 4,81. V streljanju – kombinacija so največ strelskega znanja pokazali **Jan Lepen** iz LD Jamnica ter že omenjena Šomnova in Ladinik. Najboljšim strelcem sta meda-

lje izročila predavatelj **Otokar Praper** in praporščak **KLZ Rudi Rogelšek**. Po nekaj letih premora je sedemnajsta generacija dočakala strokovno ekskurzijo v Posočje, ki jo je vodil Praznik, a se je niso udeležili vsi tečajniki in njihovi mentorji, saj udeležba ni več obvezna. Ekskurzijo so delno financirali sami tečajniki. V Posočju so si z velikim zanimanjem ogledali biološko učilnico OŠ Dušana Muniha v Mostu na Soči in zbirko predmetov s soške fronte. Za konec so se z rečno ladjo vozili po jezeru tamkajšnje hidroelektrarne.

Zaprisego slovenskega lovca je prebrala Šomnova, ki je bila predsednica razrednega odbora. Za njo so jo na glas ponovili novi lovci in jo v prisotnosti svojih starešin tudi podpisali. Novi generaciji koroških lovcev so lovska spričevala in članske izkaznice izročili Švab, mag. Žižek, mag. Zakeršnik

Foto: Franc Rotar

Od leve: Franc Praznik, Janez Švab, najuspešnejša tečajnika Filip Krušič Turičnik in Žiga Ladinek ter mag. Janez Zakeršnik in mag. Ivan Žižek

in Praznik. Ob podelitvi spričeval je mag. Žižek med drugim dejal: »Letošnji generaciji prinašam lepe pozdrave tudi od mag. **Lada Bradača**, predsednika LZS.

Tradicionalno rad se udeležujem podelitev spričeval na Koroškem. Bil sem tečajnik zadnje generacije koroških in štajerskih lovcev, ki je skupno opravljala lovski izpit

na takratni Zvezi lovskih družin Maribor. Prijateljske in tovariške vezi so ostale. Polagam vam na srce, da se veliko družite, pogovarjate, poglobljate prijateljstvo in prenašate svoje lovske izkušnje drug na drugega. Še naprej se izobražujte in če boste pri izvajanju lova vsaj malo podvomili v svoje znanje, ne ukrivite prsta. Spoštujte slovenski etični kodeks, saj smo ena redkih evropskih lovskih organizacij, ki ga imamo. Če ga bomo vsi dosledno spoštovali, se nam ni treba bati za prihodnost slovenskega lovstva,« je poudaril spoštovan lovski pedagog.

Tudi letošnja generacija je tradicionalne pisne zahvale in lovske kape 17. generacije 2019 podelila vsem predavateljem. Posebnega praktičnega darila je bil deležen **Zdravko Miklašič**, tej generaciji najbolj priljubljen predavatelj.

Franc Rotar

45. pregled odstrela in izgub na območju Notranjskega LUO

Tudi letos so se notranjski lovci na tradicionalen datum, 26. april, ob 18. uri zbrali **pred pristanom gradu Snežnik v Kozariščah v Loški dolini** na odprtju letošnje razstave (pregleda odstrela in izgub) rogovij jelenov in srnjakov ter rogljev gamsov in čekanov merjascev, uplenjenih v letu 2018 v **Notranjskem lovskopraviljskem območju (LUO)**.

Prisotne lovce je najprej na kratko nagovoril **Peter Krma**, višji sodelavec I, zadolžen za lovsko načrtovanje na Območni enoti Postojna Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), ki je nato besedo predal **Anton Mariničiču**, vodji Lovišča s posebnim namenom Jelen. Le-ta je prisotnim ob 45-letnici predstavil pregled dosedanjega etnotnega upravljanja z jelenjadjo na Notranjskem. Uvodna govora so z lovskimi melodijami prijetno popestrili **Notranjski rogisti, Lovski pevski zbor Martin Krpan Bloke** in oprni pevec **Marko Kobal** ob spremljavi **Tomaža Plahutnika** na citrah. Po premiernem ogledu razstave so gostitelji vse udeležence odprta povabili na pogostitev v **Gostišče Mlakar** v Markovec pri Starem trgu, kjer so se nadaljevale »lovske razprave«.

Od začetka etnotnega in usklajenega upravljanja z jelenjadjo in njenim okoljem je minilo 45 let, kar je dober razlog, da

se ozremo na prehojeno pot. Velikopovršinsko upravljanje z divjadjo in okoljem sega v leto 1974, ko je bila na Notranjskem imenovana skupna komisija za upravljanje z jelenjadjo in medvedom. To je bila prva takšna komisija v takratni državi, njene usmeritve pa so bile tudi zamelek novonastajajočega *Zakona o varstvu, gojitvi, lovu divjadi ter o upravljanju lovišč* iz leta 1976. Za tiste čase izredno napreden lovski zakon je posodobil prve predpise o lovstvu iz let po drugi svetovni vojni. Bolj kot predhodni je postavil v ospredje dejstvo, da je divjad sestavni del naravnega okolja. Novemu pristopu je sledila nova organiziranost lovstva oziroma lovišč, ki je določila ustanovitev *lovskogojitvenih območij (LGO)*. Temelj njihovega oblikovanja je bilo združevanje podobnih življenjskih in ekoloških razmer divjadi vplivnejših vrst, pri čemer so bile meje LGO oblikovane in prilagojene po dotedanjih mejah posameznih lovskih organizacij. Na Notranjskem je tedaj že več let vladala resna neuskkljenost rastlinojede parkljaste divjadi, predvsem jelenjadi, z njenim okoljem. Reševanje te težave je narekovalo ustanovitev LGO Notranjske, kjer naj bi urejali različne interese pri upravljanju divjadi in okolja. Pri tem so bili poleg lovcev v dogovorjanje o načrtovanih ukrepih med divjadjo in okoljem vključeni in aktivni predvsem kmetijci in gozdarji. Osnova meja LGO so bile podobne življenjske razmere za jelenjad,

srnjad in velike zveri (medved, volk in ris).

Organizacijsko je **LGO Notranjske** združeval 11 lovskih družin iz območne **Zveze lovskih družin (ZLD) Notranjske**, štiri lovske družine iz **ZLD Postojna**, tri lovske družine iz **ZLD Ilirska Bistrica in Gojitveno lovišče (GL) Jelen - Snežnik**. Skupna površina LGO je znašala 106.220 ha, od tega je bilo 63.917 ha gozda. Prvi sedež in tajništvo LGO sta bila na območju v **ZLD Notranjske - Cerknica**. Leta 1976 je bila velikost LGO Notranjske 106.220 ha, odvzem (odstrel in izgube) jelenjadi pa je bil v tistem letu 536 glav in je bil ob enem najmanjši v času delovanja LGO. Že leta 1980 se je odvzem jelenjadi povečal na 1.025 osebkov in je bil v tistem obdobju največji. Leta 1983 so bila k Notranjskemu LGO priključena še lovišča lovskih družin razpuščenega **Nanoškega LGO** (LD Planina, LD Črna jama, LD Bukovje, LD Hrenovice) in lovske družine razpuščenega **Koprskega LGO** (LD Brkini, LD Bukovica, LD Prem in LD Košana).

Temeljni cilj LGO je bil uskladiti številčnost jelenjadi z njenim življenjskim okoljem ter zagotoviti uravnovešeno in zdravo populacijo jelenjadi. Že v začetku so bili postavljeni za tiste čase zelo strogi pogoji upravljanja, čeprav so se določeni odkloni v prvih dveh letih še dopuščali. S podpisom družbenega dogovora o upravljanju z jelenjadjo in njenim okoljem ter z vsako-

letnim samoupravnim sporazumom pa so bila določena merila še jasneje opredeljena. Starostna in tudi spolna sestava odvzema jelenjadi sta bili poleg predpisanih vlaganj v lovišče glavno merilo za določanje števila trofejnih jelenov za odstrel v loviščih posameznih upravljavk. LGO Notranjske je bilo edino LGO v Sloveniji, ki je dejansko zaživelo in delovalo predvsem v pomenu skupnih odločitev pri načrtovanju odstrela ter delno tudi pri načrtovanju ukrepov v okolju. V tistem času smo morali zlasti lovci stisniti zobe, kar smo tudi storili. A ob tem je nastal tudi premik v večini lovskih glav o tem, kakšna je vloga lovstva; predstavljali smo pomembnega zaščitnika populacij divjadi. Uspehi pri nadaljnjem uravnavanju z divjadjo so bili nedvomni, tako da so nam pozneje sledila še nekatera druga LGO v Sloveniji. Tako je bil zagotovljen glavni namen ustanovitve LGO – območnega upravljanja z divjadjo in okoljem. Nekateri ideje in pristopi so bili že tako uspešno uresničeni, da so jih pozneje, po letu 2004, prevzeli tudi odločevalci o upravljanju divjadi in prostoživečih vrst v novi državi Sloveniji. Naj tu kot primer omenim usmerjanje razvoja medvedje populacije, ko smo poleg načrtov in porazdelitve potrebne letne kvote odstrela medveda (zavarovane zveri) uvedli solidarnost med lovsкими organizacijami tudi pri poravnavanju škode, ki so jih prebivalstvu poleg medveda povzročile tudi druge zavarovane velike

zveri (volk in ris). Še preden je država prevzela naš model in se razglasila za pristojno in odgovorno pri tem vprašanju, smo se lovci že zavedali, da je uspešen trajnostni obstoj nekaterih populacij prostoživečih živali zelo odvisen tudi od naklonjenosti lokalnega prebivalstva. Pogoj za to pa sta poštena poravnava povzročene škode in skrbno analitično spremljanje vseh kazalnikov, zakaj nastaja škoda. Kasneje, zlasti po letu 1994 (ustanovitev **Zavoda za gozdove Slovenije** in ob prenosu odgovornosti za načrtovanje razvoja populacij divjadi in drugih prostoživečih vrst na ZGS in resorna ministrstva (**Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** ter **Ministrstvo za okolje in prostor**)) so lovske organizacije izgubile večji del pristojnosti na

usmerjali populacije rastlinojede divjadi in tudi zavarovanih velikih zveri. Vsakoletno usklajevanje in razdeljevanje nalog na posamezne lovske organizacije, skupni komisijski pregledi odvzema in vsakoletne razstave odvzema jelenjadi, izdaja katalogov in še kaj je za notranjsko lovstvo značilno že več kot 45 let.

V vseh teh letih smo gotovo storili tudi kakšne neposrečene ali celo napačne korake, ki pa zagotovo za divjad niso bili usodni. Leta 2004, po sprejemu novega *Zakona o divjadi in lovstvu* (ZDLov-1), sta bila ponovno opravljena sprememba meja Notranjskega LGO in preimenovanje v LUO Notranjske. Leta 1983 priključene lovske družine so bile ponovno izločene iz LUO Notranjske in priključene **Obalno-kraškemu LUO**

na rastlinojede vrste, saj so se evidentirane izgube jelenjadi iz leta 1974 (36 glav) v letu 2018 povečale na 281 osebkov. To pa ne pomeni, da lovci nimamo posluha za sonaravno upravljanje in da odklanjamo obstoj velikih zveri, ampak le opozarjamo, da je to dejstvo nujno treba upoštevati pri pripravi načrtov. Trenutno stanje srnjadi v večinskem predelu LUO je slabo, še posebno ob priselitvi novih risov iz Romunije in Slovaške. Risja populacija pri nas nedvomno potrebuje svežo kri, toda še bolj ta vrsta potrebuje srnjad kot svojo osnovno hrano. Večja strokovna in javna podpora vseh strokovnih institucij je utemeljena. Nekomolitirano širjenje šakala bo risom škodovalo bolj kot njegova osiromašena genetika. Vse, kar se rodi v naravi,

pravno. Iz leta v leto k nam prihaja vse več opazovalcev in fotografov, ki jim naši gozdovi lahko ponudijo vse tisto, kar je razvita Evropa že zdavnaj izgubila. Dovoljujem si trditi, da je bil na področju znanstveno-raziskovalnega dela levji delež opravljen prav v LPN Jelen, res pa je tudi, da pri tem iz leta v leto sodeluje več lovskih družin. Globoko sled je pustila kontrolna metoda razvoja populacije jelenjadi, v katero smo vložili veliko truda, in je bila edinstvena tovrstna raziskava v Sloveniji. Prav tako smo veliko moči porabili za uveljavitev spoznanja, da pri tej metodi, četudi je teoretično neoporečna, ne moremo vsega koristno uporabiti v praksi! Zato se tega zdaj lovci zavedamo bolj kot nekateri naši novodobni teoretski učitelji. Ob tej priložnosti moramo častno izpostaviti univ. dipl. inž. **Antona Simoniča**, ki je, čeprav je bil v svojem času dostikrat slabo razumljen, prinesel v naš prostor prve zametke strokovnejšega pristopa. Čeprav je bil njegov čas delovanja pri nas kratek, pa je pečat njegovega dela nadvse pomemben. Drugi je univ. dipl. inž. **Marko Berce**, ki je kot vodja GL Jelen in pozneje kot načrtovalec za Notranjsko nedvomno zaslužen ne samo za nadaljevanje začete strokovnega dela, ampak je znal tudi kot pragmatik povezovati in na mehek način doseči ciljne zadeve. Veliko lovcev je še pomagalo dvigniti ime notranjskega lovstva nad povprečje in prav vsem velja zahvala.

Foto: Gregor Bolčina

Snežnik in njegovi zahodni obronki

tem področju ter bile bolj ali manj potisnjene zgolj v vlogo izvajalca načrtov. Nov veter je prinesel tudi novo lovsko organiziranost, LGO so bili ukinjeni, opravljene so bile bolj ali manj prisilne in predvsem »lepotne« spremembe meja dotedanjih LGO. Glavna novost spremembe je bil prenos načrtovanja na glavnega nosilca, ZGS, v našem konkretnem primeru na **ZGS – Območna enota Postojna**.

Sedež **Lovskoupravljaljskega območja (LUO) Notranjske** in njegovo tajništvo je prevzela območna ZLD Postojna. Za vse tiste nekdanje LGO v Sloveniji, kjer z lovskim zakonom iz leta 1976 niso dobro zaživel, so bile na novo uvedene spremembe kar trde. Pri nas na Notranjskem pa so bili tovrstni premiki in spremembe malenkostni in smo lahko v grobem le nadaljevali z dotedanjim načinom upravljanja. Če odmislimo nekaj manjšo vplivnost lovcev pri načrtovalskih odločitvah, smo tudi po uveljavitvi LUO lahko še dovolj uspešno

in **Zahodnovisokokraškemu LUO**. V Notranjsko LUO so bile vključene upravljavke razformiranega **Krimskega LGO: LD Ig, LD Mokrc, LD Borovnica, LD Rakitna, LD Tomišelj, LD Brezovica, LD Rakovnik - Škofljica** in **Lovišče s posebnim namenom (LPN) Ljubljanski vrh**. Površina LUO Notranjske se je tako povečala na 149.243 ha. V novonastalem LUO je bil najmanjši odzem jelenjadi v letu 2005, in sicer 718 osebkov, največji doslej pa leta 2017, ko je dosegel 1.244 osebkov jelenjadi. Pravila, ki so veljala takrat, so bila usmerjena v večjo kakovost jelenjadi in so bila manj naklonjena samemu lovu. Kljub pogostemu pritoževanju nas lovcev pa so pri jelenjadi vseeno pokazala odlične rezultate. Čas demokracije je tudi pri pravilih odstrela prinesel spremembe pri liberalizaciji, kar pa vpliva na količino odstrela, nikakor pa ne na kakovost. Bojim pa se, da bo takšen način obrnil trend upravljanja v napačno smer. Varstvo velikih zveri iz leta v leto bolj vpliva

ima pravico živeti, a le v takem številu, da je omogočeno živeti tudi drugim vrstam.

Že leta 1974 smo na Notranjskem začeli sodelovati pri večjem številu znanstveno-raziskovalnih nalog. Naj naštejemo samo nekatere njihove nosilce – profesorje: **dr. Miho Adamiča**, **dr. Staneta Valentinčiča**, **dr. Andreja Bidovca** ter univ. dipl. inž. gozd. **Antona Simoniča** in univ. dipl. inž. gozd. **Marka Berceta**. Projektov je bilo iz leta v leto več, še posebno v zadnjih desetletjih. Telemetrično spremljanje srnjadi, jelenjadi, medveda, volka in risa je že posredovalo odgovore na marsikatero vprašanje in potrditev pravilnosti velikopovršinskega upravljanja s prostoživečimi vrstami. Mednarodni projekti, kot so *LIFE - Ursus*, *Interreg 3A*, *DinaRis*, *SloWolf*, *DinAlp Bear*, *3Lynx* in *LIFE Lynx*, so ponesli ime Notranjske v svet kot edinstvenega naravnega ekosistema, kjer je v prosti naravi mogoče videti in srečati praktično še vse, kar je na tem prostoru živelo že

Anton Marinčič

Mag. Emilijan Trafela, lovec in gozdar, je napolnil osem desetletij bogatega in ustvarjalnega življenja. Z njegovim imenom je tesno povezano lovstvo na

ptujsko-ormoškem območju, saj je bil dolga desetletja predsednik območne Zveze lovskih družin (ZLD) Ptuj - Ormož. Jubilant je svoje poklicno delo strokovnjaka za gozdarstvo na najlepši način povezal z lovstvom in naravovarstvom. Zato ne preseneča njegova misel ob osemdesetletnici, ki jo je večkrat ponovil, namreč, da je »lovec najprej varuh narave in vsega živega v njej. Kar ji odvzame, ji mora z obrestmi vrniti. Zato je lovec vodilo skrb za ravnovesje v naravi, kar je v času, ko je človek s svojimi pohlepni poseganjem v naravo to osromasil, vse težje.«

Emilijan ali Milan, kot ga vseskozi kličemo njegovi prijatelji in lovski tovariši, se je rodil 1. septembra 1939 v Gruškovju pri Podlehniku in je svojo lovsko pot pri 17 letih kot pripravnik začel v LD Podlehnik: »Domačim lovcem ostajam zvest še danes, za vse nas podlehniške lovske prijatelje lahko rečem, da smo resnično pravi lovski tovariši. Tovarištvo med nami veliko šteje in jaz se veselim vsakega družjenja s svojimi rojaki in tudi dela v ZLD Ptuj - Ormož, ki povezuje 24 lovskih družin in šteje kakih tisoč članov in članic.« Milan je pristo doživljal naravo že kot otrok, pozneje kot dijak in študent gozdarstva pa še posebej. Nanjo je gledal z velikim spoštovanjem in tudi lov uvrstil v skrb za ohranitev narave in divjadi. Zato ne presenečajo podatki, da je v lovski organizaciji že od rane mladosti opravljal vidnejše in pomembnejše naloge.

Ne pozabimo, da je bil 18 let starešina LD Podlehnik. Vodil jo je več kot uspešno. Že leto po vstopu v lovske vrste je bil kot mlad gozdarski strokovnjak izvoljen za podpredsednika Lovske zveze (LZ) Ptuj. Imel je dobre učitelje, ki so prepoznali njegovo strokovnost in organizacijsko odločnost. Od leta 1973 pa vse do aprila 2017 je opravljal naloge predsednika ZLD Ptuj - Ormož. Organizaciji je vtisnil neizbrisni pečat. Ob razrešitvi so ga kolegi imenovali za častnega predsednika zveze. Krajše obdobje je vodil tudi Lovsko zvezo Slovenije (LZS), zdaj je še vedno član njenega upravnega odbora, posebno rad pa opravlja naloge predavatelja za izobraževanje lovskih pripravnikov in je tudi predsednik izpitne komisije. Milan vedno poudarja načelo prostovoljnosti dela v lovskih vrstah. Ne pozabi poudariti, da slovenski lovci na leto opravimo milijon ur brezplačnega dela. »Naše delo je težko meriti, a naloge, ki jih opravljamo, so pomembne za vse nas, čeprav še vedno mnogi mislijo, da lovci zgolj streljamo živali, kar pa je daleč od našega resničnega poslanstva, ki ga zadnja leta vse bolj povezujejo z vzgojo mladih. Že otroke v vrtcih in osnovni šoli vodimo v svet divjih živali, v naravo, kar se bo zagotovo obrestovalo in je dobrodošla naložba za vse nas,« je ob osemdesetletnici poudaril jubilar in dodal, da je desetletja vneto lovska spremljevalka in odlična lovka tudi njegova soproga Ljudmila.

Milan je izredno hvaležen svojim lovskim učiteljem in funkcionarjem starejših generacij, ki so ga veliko

naučili in mu pomagali tlakovati bogato funkcionario pot. Lepe besede zahvale vedno namenja tudi kolegom, s katerimi je sodeloval v vodstvu ZLD. Milan je bil več mandatov tudi član Izvršnega in nato Upravnega odbora LZS. Pomagal je tlakovati pot novemu lovskega zakonu in se zavzemal za ohranitev pozitivnih izkušenj slovenskega lovstva. Skozi njegove roke so šle mnoge generacije mladih lovcov. Vsem je bil dober učitelj, predvsem pa je z lastnim vzgledom potrjeval temeljna načela lovske organizacije; še zlasti lovsko etiko, kulturo, tradicijo, šege in navade. Sodeloval je tako rekoč pri vseh reorganizacijah območne lovske zveze in jo uspešno vodil tudi v njenih najtežjih časih. Na njegovo pobudo je bilo območje zveze razdeljeno na tri lovskogojitvene baze: na podravskega, haloškega in slovenskogoriškega. Bil je pobudnik gradnje prvega olimpijskega strelišča na leteče cilje v Hajdošah, ki je bilo tudi prvo v nekdanji Jugoslaviji. Po sprejemu novega lovskega zakona si je vseskozi prizadeval za ustanovitev samostojnega ptujsko-ormoškega lovskoupravljaljskega območja. Poleg vseh odlikovanj, ki jih je prejel od LZS, je za bogato lovsko udejstvovanje prejel tudi zlato plaketo Mestne občine Ptuj, na kar je še posebno ponosen.

Jubilantu želimo še veliko trdnega zdravja, obilo lovskih uspehov in delovanja v dobro slovenskega lovstva.

LD Podlehnik – M. T.

Drago Piršič, dolgoletni član LD Banja Loka - Kostel, se je rodil 8. maja 1934 v Novih Selih in je letošnjega maja praznoval svoj 85. rojstni dan.

Član LD Banja Loka - Kostel je že polnih 54 let in je eden od treh najstarejših članov, ki so hkrati tudi člani z najdaljšo dobo članstva. V lovsko družino je kot pripravnik vstopil leta 1965, leto pozneje pa je po opravljenem lovskem izpitu postal njen polnopravni član.

Kmalu po sprejemu v članstvo je začel aktivno opravljati najodgovornejše funkcije, saj je že leta 1968 prevzel funkcijo blagajnika, ki jo je opravljal do leta 1972. Tri leta za tem je prevzel vodenje lovske družine in je dve leti opravljal funkcijo starešine (1975–1976). Poleg tega je bil predsednik nadzornega odbora lovske družine (1983–1986, 1989–1990), član nadzornega odbora (1995–1996), član komisije za izobraževanje, priznanja, lovsko kulturo in etiko (1981–1982) ter član gospodarske komisije (1987–1988). Vestno in odgovorno je opravljal naloge tudi na nivoju območne lovske zveze; bil je delegat Zveze lovskih družin (ZLD) Kočevje (1975–1976), član Izvršnega odbora ZLD Kočevje (1977–1978) in član Gospodarske komisije ZLD Kočevje (1985–1986).

Poleg vseh funkcij in zaslug, ki jih nedvomno ima za delovanje lovske organizacije, se je v zgodovino LD Banja Loka - Kostel trajno zapisal kot eden od pobudnikov sklenitve sedaj že 45-letnega pobračenja z LD Podlehnik, ki je bilo sklenjeno leta 1974 in je v imenu LD Banja Loka - Kostel leta 1975, kot tedanji starešina, tudi uradno podpisal listino pobračenja.

Za svoje vestno in prizadevno delo

je bil večkrat odlikovan. Prejel je družinsko priznanje za aktivno delo v lovski družini, znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. stopnje, priznanje območne lovske zveze II. stopnje (srebrna plaketa ZLD Kočevje) ter jubilejna znaka za 40 in 50 let članstva v lovski družini, leta 2012 pa je bil imenovan za častnega člana LD Banja Loka - Kostel.

Drago je človek, ki ga odlikuje umirjena in poštena osebnost, kar se je odražalo tudi pri vodenju lovske družine, saj jo je kot starešina vodil

umirjeno, premišljeno in pravično. Mnogi starejši tovariši, ki so izkusili obdobje njegovega vodenja, ga še vedno opisujejo kot posebej poštenosti, enakopravnosti in lovskega tovarištva.

Spoštovani Drago, člani LD Banja Loka - Kostel smo ponosni, da si naš lovski tovariš. Ob tvojem jubileju ti želimo veliko zdravja in zadovoljstva ter se ti zahvaljujemo za vse, kar si doslej storil za nas in našo lovsko družino.

LD Banja Loka - Kostel – M. K.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Florjan Šunkar, LD Motnik - Špitalič

90 let

Marija Babnik, LD Vodice
Jožef Cingrl, LD Čaven
Jože Grdadolnik, LD Horjul
Stanislav Petrič, LD Horjul
Francišek Sladič, LD Gozdnik - Griže
Janez Stepan, LD Loka
Franc Zupanc, LD Selca

85 let

Jožef Brate, LD Mirna
Mavricij Jurkošek, LD Loka pri Zidanem Mostu
Venčeslav Lavrenčič, LD Gaj nad Mariborom
Dušan Lukežič, LD Fajti hrib Renče
Franc Lušin, LD Sodražica
Peter Mravljak, LD Malečnik - Košaki
Anton Pugelj, LD Struge na Dolenjskem
Alojz Skubin, LD Dreznica
Jožef Troha, LD Sinji vrh
Alojz Vodopivec, LD Fajti hrib Renče
Maksimiljan Zajamšek, LD Mislinja

80 let

Jožef Bernetič, LD Videž - Kozina
Ivan Butala, LD Gradac
Egon Casagrande, LD Zagarje
Franc Dakskobler, LD Podbrdo
Ernest Ebenšpanger, LD Bakovci - Lipovci
Martin Forštner, LD Velunja Šoštanj
Marjan Jernejc, LD Šmarna gora
Franc Kogej, LD Krekovše
Ivan Kolšek, LD Mozirje
Jože Komperšak st., LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Alojzija Krajnc, LD Malečnik - Košaki
Alojz Kralj, LD Struge na Dolenjskem
Igor Lesjak, LD Sovodenj
Ivan Mesarič, LD Cirkovce
Franc Mizori, LD Vače
Franc Pajnkhiher, LD Podlehnik
Franc Plešec, LD Dobrova
Jože Prijatelj, LD Tržišče
Alojz Ruparčič, LD Loški Potok
Matija Štepec, LD Trebnje
Jože Švajger, LD Gradac

Emilijan Trafela, LD Podlehnik
Anton Zadnikar, LD Stara Fužina

75 let

Alojzij Držaj, LD Dragatuš
Janez Ivan Gorjanec, LD Trdinov vrh
Stanko Gračner, LD Handil Dobje
Hainz Peter Janič, LD Žalec
Ivan Kotnik, LD Koprivna - Topla
Franc Majerič, LD Juršinci
Rudolf Malek, LD Destrnik
Franc Novak, LD Križevci pri Ljutomeru
Janez Oman, LD Žilce
Nada Popotnik, LD Studenec - Veliki Trn
Franc Praznik, LD Orlica
Franc Rakuša, LD Videm ob Ščavnici
Avugst Reberšak, LD Oljka
Ivan Janez Sušelj, LD Gradišče Košana
Maks Tacer, LD Vurmat
Pavel Zakrajšek, LD Dobovec
Franc Zupanc, LD Šmarna gora

70 let

Ivan Bezjak, LD Dobrava v Slovenskih goricah
Branko Centa, LD Turjak
Jožef Cmor, LD Apače
Marjan Deluk, LD Šmarje
Jožef Erjavec, LD Bakovci - Lipovci
Bojan Ficko, LD Boštanj in LD Padež
Drago Gorenšek, LD Bukovje - Otiški Vrh
Radoš Gregorčič, LD Zemon
Franc Hrovat, LD Toplice
Stanko Janežič, LD Višnja Gora
Janez Jerab, LD Žiri
Franc Jug, LD Brestanica
Drago Kelemina, LD Ivanjkovci
Vinko Kranjčič, LD Globoko
Drago Mravlje, LD Brezovica
Bruno Pisak, LD Marezige
Boris Pogačnik, LD Kropa
Evgen Poklar, LD Kozleč
Janez Raztresen, LD Šentjošt
Ludvik Rituper, LD Prosenjakovci
Franc Rojc, LD Čaven
Karel Smej, LD Kobilje
Branimir Šauperl, LD Ruše
Dušan Tanko, LD Šentjur
Ciril Uršič, LD Stahovica
Irena Vilfan, LD Porezen
Milko Zupančič, LD Boštanj

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema Lisjak

Naravoslovni dan v Pišecah

»*Prečudoviti dan bo danes. Pravega smo izbrali,*«, me je na krasen junijski dan nagovorila učiteljica **Anica Butkovič** ob prihodu v prostore **Osnovne šole Maksa Pleteršnika Pišce**, kjer poučuje četrty in peti razred. Pišce je kraj na Bizeljskem gričevju, v Občini Brežice, ki se razprostira pod obronki prelepe Orlice, pogorja, ki razmejuje Posavje in Kozjansko in je obdano z neokrnjeno naravo. V šoli se zavedajo, kako zelo pomembno je sobivanje v naravnem okolju in v skladu s tem zavedanjem oblikujejo učni program.

Z učiteljico Butkovičevo sva že nekaj časa kovala načrt, kako izvesti druženje otrok z lovci, da bo poučno, a hkrati tudi zabavno. Zelo sva se potrudila in tako so učenci že zjutraj slutili, da je pred njimi res lep, poučen, pester dan, poln doživetij. Polni pričakovanj, z manjšimi nahrbtniki na ramenih, v katerih so bili sendviči, sladki priboljški in pijača, so potrpežljivo čakali pred šolo na odhod. V spremstvu učiteljice Butkovičeve in ravnateljice **Nuške Ogorevc** smo se podali dogodivščinam naproti.

Po jutranjem pozdravu in kratkem opisu, kaj vse nas čaka tisti dan, smo se s šolskim prevozom odpeljali proti Podgorju, kjer prebiva članica naše lovske družine **Mira Jagrič**. Otroci so si lahko poglobljevali lovsko sobo. Vsi smo hitro opazili, da so tam dom uredili pravi ljubitelji narave. To je bil nekoč dom pravega slovenskega lovca **Vlada Podgorška**, žal že pokojnega partnerja naše lovke Jagričeve, ki je bil tudi dolgoletni član naše **LD Pišce**. Podgoršek je bil z dušo in telesom predan lovskemu poslanstvu in nikoli ga nismo slišali reči *ne, nimam časa* ali *ne morem*.

Po ogledu lovske sobe smo se polni novih spoznanj počasi začeli vzpenjati proti Kočn dolu, naši drugi postojanki, med potjo pa radovedno opazovali okoli sebe in še vedno pod vtisom videnege v lovski sobi razglabljali o tej in oni živali. Otrokom sem poskušal odgovoriti na čim več vprašanj, povedal pa sem jim tudi marsikatero anekdoto iz lovskega življenja, da bi bila pot čim bolj zanimiva. Pod vznožjem malega Špička (veliki Špiček je najvišji vrh Orlice in meri 686 m) smo prispeli v Kočn dol. Najprej sem na kratko razložil, kaj bomo počeli in kaj vse moramo postoriti, da bo poskrbljeno za varnost med

Foto: Nuška Ogorevc

Otroci Osnovne šole Maksa Pleteršnika Pišce so se družili z lovci LD Pišce in skupaj preživeli nepozaben dan.

kurjenjem v naravi. Nabrli smo suhljad, da smo lahko zakurili manjši ogenj, primeren za peko lovske klobase, ki jo imenujemo jeger. Postavili smo požarno stražo, pripravili palice, na katere smo natikali jeger, ga malo zarezali in popekli. »Mmmm, to je pa okusno,« je bilo slišati od otrok in kmalu so zahtevali repete. Po lovski malici smo najprej skrbno pogasili ogenj, ga polili z vodo, nato pa pogorišče še prekrili z zemljo. Prav vsi, brez izjeme, so sodelovali in pokazali, kako se je treba odgovorno obnašati v gozdu, v naravi.

Zapustili smo prizorišče, kjer smo pomalicali, se okrepčali in pot nadaljevali po gozdni poti do krmišča za divje prašiče, si v nadaljevanju poti ogledali umetno narejene kaluže ter se seznanili, kaj so in kaj pomenijo divjim prašičem. Med hojo smo bili pozorni na razne sledi gozdnih prebivalcev, ki smo jih skušali prepoznati. Pod obronki Orlice nas je gozdna pot vodila vse do lovskega doma, kjer smo si ogledali strelišče, na preži zraven strelišča pa izkoristili priložnost in se nastavljali fotografskemu objektivu. Na koncu naše poti smo

si ogledali še notranjost lovskega doma. Veliko zanimanja so požela razstavljenega rogovja in fotografije v spominskem kotu, v katerem ohranjamo spomin na vse pokojne člane naše lovske družine.

Ob koncu našega druženja smo si ogledali še novo zgrajeno zbiralnico divjačine in se naposled polni novih spoznanj, znanja in vtisov odpravili v dolino proti šoli, kjer smo končali prijetno in poučno druženje ter si obljubili, da se bomo kmalu spet srečali.

Srečko Petančič

Narisal: Vito Šuligoj

ŠOJA (*Garrulus glandarius*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Kako se imenuje družina, v katero uvrščamo šoja?

- Dolgorepke ali v latinščini Aegithalidae.
- Vrani ali v latinščini Corvidae.

Kje živi šoja?

- V gozdovih, gozdičkih, parkih in tudi sadovnjakih.
- Izključno v visokogorskem svetu.

Kakšna je šoja po naravi?

- Kljub svoji velikosti in moči – meri okrog 35 cm – je previdna, nezaupljiva in plaha ptica, ki se ji je težko približati. Je pa tudi glasna in lahko povzroči pravi direndaj, ko druge živali opozarja na nenavadno dogajanje, še posebno na človekovo prisotnost.
- V skladu s svojo velikostjo – meri okrog 35 cm – je ta ptica precej pogumna, zaupljiva in neustrašna. Je pa tudi tiha in se najraje skriva pred vsakršnim nenavadnim dogajanjem, še posebno pred človekovo prisotnostjo.

S čim se prehranjuje šoja?

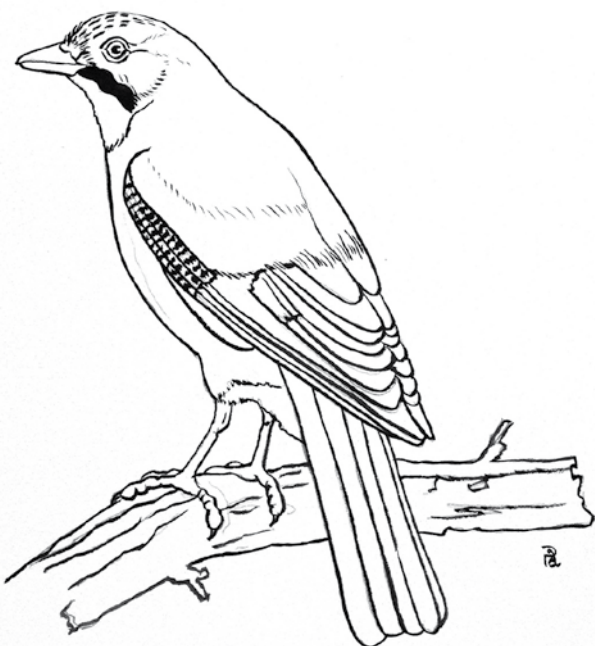
- Vse leto je samo semena.
- Zlasti v toplem delu leta se masti s hrano živalskega izvora, pozimi pa so večji del njene prehrane semena.

Kako šoja vpliva na hrastove gozdove?

- Šoja nikakor ne vpliva na hrastove gozdove, ker se v njih sploh ne zadržuje.
- Zelo rada spravlja želode – le-ti rastejo na hrastu – in jih shrani na različnih krajih za ozimnico. Ker spomladi vseh skritih želodov ne najde, vzkljujejo in tako ima šoja pomembno vlogo pri razširjanju hrasta in hrastovih gozdov.

Pravilni odgovori: b, a, a, b, b

POBARVAJ ME.

SPOZNAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

		Narišal: Igor Pčulin		OBELISK V SPOMIN NA POMERBEN DOGODEK ALI OSEBNOST (DVE BESEDI)		SERVIETA	PALICA ZA ČIŠČENJE PLUGA, OTKA	PRIPADNIK NEKDANJH ITALOV	VELIKO MESTO V ZDA, ZNANO PO GLASBI	MENIČNI DOLŽNIK (IZ ČRK BESEDE STARTA)		
				HITER TEK NA KRATKE PROGE								
				DEL DUNAJA Z ZABA-VIŠČEM								
				GLAVNO MESTO KANADE								
				FILMSKI REŽISER JANCŠO (IZ ČRK SMOLIK)							RADU OPERA RAH-MANINOVA; RUSKO M. IME	
				KRAJŠA OBLIKA IMENA MARIČA							NIZEK Ž. GLAS	
VEČJE ZEMLIŠČE		PRIHOD V NOVO STANOVANJE ALI HIŠO	KRALJICA ŠPORTOV	KRAJŠE GLEDALIŠKO DELO	TUJE ŽENSKO IME (IZ ČRK: ESTERO)	NEKDANJI TURŠKI MOGOČNEŽ	TERITOKIALNA OBRAMBA	VELIKE KAMNITE GNOTE AFRŠKA DRŽAVA		ZNAMKA ANGLEŠKIH MOTO-CIKLOV (IZ ČRK TOD)		
ELEMEN KRIŽANKE								SLAVNA AM. ANTROPO-LOGINJA (MARGARET)				
NEKDANJI VZHODNO-EVROPSKO GERMANSKO PLEME								ODPRTINA V STENI LIBANONSKI POLITIK (IZ ČRK: MARIKA)				
GOSTA RJAVA TEKOČINA IZ SLADKOR-NEGA TRSA							ŽIVAH-NOST, POSKOČ-NOST					
ZIVINA Z ENAKIMI VZREJNIMI ZNAČIL-NOSTMI						VISOKO JUŽNO-AMERIŠKO GORSTVO	KRAJŠA OBLIKA ČEŠKEGA IMENA OTAKAR	IRSKA REPU-LIKANSKA ARMADA	REŽISER FILMOV O KEKCU (JOŽE)	VELIK SLONOV ČEKAN	LETOWIŠČE NA FRAN-C. AZURNI OBALI	
BESEDNA FIGURA, ZANKANO NASPROTJE (IZ TOTALI)							ENOJNO CVETNO ODEVALO (IZ ČRK: PREGONI)					
OGLJKO-VODIK, BREZBARVEN PLIN, TUDI ETEN							JAPONSKA PROVINCA NA HONŠLUU					
IME DIRKAČA ROSBERGA (V BESEDI KEKEC)					OSEBA, KI KAJ DOJEMA, NPR. UMETNINO							
UDELE-ŽENEC NA POROČNEM PRAZNO-VANJU					TRETJE NAJVEČJE FINSKO JEZERO (1082 M ²)				PISATE-LJICA PEROCI			

Sestovil: Jože Petelin

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična uganka, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s števili od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

5 8 7 9 3 2 4 6 1
 4 1 2 6 8 7 5 9 3
 6 3 9 4 1 5 7 2 8
 8 9 5 7 1 3 6 4 2
 7 2 3 5 6 4 8 1 9
 1 4 6 2 9 8 3 5 7
 9 7 1 2 8 5 1 3 6
 3 5 7 4 1 6 9 8 4
 2 6 8 3 4 9 7 1 5

	7		6	4		8		
4	8			2	7			
			5		4		6	
7		3			2		4	
			4					7
		9			1		6	8
	2		5	1				
3			7				1	4
		4			6	7		

Rešitev križanke:

V T E I R V N I L V A S
 C I E F M A E D O K E K E
 I R A K I B A R I E N I L I E
 N O I G I R I F A I L O I L I
 . . . O L A O L E M E
 T R O S I S K R S A V T A S
 O N K O I L O G O L S T R O
 D M E A D K E K A T E K V A
 . S K A T E S K A T E
 T A T L N E N I
 R A V A I
 S O S K I M I
 A M V A L O
 R F A T E R
 L N I S P R I N S

Foto: Marjan Artnak

Strokovna ekskurzija LD Ruše

V soboto, 11. maja, smo se lovci **LD Ruše** v spremstvu svojih soproj ob šestih zjutraj z avtobusom, ki ga je upravljal član naše lovske družine, sicer šofer **Ivan Šlag**, odpeljali na strokovni izlet v Posočje. Namen izleta je bil ogled **Muzeja prve svetovne vojne v Kobaridu**, ki ohranja spomin na krvave dogodke prve svetovne vojne na soški fronti, in lovske biološke učilnice v **Osnovni šoli Dušana Muniha v Mostu na Soči**.

Starešina naše lovske družine **Ivan Žizek**, ki je po poklicu diplomirani arheolog in odlični poznavalec zgodovine dogajanja na našem ozemlju, nam je med potjo opisoval zgodovino slovenskih krajev, skozi katere smo se peljali, vse od časov pred našim štetjem pa do danes. Izvedeli smo mnogo novega o dogajanju v slovenskem prostoru in tudi nekoliko širše.

V kobariškem muzeju nas je pričakal vodnik, ki nam je predstavil pomen muzeja, ki varuje in ohranja nacionalno bogastvo z gradivom in eksponati o dogajanju na soški fronti med prvo svetovno vojno. Na soški fronti se je takrat borilo več kot deset narodov različnih jezikov in veroizpovedi. V muzeju je ohranjeno originalno gradivo v slikah in eksponatih, ki prikazuje krvavo morijo in

trpljenje vojakov med spopadi, orožje tistega časa in razdejanje, ki ga je le-to povzročilo. Borile so se armade Avstro-Ogrske, Italije, Nemčije, Madžarske in mnoge druge. Slike pričajo o ranjenih in mrtvih ter o razpadu Habsburške dinastije, ob koncu morije pa tudi o novi razdelitvi evropskega prostora, ki je Sloveniji odtujila Primorje in ta prostor pripojila Italiji.

Po ogledu muzeja, ki nas ni pustil ravnodušnih, smo se odpravili do parkirišča, kjer nas je čakal avtobus. Na prostem smo pomalicali in se še posebno razveselili sladice, ki so jih pripravile žene naših lovcev. Po malici smo nadaljevali pot po dolini smaragdne reke **Soče**,

ki jo je **Simon Gregorčič** v svoji pesnitvi opisal takole: »*Krasna si bistra hči planin, brhka v prirodni si lepoti.*« V Mostu na Soči smo si ogledali **biološko učilnico** v tamkajšnji osnovni šoli. Lahko se pohvalijo z bogato zbirko živalskih in rastlinskih primerkov, predvsem z območja **Triglavskega narodnega parka** in Tolminskega. V učilnici sta prikazana naša divjad in rastlinstvo tako, da lahko otroci in mladina osvojijo veliko znanja s tega področja. Ogled ne škoduje niti odraslim.

Po ogledu učilnice smo se v **restavraciji Šterk** okrepčali na skupnem kosilu, nato pa smo po dolini smaragdne reke nadaljevali pot proti domu. Ob koncu se zah-

valjujem vsem udeležencem izleta za veselo in prijetno vzdušje, šoferjema **Ivanu Šlagu** in šoferju družbe **Tajhman Tours**, ki sta nas varno vozila vso pot. Zahvala velja tudi našemu starešini Žizku, ki je ekskurzijo pripravil in vodil ter skrbel, da nam ni manjkalo dobre volje in smeha. Za lepo vreme, ki nas je spremljalo ves čas, pa se moramo zahvaliti tajniku **Janezu Osrajniku**, ki ga je menda naročil že nekaj dni pred napovedanim odhodom. Omeniti moram še, da nam je starešina pred koncem poti obljubil, da bo upošteval naše želje po podobnih doživetjih.

Branko Kanižar

Foto: Sabina Škodnik

Udeleženci ekskurzije LD Ruše

Zanimiva najdba na lovu

Drugo nedeljo v februarju, bil je lep sončen dan, je LD Prosenjakovci organizirala lov. Zbrali smo se pri lovskem domu zgodaj zjutraj. Bilo nas je okrog 40 lovcev. Žal med prvim delom lova, ki je trajal približno dve uri, nismo videli divjih prašičev, bilo pa je precej srnjadi in jelenjadi. Po končanem lovu smo se premaknili na deponijo v središču vasi Prosenjakovci in sledila je skromna malica. Nato smo zamenjali orožje in se s šibrenicami odpravili na lov na fazane; uplenili smo jih 12, po koncu lova pa je sledil pozdrav lovin.

Domači lovec **Jože Korunič** je pred lovce položil jelenovo

Foto: Ludvik Rituper

Jelenovo rogovje je bilo ovito v veliko različnega materiala.

rogovje, ki je bilo ovito z žico, plastiko in vrvo. Našel ga je med lovom na težko prehodnem predelu potoka Curek. Ko je po naključju zagledal rogovje, je umaknil travo in vejevje ter ga vzel s seboj.

Pri tem rogovju je bilo zanimivo, da je bilo ob potoku v središču vasi. Po pogovorih je moralo biti tam že dve leti ali več. Ljudje si njive zavarujejo z različnimi materiali za varovanje. Najdeni jelen je imel na rogovju veliko različnega materiala; nihče ne ve, kje ga je nabral. Samo mislimo si lahko, v kakšnih mukah je končal svoje življenje in koliko časa je trpel do smrti. Pogovor o tem je trajal še precej časa in med vsemi lovci pustil veliko vprašanj brez odgovorov.

Štefan Nemeč

Nenavadno srnjakovo rogovje

V zadnji četrtini letošnjega maja, natančneje 26. v mesecu, je boginja **Diana** visoko pod t. i. Bašeljskim sedlom pod Storžičem v smrekovem gozdu na jezerski strani naklonila lovskega gosta **Gregorju Vodlanu**, ki je prišel v **Lovišče s posebnim namenom (LPN) Kozorog Kamnik** na lov na srnjaka, izjemno srečo in najpres-

tižnejši lovski blagor. Z lovskim čuvajem **Primožem Rozmanom** je lovsko pravično uplenil srnjaka s slikovitim razvejanim rogovjem.

Desni rog je meril v višino 21 cm, levi pa le 5 cm. Rogovje nepravilnega deseteraka je bilo težko 220 g, telesna teža uplenjenega srnjaka pa je bila 13 kg. Lovski čuvaj in uplenitelj sta ocenila, da je posledica tako nesimetrično izraslega rogovja mehanska poškodba srnjakove glave v zgodnji rasti rogovja.

Veselje uplenitelja **Vodlana** in lovskega čuvaja **Rozmana** je bilo nepopisno. Čeprav je od dogodka minilo že nekaj časa, se o njem še vedno govori in razglablja, kaj vse je v naravi mogoče.

France Ekar

Upljeni srnjak z zadnjim grizljajem. Desni rog je meril v višino 21 cm, levi pa le 5 cm.

Foto: Primož Rozman

Društvo slovenskih lovk na sejmu v Gornji Radgoni

Članice **Društva slovenskih lovk (DSL)** bi lahko rekle, da nam je Gornja Radgona kot kraj usojena, kot tudi sejem *Lov*, ki ga na tamkajšnjem sejmišču poleg sejmov *Ribolov* in *Naturo* priredijo vsaki dve leti. Tam smo začele svojo pot in tam jo nadaljujemo. Kdor nas je vsaj malo spremljal skozi leta, ve, da je imelo društvo svoje vzpone in padce. Začelo se je kot velika zgodba prav tam na sejmu *Lov* leta 2013. Takratni predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) doc. dr. **Srečko Felix Krobe** je zbral nekaj slovenskih lovk in predlagal ustanovitev društva. Bile smo navdušene in tako smo prav tam pred šestimi leti ustanovile DSL. Začetki so bili obetavni, kmalu pa se je začela dolgotrajna kalvarija. Celotna zgodba ni pomembna, pomembno je samo, da smo z letošnjim 15. marcem preteklost

končno pustile za seboj. Tako lahko zdaj s ponosom povemo, da začinjamo novo obdobje DSL. Ostalo je malo članic, a smo zato tiste, ki smo ostale, toliko bolj zagnane in zavzete.

Na letošnjem sejmu *Lov* smo se omejile na dva dogodka. V soboto, 13. aprila, smo podpisale pogodbo o sodelovanju s hrvaškim **Lovskim društvom slavonskih lovk**. Dogodek je bil zelo odmeven, še posebno zato, ker je tujke sprejel sam predsednik LZS mag. **Lado Bradač**. Sledila je deževna nedelja, 14. aprila, in tekmovanje v kuhanju lovskega golaža. Dež in slabo vreme nas nista ovirala. Okrasile smo naš kuharski koteček in priprave so stekle. Ob napovedani uri je mimo prišla komisija in pobrala vzorce golažev. Ocenjevanje se je začelo in naše društvo je zasedlo četrto mesto. Udeležba na sejmu se je za članice DSL obrestovala; šest slovenskih lovk je izrazilo željo po vstopu in sodelovanju z našim društvom ter podpisalo pristopne izjave. Upamo, da bo takih priložnosti še več.

Foto: Ivica Kocjančič

Predstavitveni prostor Društva slovenskih lovk na letošnjem sejmu Lov v Gornji Radgoni

Posebej bi se rada zahvalila članicam, ki so mi pomagale pri promociji DSL na sejmu: **Janji Lukanc, Vesni Šolinc, Klavdiji Mar, Anici Ščap, Nevenki Kranjc** in **Olgi Cerovšek**. Posebna zahvala pa velja naši članici **Katki Kovačec** in **Robiju Fišerju** za njuno nesebično po-

moč. Zahvaljujemo se tudi LZS in **Pomurskemu sejmu**. Nikakor pa ne smemo pozabiti na vse donatorje in sponzorje ter vse, ki so nas na sejmu obiskali, podpirali in kakorkoli pomagali, da je predstavitev društva uspela. Vsem še enkrat – hvala!

Ivica Kocjančič

... je zapisal dr. Janko Lokar – veliki lovec in kinolog, po rodu Belokranjec.

Ko sem razmišljala, o čem naj pišem v deveti kolumni, sem dobila prijateljski nasvet: »Piši kaj o skrbi za pse.« September je ... Daljnega 19. septembra 1946 je bila ustanovljena Kinološka zveza Slovenije. Jugoslovanska kinološka zveza, katere prvi predsednik je bil dr. Ivan Lovrenčič, pa je bila ustanovljena 21. oktobra 1925. Eno z drugim. Odločitev je padla. Deveta kolumna bo o lovski kinologiji.

Vroči poletni dnevi so precej nevhvaležni. Pa ne le zato, ker je vroče: divjadi, lovcem, lovskim psom. Celoten ritem je drugačen. Sprehajaj pse zgodaj zjutraj, ob prvi jutranji zarji, ko še ni vročine. Takrat izstopa tudi divjad, spet druga se počasi prebujata v varnem zavetju visoke trave. Srnini mladiči. Množica zanimivih vonjav za lovške pse. Zato pa: pse na dolge povodce (oh, beseda »povodec« mi je prav grozna, veliko ljubša mi je »pašček« ☺) in nato nekaj krogov po travniških in gozdnih poteh. V jutranji rosi se psi prav osvežijo. Pes, naj bo lovski ali nelovski, mora biti vse leto v dobri kondiciji. Preziram izjave in, ojoj, tudi prakso nekaterih lovcem, da je lovski pes vse leto »zaprt«, aktiven pa zgolj tistih nekaj mesecev na lovu. Tak pes ne bo gonil za lovca, ampak zase, da v vsej meri užije trenutno svobodo. In tak lastnik ni vreden psa! S psom se je treba ukvarjati vse leto, vsak dan, večkrat na dan. Od vsakega uplena mora imeti tudi pes nekaj – položeno krvno sled, vlečko, aport. In to ne glede na njegovo starost! S tovrstnim lovskim udejstvom se namreč še krepki vez med vodnikom (lovcem) in psom. In v vročih poletnih mesecih »škaf« vode v senci za osvežitev psa ne bo naredil nobene škode. Pasje ute pa, upam, da so izolirane.

S čim naj hranim psa? Malo morje je različnih študij, kaj naj pes je in česa ne sme. No, pa saj pri ljudeh ni nič drugače. Danes priporočajo jajca na jedilniku, že jutri pa bomo morda lahko prebrali, da nam škodujejo. Po čisti ZKP (zdravi kmečki pameti)

Lovkina kolumna:

Lovec brez psa je kakor jezdec brez konja

veš in vidiš, kaj psu ustreza in kaj ne, saj se to odraža v njegovem obnašanju in videzu.

Na temo lovske kinologije je veliko lovske literature, v kateri so predstavljene lovske pasme psov, osnove šolanja in podobno.

In vsak lovec se pred nakupom psa pozanima vsaj o osnovnih značilnostih pasme psa, ki ga kupuje. Hm, no ja, ali pa tudi ne! A nekaj manjka! V grobem naj bi vsak lovec vedel, kaj mora pes »delati«. Težava je v tem, ker prihaja tisto, kar naj bi pes »delal«, in tisto, »kako naj bi to delal«, večinoma iz ustnih izročil, za katera pa vemo, da se hitro popačijo ali, še boljše, potem sledi zanikanje povedanega. Kdaj ste nazadnje imeli v rokah Pravilnik o preizkušnji naravnih zasnov (PNZ) za vašo pasmo psa; seveda, če mora ta pasma opraviti PNZ? Ali pa pravilnik o katerikoli drugi preizkušnji? Na spletu so objavljeni nekateri pravilniki, večina žal ne. Pa saj ni treba, da so objavljeni vsi, ko pa jih marsikdo sploh ne potrebuje: »Kaj pa rabiš brat pravila, sej itak sodnik pred preizkušnjo pove, kaj mora pes delati.« Na take izjave lahko rečem le: »Ja, kako si pa psa pripravljaj, če si šele pred tekmo izvedel pravila?« ☺

Moj lovski tovariš Dare meni, da bi vsak vodnik psa moral dobiti pravila, da »zna kk i kaj«. No takole: predlog je, da bi vsakemu novopečenemu lastniku psa ob izdaji rodovnika psu priložili tudi standard pasme in vsa pravila vseh preizkušenj, ki jih lahko opravi pes določene pasme. Seveda bi lahko bili priloženi tudi posamezni nasveti, kako izšolati lovsko uporabnega psa. Odvisno od vzrejnih komisij, ki bi bile zadolžene za pripravo tovrstnih brošur – napotkov. Menim, da črno-belo tiskanje oziroma

kopiranje ni predrag. Vodniki psov pa bi bili gotovo veliko bolj seznanjeni in izobraženi o pasmi psa, ki jo kupujejo oziroma so jo kupili. Posledično bi imeli več volje za delo s psom in sčasoma bi se dvignila oziroma izboljšala raven lovske kinologije – priznam, izraz je nekakšna floskula, ki jo vsi uporabljamo. Kakšna pa je raven lovske kinologije in na kakšen način se meri? Dozdeva se mi, da se pridevnik »višja/nižja raven lovske kinologije« uporablja bolj glede na avtorjevo počutje kot pa ob upoštevanju dejanskega stanja.

Pa pojdemo spet malo v preteklost. V kolofonu glasila Lovec piše, da je to revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave. Nekaj časa je bila posebna priloga Lovca tudi zbirka Naši psi, v kateri so bile natančno opisane telesne ocene psov (ne samo napis »odličen« ali »prav dober«), natančno je bilo opisano tudi delo psov – celo tako natančno, da je bila zapisana ura, kdaj je pes začel goniti. Takšni natančni, javno objavljeni zapisi so zagotavljali določeno transparentnost. Po mojem mnenju bi morale biti v Lovcu objavljene vse spremembe pravil lovsko-kinoloških preizkušenj in vsi sklepi kinološke organizacije, ki se nanašajo na lovske pasme psov. Ne glede na to, da je za kinologijo pristojno drugo glasilo. Lovec je le glasilo, ki je temeljno za vse nas lovce, zato bi bilo prav, da imamo v njem zbrane vse pomembne informacije, ki se nanašajo tudi na lovsko kinologijo.

Kdo je kriv, da je nekaj objavljeno oziroma ni objavljeno? Tisti, ki stvar pripravi in jo pošlje oziroma je ne pošlje v objavo. Pri tem nimam v mislih članov

lovsko-kinoloških društev, ki vestno pišejo prispevke o izvedenih lovsko-kinoloških prireditvah, temveč »kinološko stroko« (kinološke sodnike, vzrejne komisije, organe matične kinološke organizacije). Recimo tipičen primer prikaza težave zaradi neobjave se je, približno dve ali tri leta nazaj, pokazal pri izdelavi DNK-profilov za plemenke in plemenjake. Rečeno je bilo, da bodo DNK-profil brezplačni za vse lovske pse, nato je bilo rečeno, da samo za slovenske domorodne, vmes pa je bilo rečeno še marsikaj. Če bi bilo vse jasno zapisano in objavljeno v Lovcu, bi ugotovili, da se bobu pač reče bob. © No, Belokranjci smo se požvižgali na obljube, in tako je Lovsko-kinološko društvo (LKD) Bela krajina plačalo izdelavo DNK-profilov in genetske teste za dedne bolezni, ki se pojavljajo pri določenih lovskih pasmah psov, vsem plemenjakom in plemenkam, ki so v lasti članov LKD-ja. V biltenu, izdanem ob 40-letnici LKD Novo mesto, sem zadelila, da je omenjeno LKD včasih vrediteljem, članom LKD, celo povrnilo stroške izdaje rodovnikov psov. Različni ukrepi, s katerimi se spodbuja lovsko kinologijo, pa so sprejeti tudi na ravni lovskih družin. Slišala sem, da nekateri lovske družine lovskim kinologom – gonjačem, ki se udeležijo večine skupnih lovov s psi, plačajo cepljenje psov proti steklini, spet druge naj bi gonjače oprostile dela plačila članarine. Ali je to res, ne vem. Tovrstni majhni koraki lahko pomenijo veliko spodbudo za lovske kinologe! Zanimivo bi bilo pozvati tako lovsko-kinološka društva kot tudi lovske kinologe vseh lovskih družin Slovenije, naj sporočijo, katere ukrepe so sprejeli za spodbujanje in razvoj lovske kinologije. Na podlagi analize tako zbranih podatkov bi se pokazalo, koliko dejansko naredimo za razvoj slovenske lovske kinologije!

In če smo že pri kinologiji: v branje vam priporočam članek Franceta Cvenkla z naslovom Spomini na dr. Lovrenčiča, ki je bil objavljen v jubilejni številki Lovca, 10/11, iz leta 1987. Iz navedenega članka sije tisto, čemur rečemo »goreča ljubezen do lovstva in lovske kinologije«.

Maja B.

LOVSKE OSEBNOSTI

FRANC JOŽEF I.

Ko je zamenjal svojo uniformo za usnjene hlače in si nadel klobuk z gamsjim čopom, se je sicer nedostopni monarh zdel skoraj kot običajen državlján.

Franc Jožef (nemško *Franz Josef Karl*; 1830–1916) se je rodil kot najstarejši sin nadvojvode **Franca Karla**, mlajšega sina avstrijskega cesarja **Franca I.**, in **Zofije Bavarske** na Dunaju. Ko je bil star 18 let, je postal **cesar Franc Jožef I.** Vladal je 68 let in velja za zadnjega velikega vladarja monarhije. Med slovenskimi podaniki je užival veliko spoštovanje. Večkrat je obiskal tudi slovenske dežele, nazadnje Ljubljano po potresu leta 1895.

Poleg vladarskih dolžnosti, ki jih je opravljal z veliko odgovornostjo, mu je v življenju največ pomenil lov. Franc Jožef I. sodi med najpomembnejše lovske osebnosti vseh časov. Neizmerno je užival v bogatih lovskih revirjih, razkošnih lovskih dvorcih ter v družbi zvestih lovskih čuvajev in upravnikov lovišč. Njihovo delo je izjemno cenil in tudi v svoji oporoki ni pozabil nanje. Veljal je za strastnega in vnetega lovca ter tudi za dobrega strelca. Jeleni, gamsi, divji petelini in divji prašiči ... Več kot 55.000 osebkov divjadi naj bi cesar pokončal v svojem dolgem življenju. Ko je Franc Jožef I. zamenjal svojo uniformo za usnjene hlače in si nadel klobuk z gamsjim čopom, se je sicer nedostopni monarh zdel skoraj kot običajen državlján. Franc Jožef I., ki se je odlikoval kot izjemno vztrajen in dobesedno navdušen lovec, je kupil več lovskih hiš in zgradil lovske dvorce na Štajerskem in Tirolskem ter na jezerih Langbath in Offensee v Zgornji Avstriji.

Prvi uplenjeni jelen Franca Jožefa I.

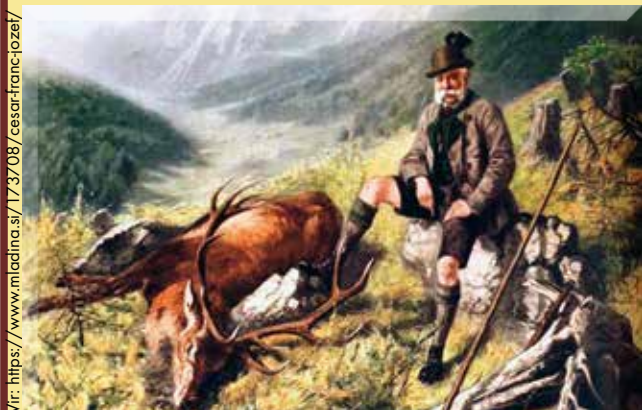
Foto: Marian Toš

Najpomembnejši lovski dvorec je bil v bližini Semmeringa na Štajerskem; zgradili so ga leta 1867 v »švicarskem slogu« in od leta 1903 je poimenovan kot *Schloss Mürzsteg* (dvorec Mürzsteg). V lovskem dvorcu Mürzsteg ni bilo le šest sob za goste, jedilnica in soba za biljard, ampak v prvem nadstropju poleg cesarjeve dnevne sobe tudi stanovanja za kronane glave med gosti. Med njimi je bil na primer leta 1903 ruski car **Nikolaj I.**, ki je med svojim obiskom na Štajerskem ustrelil 17 gamsov, hkrati pa je svoj obisk izkoristil za pogajanja z avstroogrskim monarhom o balkanski politiki.

Ko ni bilo političnih pogajanj, je življenje v lovskem dvorcu v primerjavi z običajnim vsakdanjim življenjem potekalo precej neobičajno, kar velja še posebej za lovske večerje. Stregli so preproste jedi, na primer *Kaiserschmarrn* (cesarski praženec) ali prekajeno meso s kislim zeljem in cmoki, ki so jih postregli na priboru, okrašenem z lovskimi motivi. Po obroku so radi poseleli ob mizi in se pogovarjali. Na lovske izlete so udeleženci vzeli s seboj hladno meso, pecivo in konjak; če je bilo mrzlo, tudi juho in čaj v toplotno izoliranih posodah.

Od leta 1946 je nekdanji lovski dvorec Mürzsteg poletna rezidenca vsakokratnega avstrijskega predsednika.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Cesar Franc Jožef I. na lovu (heliografija, neznani avtor, okrog leta 1900)

Vir: <https://www.mladina.si/173708/cesar-franc-jozef/>

OKUSI NARAVE

Ledje muflonovega jagnjeta v lončeni posodi

Za dve do tri osebe potrebujemo:

- 400 g ledij muflonovega jagnjeta s kostjo
- 3 korene korenja
- 70 g kolerabe
- glavico čebule
- 6 strokov česna
- dl olja
- 10 brinovih jagod
- žličko soli
- zmleti poper
- 25 g brusnic
- 100 g grozdja brez pečk
- 2 vejici peteršilja
- 2 dl belega vina
- lončeno posodo s pokrovom

Dobro uležano meso malo posolimo, natremo z zdrobljenimi brinovimi jagodami in mletim poprom. Meso položimo v lončeno posodo in ga oblijemo z vrelin oljem. Obložimo ga z narezanim korenjem in kolerabo, dodamo čebulo, ki smo jo narezali na četrtine, strt česen in nasekljan peteršilj. Zelenjavo lahko malo posolimo in popoprano. Dolijemo vino in meso obložimo z grozrdjem in brusnicami. Posodo pokrijemo in v pečici pečemo uro in pol pri temperaturi 200 stopinj Celzija.

K mesu lahko ponudimo kuhane sirove štruklje.

O grozrdju: po vsem svetu najbolj razširjena sadna vrsta. Je vsestransko zdravilen sadež. Že v antični dobi so pridobivali zdravilen grozdni sok. Vsebuje vitamine B (razen B12) in vitamin C, grozdni sladkor, minerale, beljakovine ... Sveže grozrdje deluje na organizem očiščevalno, blagodejno na zobovje, kosti, živce in možgane. Pomaga pri ohranjanju zdravja srca in ožilja. Rozine nas oskrbijo z energijo ☺, saj s predelavo izgubijo le vodo, ne pa tudi hranilnih snovi.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

V novembrskem jutru je med lovci LD Podgorje zakrožila žalostna vest, da je 26. novembra 2018 v 79. letu starosti naše vrste nenadoma za vedno zapustil naš dolgoletni lovski prijatelj **Ivan Skobir**.

Rodil se je v številni kmečki družini na domačiji pri Svetem duhu pod Uršljo goro. V družini Žnidar, kot je domače ime njegove rojstne hiše, je tradicija lova stara že več kot sto let. Lovca sta bila njegov ded in oče, lovci so njegova brata, sin in vnuk. Janko, kot smo ga klicali prijatelji in znanci, je vstopil v lovsko bratovščino leta 1965, naslednje leto pa je opravil lovski izpit. Že kot otrok je velikokrat na lovu spremljal svojega očeta Pavla, ki je bil med ustanovnimi člani LD Podgorje in ves čas tudi aktiven funkcionar v lovski družini.

Tudi Janko je bil vse od leta 1970 izjemno dejaven član lovske družine, tako pri opravljanju različnih funkcij kot tudi pri postavljanju in rednem vzdrževanju krmišč, prež in upravljanju z divjadjo nasploh. Veliko dela je vložil v lovski dom na Čerčerjevem vrhu, ki je ponos lovske družine. Sodeloval je pri začetni gradnji, pa tudi pri poznejših dograjevanjih in vzdrževanju doma ter okolice. Skratka, nobeno delo, povezano z lovsko družino, ni potekalo brez Janka. Od leta 1970 do 1979 je bil član upravnega odbora, od 1979 do 1983 član nadzornega odbora, od 1983 do 1987 blagajnik, od 1987 do 1993 gospodar, od 1993 do 1997 član upravnega odbora, od 1997 do 2005 je bil spet gospodar in od 2005 do 2009 starešina, od 2009 do 2013 pa kronist.

Leta 1971 je bil ustanovitelj Lovskega okteta LD Podgorje ter vse do konca leta 2005 predsednik lovskega okteta naše lovske družine, torej celih 35 let. Janko je bil organizator dveh Srečanjskih lovskih pevskih zborov in registov, ki potekajo na nacionalni ravni. Lovski oktet Podgorje je nastopal v lovski družini, regiji, na prireditvi ob stoletnici Lovske zveze Slovenije (LZS) v Cankarjevem domu. Nastopali so tudi pri lovskih prijateljih v Nemčiji v Bruchsalu, kjer so peli pri Hubertovi maši. Pobudnik in organizator prve Hubertove maše v Sloveniji je bil prav Janko.

Član komisije za ocenjevanje škode od divjadi je bil 20 let, bil je mentor 20 mladim lovcem, od leta 1989 je bil lovski čuvaj, bil je tudi član komisije za ocenjevanje lovskih trofej in aktiven preglednik divjačine v lovski družini. Poleg tega se je udeleževal številnih organizacijskih in strokovnih konferenc, sej in posvetovanj v okviru Lovske zveze (LZ) Maribor ali LZS. Zato ni naključje, da je svoje delo opravljal strokovno, glede na svoj značaj pa tudi odgovorno in dosledno. Njegovo delo je bilo pomembno tudi pri urejanju zemljiškoknjižnih zadev lovske družine.

Najbrž ne bi mogli opisati vseh drobnih opravil in prizadevanj, ki jih je opravil Janko. Za vestno, odgovorno in prizadevno delo je prejel številna odlikovanja, znak LZS za lovske zasluge, reda III. in II. stopnje, LZ Maribor in Koroška LZ pa sta ga odlikovali s plaketo za kulturne dejavnosti, za kar mu še posebej čestitamo. Na podgorskem pokopališču smo se 1. decembra 2018 z žalostjo v srcu

in ob zvokih lovskega roga za vedno poslovili od njega.

Lovci LD Podgorje mu bomo za njegov bogat in vsestranski prispevek vedno hvaležni. Dragi Janko, bil si iskren in pravičen lovec, vzoren mentor mladim lovcem in nasploh vsem za zgled. Ponosni in srečni smo, da si bil naš lovski tovariš in prijatelj. Ohranili te bomo v naših srcih, spominjali se bomo vsega lepega, kar smo doživeli s teboj, posebno pa bomo pogrešali pesem *En starček je živel*, ki si nam jo zapel vedno, ko smo se razhajali.

LD Podgorje – S. S.

V torek, 30. aprila, smo se številni lovci, kinologi in pevci s Primorske in drugih območij Slovenije na vipavskem pokopališču poslovili od našega kolega in prijatelja **Štefana Božiča**, ki je umrl 27. aprila 2019.

Rodil se je v Vipavi 7. julija 1939, se izučil za mizarja in se zaposlil na takratni žagi v Vipavi. Po odsluženju vojaškega roka se je zaposlil v Fruktalu Ajdovščina, kjer je opravljal naloge skladiščnika, nabavnika in odkupovalca sadja iz južnih držav.

Nanoškim lovcom se je pridružil leta 1967 in skupaj s še šestimi nanoškimi lovci opravil lovski izpit 23. marca 1969. Bil je velik ljubitelj narave, zaljubljen v Nanos in tamkajšnjo divjad. Če mu je le čas dopuščal, je bil na Nanosu na delovnih akcijah, lovu ali le obhodu lovišča. V LD Nanos je bil ves čas aktiven: vrsto let je opravljal naloge kinološkega referenta, bil član upravnega odbora in disciplinske komisije ter mentor številnim mladim lovcom. Za delovanje na tem področju je prejel priznanje Zveze lovskih družin Gorica in znak za lovske zasluge Lovske zveze Slovenije (LZS).

Zelo aktiven je bil še na dveh področjih. Leta 1976 je bil med ustanovitelji Lovskega pevskega zbora Zlatorog Vipava, v katerem je pel vse do leta 2007, dokler mu je zdravje dopuščalo. Z zborom je nastopal doma in v tujini, na raznih prireditvah. Ob slovesu ga je spremljalo petje njegovih

Zlatorogovcev. Za dolgoletno aktivno sodelovanje v lovski glasbi je prejel več Galusovih priznanj in plaketo LZS za lovsko kulturo I. stopnje.

Štefan je največ prostega časa namenjal lovski kinologiji in bil tudi vodnik in vzreditelj istrskih goničev. Še kot mlad lovec je postal pripravnik za kinološkega sodnika in po dobrem letu opravil izpit. Leta 1980 je obiskoval tečaj in opravil izpit za lovskega čuvaja. Bil je med ustanovitelji Lovsko-kinološkega društva (LKD) Gorica in bil aktiven v organih društva kot blagajnik, predsednik strokovne komisije in mednarodni kinološki sodnik. Mnogi vodniki in vzreditelji lovskih psov goničev in brak-jazbečarjev se ga spominjajo kot poštenega in pravičnega sodnika ter sposobnega vzrejnega referenta. Svoje znanje in bogate izkušnje je prenašal na začetnike in mlade kinološke sodnike ter na mlade lovce pripravnike, ki jim je kinologijo predaval polnih 25 let.

Kot mednarodni kinološki sodnik je bil aktiven tudi v organih Kinološke zveze Slovenije. Bil je član upravnega odbora ter član komisije za goniče in brak-jazbečarje. Za delovanje na kinološkem področju je prejel srebrni in zlati znak ter red za kinološke zasluge II. stopnje. Skupščina LKD Gorica ga je 12. marca 2005 imenovala za častnega člana.

Lovci in kinologi ga bomo ohranili v lepem spominu, saj je zapustil mnogo sledi.

LD Nanos in LKD Gorica – E. K.

Ko je pomlad v dolini pod Črno prstjo ravno zaznanjala svoj prihod, nas je člana LD Podbrdo 19. aprila 2019 presunila vest, da nas je po zahrbtni boleznii zapustil naš lovski tovariš **Branko Panjtar**.

Poslovil se je na veliki petek, ravno med sejo Upravnega odbora LD Podbrdo.

Brane, kot smo ga vsi klicali, se je rodil 11. aprila 1957 v Podbrdu. Zaposlen je bil v Tovarni volnenih izdelkov Bača v Podbrdu in pri

Telekomu Slovenije. V mladosti je bil znan kot odlični igralec malega nogometa, a kmalu je žogo zamenjal s puško in se vpisal v »jagoc«, v katero ga je leta 1984 vabil njegov dober prijatelj in izkušen lovec Srečo Krivec. Ze kot pripravnik je bil imenovan za strelskega referenta in kot odlični strelec je uspešno zastopal LD Podbrdo na raznih strelskih tekmovanjih. Funkcijo lovskega referenta je opravljal sedem let.

Od leta 1993 je lovsko družino kot starešina uspešno vodil skozi štiriletni mandat, pozneje pa kot referent za lovni turizem s svojo komunikativnostjo in poznanstvi zelo uspešno vodil in širil mrežo domačih in tujih lovskih gostov. Funkcijo referenta za lovni turizem je prekinil leta 2006, ker je bil ponovno izvoljen za starešino, kar je uspešno počel do leta 2009. Po starešinstvu se je spet posvetil vodenju lovnega turizma in temu poslanstvu je ostal zvest do konca svojih dni. Po letu 2001, ko je opravil lovskočuvarjski izpit, je lovskočuvarjsko službo aktivno opravljal vse do svoje smrti. V Lovski zvezi Gornje Posočje je bil od leta 2006 do 2010 član upravnega odbora, od leta 2010 do 2019 pa član nadzornega odbora.

V LD Podbrdo je bil leta 2005 eno leto revirni vodja, bil pa je tudi mentor lovskega pripravnikoma.

Brane je bil odlični organizator in eden tistih, ki je znal človeku prisluhniti ter mu znal pravilno svetovati in nesebično pomagati. Bil je prisoten na vseh lovih pri nas in v pobrateni LD Rižana ter reden udeleženec raznih lovskih prireditvev.

Čeprav lovske družine ni želel obremenjevati z lovskim pogrebom in so njegov pepel v ožjem družinskem krogu raztrosili na Saneku, kamor je tako rad zahajal, bodisi sam ali z lovske gosti, med gamse, ruševce in planinske cvetice, smo se ga lovci v ogromnem številu spomnili na žalni slovesnosti in se od njega skupaj poslovili na njegovem domu v Stržišču.

Za Brantem bo zevala velika praznina, ki jo bo treba zapolniti tako ali drugače. Z nami bo ostal v spominu na lovskih poteh, srečanjih po lovu, drugih lovskih snidenjih ...

Brane, hvala ti za tvoj pečat, ki si ga s svojim vsestranskim delovanjem pustil med nami, in miren počitek v nedrjih Črne prsti.

LD Podbrdo – B. M.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Vojko Podgornik, LD Duplek,

* 16. 7. 1930, † 15. 6. 2019.

Jožef Školaris, LD Sabotin,

* 21. 9. 1947, † 27. 6. 2019.

Milan Mavsar, LD Gradišče,

* 15. 6. 1933, † 30. 5. 2019.

Aldo Mervič, LD Grgar,

* 31. 1. 1952, † 9. 10. 2018.

Ivan Konjedic, LD Grgar,

* 12. 12. 1947, † 1. 7. 2019.

Ivan Cvek, LD Krekovše,

* 2. 4. 1928, † 11. 5. 2019.

Elijo Bizjak, LD Krekovše,

* 12. 4. 1938, † 21. 5. 2019.

Vid Černe, LD Kranja Gora,

* 5. 3. 1926, † 24. 6. 2019.

Peter Jereb, LD Dole nad Idrijo,

* 7. 7. 1936, † 13. 7. 2019.

Alija Arzič, LD Lož - Stari trg,

* 27. 7. 1940, † 19. 2. 2019.

Andrej Gradišek, LD Litija,

* 19. 8. 1964, † 30. 5. 2019.

Jože Grandovec,

LD Banja Loka - Kostel,

* 30. 7. 1939, † 21. 6. 2019.

Stanislav Becele, LD Padež,

* 17. 9. 1934, † 11. 6. 2019.

Franc Marčič, LD Ruše,

* 10. 7. 1925, † 30. 5. 2019.

Mihael Duh, LD Toplice,

* 24. 2. 1945, † 19. 5. 2019.

Vlado Jevšenak, LD Oplotnica,

* 4. 7. 1932, † 5. 6. 2019.

Gabrijel Krmezer,

LD Zeleni vrh Vuzenica,

* 24. 3. 1939, † 28. 5. 2019.

Jernej Štupar, LD Komenda,

* 14. 4. 1936, † 18. 2. 2019.

Boštjan Zupan, LD Komenda,

* 3. 3. 1973, † 15. 5. 2019.

Ivan Naglič, LD Vojnik,

* 3. 5. 1951, † 31. 5. 2019.

Danilo Jereb,

LD Grmada Celje in LD Kozje,

* 14. 2. 1954, † 14. 6. 2019.

Umrlim časten spomin!

PNZ in telesno ocenjevanje psov prinašalcev v Dragi

Slovenski klub retrieverjev je 11. maja v soorganizaciji z LD Ig (v lovišču LD Ig) v Dragi organiziral preizkušnjo naravnih zasnov (PNZ) in telesno ocenjevanje psov te pasemske skupine. PNZ je tudi pri tej skupini psov namenjena izključno ugotavljanju prirojene lastnosti psov prinašalcev, kjer glede na ugotovitve sodniki ocenijo uporabnost za nadaljnjo vzrejo, zato je priporočljivo, da preizkušnjo opravljajo čim mlajši psi.

Ob 9. uri je bil zbor pred lov-

Vse foto: Tomaž Dajčar

Gladkodlaki prinašalec RonRaj It's A Kind of Magic pri prinašanju race iz globoke vode

nista opravila, saj nista pokazala zadostnih zasnov za pozitivno oceno (vodnikoma nista prinesla pernate divjadi – fazana). Dva psa dveh vodnikov sta preizkušnjo uspešno opravila in dosegla naslednja rezultata: gladkodlaki prinašalec **RonRaj July Morning** z vodnico **Tatjano Jank** je zasedel prvo mesto (17 točk od 20-ih; I. nagradni razred), drugouvrščeni pa je bil gladkodlaki prinašalec **RonRaj It's a Kind of Magic** z vodnico **Tanjo Sičanovič** (16 točk od 20-ih; prav tako I. nagradni razred).

V lovski praksi pse prinašalce (retrieverje) uporabljamo za iskanje in prinašanje ustreljene male

Prijavljeni vodniki s psi na PNZ

skim domom in najprej je bilo na vrsti telesno ocenjevanje privedenih psov. Nanj je bilo prijavljenih pet psov treh različnih pasem (en labrador, dva zlata prinašalca in dva gladkodlaka prinašalca). Kinološka sodnica **Alenka Pokorn** je pse ocenila glede na zahteve standarda in spola za določeno pasmo.

Nato je sledila PNZ, na katero so vodniki prijavili štiri pse dveh različnih pasem (enega labrador-

ca in tri gladkodlake prinašalce). Pri PNZ prinašalci delajo s pernato divjadjo (fazan, mlakarica, jrebica). Pri tej preizkušnji se ugotavlja tudi obnašanje psov ob strelu, tako imenovano *strelomirnost*, prinašanje pernate divjadi na planem, prinašanje iz globoke vode in stopnjo vodljivosti med celotno preizkušnjo (splošna poslušnost). Kinološka sodnica **Andreja Strajnar** je pri psih najprej preverila strelomirnost.

Z leve: kinološka sodnica Alenka Pokorn in kinološka sodnica - pripravnica Aleksandra Dajčar pri ocenjevanju zunanosti zlatega prinašalca

Če bi kateri od psov pokazal znake streloplakosti, preizkušnje ne bi mogel nadaljevati. Preskus so vsi psi uspešno opravili, zato smo se lahko odpravili preizkušat še preostale predmete/discipline na ocenjevalnem listu.

Najprej so psi opravljali preskus *prinašanja na planem* iz visoke trave in nato še *prinašanje iz globoke vode*. Dva psa preizkušnje

divjadi. Na lovu so ob strelu poleg vodnika, nato pa morajo na ukaz poiskati in prinesiti divjad, ki je padla v rastlinsko zarast ali vodo. So zelo vodoljubni psi, zato jih s pridom uporabljamo tudi za lov na vodno perjad in nutrije. Po uspešno opravljeni lovski preizkušnji prinašalcev (LP-P) lahko z njimi lovimo na polju, v gozdu in vodi.

Tomaž Dajčar

Telesno ocenjevanje lovskih psov LKD Celje

Lovsko-kinološki praznik na Celjskem oziroma širše – na Savinjsko-Kozjanskem – organiziramo vsako leto tretjo soboto v maju, ko je na programu telesno ocenjevanje lovskih psov. Tudi letos je lepo vreme botrovalo prijetnemu pričakovanju čim večjega obiska vodnikov, ki bodo privedli svoje mlade pasje tovariše na strokovno ocenjevanje zunanosti, pa tudi večjega števila lovec-kinologov, lovskih pripravnikov in drugih ljubiteljev lovske kinologije.

Letos je bil naš praznik 18. maja, ko smo se zbrali na dvo-

rišču lovskega doma na Rinki, gostiteljice **LD Žalec**. Za dežurnega veterinarja je poskrbela **Veterinarska postaja Podlog**, telesno ocenjevanje psov III., IV., VI., VII, VIII. FCI pasemske skupine pa so opravljali kinološki sodniki **Milan Krajnc** (jazbečarji, terierji), **Janez Nahtigal** (goniči), **Janez Šumak** (brak-jazbečarji, hanovrski in bavorski barvarji) ter **Vlado Bogdanovič** (prepeličarji, šarivci in ptičarji), ki je bil tudi vodja sodniškega zbora.

Vse zbrane je najprej pozdravil Šumak, ki je tudi predsednik **Lovsko-kinološkega društva (LKD) Celje**. Predstavil je delovanje LKD, v katerega je včlanjenih 47 lovskih družin iz savinjsko-kozjanskega območja s

skupno 2.100 lovci, ki za razvoj lovske kinologije na Celjskem vsi plačujejo prispevek v obliki članarine. Predstavil je tudi sodniški zbor in opisal, kako bo potekalo ocenjevanje. Predsednik gostiteljice LD Žalec **Janko Stebernak** je prav tako vsem zaželel prijetno počutje in uspeh pri nadaljnjem delu s štirinožnimi prijatelji ter spodbudil vodnike mladih psov k nadaljnjemu delu s psi še v loviščih. Zatem je sledil prikaz skupine vodnikov z mladimi psi, ki so letos obiskovali tečaj vodljivosti po programu VP-1 in -2 pod vodstvom vodje šolanja **Antona Savorgnanija**. Prikazali so naučene veščine v vajah poslušnosti in na koncu poželi velik aplavz vseh gledalcev.

Kar 40 lovskih pripravnikov je obiskalo letošnjo kinološko prireditve. **Jožica Metelko Kraševc** jih je povabila v notranjost lovskega doma na sistematsko predstavitev lovske kinologije, kjer so si ogledali tudi film o slovenski lovski kinologiji. Nato jih je popeljala še po ocenjevalnih krogih vsake od pasemskih skupin, kjer so lahko opazovali način ocenjevanja psov in delo kinoloških sodnikov. Ocenjevanje psov je potekalo brez težav, zapisnikarji so ocene po nareku sodnikov vpisovali v obrazce in okrog 13. ure je končal delo še zadnji sodnik.

Letos so vodniki na ocenjevanje zunanosti privedli skupaj 56 lovskih psov. Največ je bilo ocenjenih gonicev, ki jih je bilo

Foto: Janez Šumak

Lovsko-kinološki praznik LKD Celje. Letos je bil naš praznik 18. maja, ko smo se zbrali na dvorišču lovskega doma na Rinki, gostiteljice LD Žalec.

20 (od tega 6 brak-jazbečarjev), sledili so ptičarji (14), jazbečarji in terierji (13), šarivci oziroma nemški prepeličarji (6) in dva barvarja.

Na koncu prireditve so organizatorji veselo ugotavljali, da se je letošnjega »lovsko-kinološkega praznika« udeležilo skupaj več kot 200 obiskovalcev. Na savinjsko-kozjanskem območju je lovsko kinologija trenutno v rahlem vzponu ne glede na siceršnjo problematiko naše krovne kinološke organizacije – **Kinološke zveze Slovenije**. Za dober odziv na Celjskem velja zahvala odličnemu sporazumevanju vodstva

LKD Celje s kinologi oziroma članicami (lovskimi družinami) ter s slehernim lovcom, vzrediteljem psov pri načrtovanju in organiziranju prireditev, ki so v obliki izobraževalnih kinoloških tečajev, telesnih ocenjevanj in preizkušenj za lovske pse na območni ali državni ravni.

Zahvala velja tudi vodstvu LD Žalec, predvsem predsedniku Stebernaku, ter gostoljubnosti njihove ekipe lovcev, ki se je zelo trudila za uspešno izvedbo letošnjega lovsko-kinološkega praznika na Celjskem.

Janez Šumak,
predsednik LKD Celje

Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov

Po več desetletjih je *Uporabnostna preizkušnja v delu po krvni sledi* (UP KS) za vse pasme lovskih psov v organizaciji **Lovsko-kinološkega društva (LKD) Gorenjske** potekala 1. junija 2019 v lovišču **LD Jesenice** na Pristavi.

Po deževnem maju nam je bilo vreme zelo naklonjeno, saj je bilo v petek oblačno s slabimi 20 stopinjami Celzija, v soboto, na dan preizkušnje, pa je bilo sončno do rahlo oblačno s popoldanskimi temperaturami prav tako okrog 20 stopinj Celzija. Razmere za izvedbo UP KS so bile skoraj idealne, saj ni bilo izdatnih padavin, prav tako pa tudi ne prevroče. Vodja prireditve, ki je zadolžen za izbiro primernih terenov, pomočnikov sodnikom in za vse drugo potrebno pri taki preizkušnji (divjad, sveži parklji in sveža kri parkljaste divjadi), sem bila kinologinja LD Jesenice **Lorna Resman**, vodja sodniškega zbora pa priznani mednarodni kinološki sodnik **Leo Fabiani**.

Že dan pred prireditvijo smo se na Pristavi zbrali mednarodni sodniki Fabiani, **Janez Šumak** in **Jožef Verčko** ter njihovi pomočniki (**Klemen Jakopič**, **Bojan Birk**, **Davor Medič**, **Drago Sivec**, **Tadej Rustja** in moja malenkost – na tej prireditvi sem opravljala tudi praktični del izpita za kinološko sodnico za delo krvsledcev). Vsak sodnik je dobil zadostno količino krvi in parklje za sledi, nato pa smo se odpravili vsak na svoj teren položiti umetne krvne sledi. Le-te morajo biti položene najmanj 12 ur pred začetkom prireditve, polagajo

jih kinološki sodniki z uporabo tako imenovanih slednih čevljev, v katere so vpeti sveži parklji divjadi, in z največ 2,5 dl sveže krvi parkljaste divjadi.

Šumak je postavil sledi na terenu za Maurami, Verčko na območju Zrnika, s Fabianijem pa sva jih položila nad Kajžnkovim rovtom. V LD Jesenice smo izbrali terene, ki so se nam zdeli najprimernejši za izvedbo prireditve glede na težavnost terena, saj smo visokogorsko lovišče z dokaj zahtevnim terenom, in za

pomočnikov sodnikom ter pravo številko za zreb sledi, ki mi jih je pomagal pripraviti **Rok Razingar**. Uskladiti sem morala tudi vso potrebno dokumentacijo med LKD-jem in LD Jesenice.

Na dan tekmovanja, 1. junija 2019, smo se sodniki in pomočniki zbrali že pred 8. uro na Pristavi, da smo pripravili vse potrebno za izvedbo prireditve. Kmalu so se nam pridružili vodniki s svojimi štirinožnimi prijatelji; privedli so devet psov. Dogodek je z uvodno besedo odprl predsednik LKD

lomirnostjo, delom po sledi, ki je najpomembnejša izmed vseh, *obnašanje ob najdeni divjadi in ugotavljanje značaja psa*. Da pes uspešno opravi preizkušnjo, ne sme biti streloplach, plah ali napadalen in mora sled opraviti vsaj z oceno 2 (dobro), kar pomeni, da lahko sledi, ki je praviloma dolga 900–1000 metrov, zaide največ dvakrat. Zbrati mora najmanj 50 točk. Pogoji, da pes lahko opravlja UP KS, je predhodno opravljena telesna ocena ter za pasme, ki niso barvarji, tudi uspešen preizkus naravnih zasnov za svojo pasemsko skupino.

Po končanem ocenjevanju dela vseh lovskih psov po krvni sledi je bil zbor vseh udeležencev spet na Pristavi. Sodniki smo najprej uredili vse potrebne ocenjevalne obrazce in napisali sodniško poročilo, nato je sledila razglasitev rezultatov. Ob njihovi razglasitvi je vsak sodnik na kratko javno obrazložil svojo oceno. Od devetih psov si je dovoljenje (licenco) za iskanje obstreljene divjadi zagotovilo šest psov, ki so UP KS uspešno opravili. Vesela sem, da sem tudi sama uspešno opravila praktični del izpita za kinološko sodnico za ocenjevanje dela krvsledcev.

Po končani prireditvi se je Nahtigal zahvalil LD Jesenice za dobro organizirano prireditev ter za darovani žebliček za na prapor LKD Gorenjske, nato pa so bili vsi udeleženci povabljeni na malico in pijačo. Kinološka prireditev je potekala tekoče, brez kakršnihkoli zapletov, za kar se je treba zahvaliti sodnikom, ki so svoj del strokovno opravili, LKD Gorenjske ter vodstvu LD Jesenice, ki je s svojim loviščem in zavzetimi člani - pomočniki tudi omogočila tako izvedbo.

Lorna Resman

Foto: Lorna Resman

Zaključek prireditve in razglasitev rezultatov

potrebe postavitve treh sledi na vsakega sodnika. Pazili smo, da so bile sledi glede na razgibanost terena, poraščenost in drugo čim bolj enakovredne.

Kot vodja prireditve sem imela poleg strokovnega dela (opravljanja prakse za sodnika za delo po KS) tudi zadolžitev, da zagotovim vse potrebno za uspešno izvedbo prireditve, kar pomeni dovolj primerno pripravljenih trupel divjadi za položitev na konec sledi, kri, sveže parklje, določitev terenov za polaganje sledi in terenskih

Gorenjske **Janez Nahtigal**, ki je nato pozdravno besedo predal **Vladimirju Dolžanu**, predsedniku LD Jesenice. Nato je vse zbrane prijazno nagovoril tudi vodja sodniškega zbora Fabiani. Na UP KS je bila udeležba pasem dokaj raznolika, saj smo imeli med seboj predstavnike pasem bavarskega barvarja, hanovskega barvarja, rastestega jazbečarja, brandel braka in auvernskega ptičarja.

Na UP KS pse preizkušamo v petih disciplinah, in sicer *splošni vodljivosti, odložitvi s stre-*

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 19. 8. 2019.

Milan Črnjavič,
Ivančičeva cesta 11 c,
6280 Ankaran.
Tel.: 041/621-338.

Resasti jazbečar (SLRJR):

O: 5/I, m: 4/I, 21. 8. 2019.

Jožef Erhatic,
Dornavska cesta 18, 2250 Ptuj.
Tel.: 030/717-900.

Brak-jazbečar (SLRBj):

O: 5/I, m: 5/I, 23. 6. 2019.

Anton Komidar,
Krvavčji vrh 27, 8333 Semič.
Tel.: 040/303-064.

Beagle (SLRBig):

O: 4/II, m: 5/I, 3. 8. 2019.

Jožef Raspor,

Dolga Poljana 69, 5271 Vipava.

Tel.: 041/649-274.

O: 4/II, m: 5/I, 7. 8. 2019.

Andrej Puželj,
Lipovščica 14, 1317 Sodražica.
Tel.: 040/354-590.

O: 4/II, m: 4/II, 8. 8. 2019.

Darinka Nardin,
Meniška vas 60,
8350 Dolenjske Toplice.
Tel.: 051/693-538.

Dalmatince (SLRDa):

O: 5/III, m: 4/I, 8. 8. 2019.

Hana Lozej,
Budanje 123 a, 5271 Vipava.
Tel.: 040/612-000.

Kinološka zveza Slovenije

MALI OGLASI

Orožje in lovška optika

Prodaj odlično šibrenico, kal. 12-12, puškarna Borovnik. Cena po dogovoru. Tel: 041/313-554 (Janez Černač).

Prodaj več pušk: kombinirko Zoli, kal. .20 Mag./308 Win.; **kombinirko** Hauptman (Borovlje), kal. 16/9,3 x 72 R; bok **kombinirko** Bock, kal. 16/7 x 65 R/222 Rem. Vse so opremljene s strelnimi daljnogledi. Tel.: 041/360-311 ali 041/983-352.

Prodaj Merkel bok risanico (BDB B3) v izvedbi Jagd, kal. 8 x 57 R/8 x 57 R, z optiko Docter 1,1-4 x 24 (4-0) in izvorno montažo. Cena: 3.500 €. Tel.: 041/490-187.

Prodaj Suhlovo tricevko, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. z daljnogledom. Cena po dogovoru. Tel.: 031/234-938.

Prodaj borovelsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss z rdečo piko; rusko bok šibrenico IŽ, kal. 16/16, in **pištolo** Browning, kal. 7,65 mm. Tel.: 031/303-090.

Prodaj polavtomatsko pištolo Luger MMX 139; češko bokarico, kal. 12/5,6 x 50 R Mag., s str. daljnogledom; rusko bok šibrenico, kal. 12/12; rusko šibrenico – petelinko, kal. 16-16, češki **flobert** (kal. .22 LR). Vse po dogovoru. Tel.: 041/631-000 (Tone).

Prodaj tricevko znamke Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, z nameščeno rdečo piko Docter in dodatnim str. daljnogledom Swarovski, 6 x 42. Puška je primerna za lov na pognih, ker je leva cev pristreljena za strel z idealko. Cena kompleta 1.550 €, samo z eno merilno napravo pa 1.300 €. Tel.: 041/577-114.

Prodaj daljnogled Carl Zeiss, 8 x 30, (100 €) in **strelna daljnogleda** Hakko, 6 x 42, (120 €) in nov nemški Seeadler, 3-9 x 45, (300 €). Tel.: 031/014-448.

Prodaj 60 kosov krogelnih nabojev Hirtenberger, kal. **.30-06 Spr.**, 11,6 g, kroglja Nosler. Cena za

vse naboje 100 €. Tel.: 031/473-990 (Jože).

Prodaj odlično ohranjeno borovelsko bokarico, kal. 16/7 x 57 R, izdelek F. Sodie, z dolgo gravirano glavo in optiko B-Nickel variabel, 2,5-9 x E/D/S, **ter** skoraj novo **pištolo** Peter Stahl, kal. .45, na 13 nabojev v nabojniku (za praktično streljanje). Tel.: 041/698-679.

Prodaj repetirno risanico Crvena zastava, kal. 8 x 57, s str. daljnogledom, **ter češko kombinirko** Super Brno, 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom, 6 x 42, Swarovski, **ter** rusko **MIK-puško** z variabilnim daljnogledom Krona. Tel.: 031/250-030.

Prodaj novo matrico RCBS, kal. 9,3 x 62, in **60 tulcev** istega kalibra. Cena po dogovoru. Tel.: 040/796-713.

Prodaj trap puško Sabatti (kal. 12) in **repetirno risanico** Crvena zastava, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Helar. Tel.: 031/798-521.

Prodaj repetirko risanico Carcano, kal. 6,5 x 52. Puška je na novo bronirana, ima novo (lovsko) kopito in montirano rdečo piko Zeiss z-point. Cev je brezhibna. Naprodaj je tudi **repetirna risanica** Mauser, kal. .22 Mag., s str. daljnogledom, novo bronirana, z novim kopitom. Za obe puški imam tudi nekaj streliva. Tel.: 040/323-399.

Prodaj risanico Titan 6 Rosler, kal. .30-06, s str. daljnogledom Bushnell, 3-9 x 50. Tel.: 051/253-644.

Prodaj borovelski puški: bokarico in bok tricevko. Puški sta brezhibni, z lepo gravuro na dolgih stranskih ploščah (Suhlova montaža strelnih daljnogledov); kal. 16/7 x 65 R (mali kaliber na tricevki je .22 WMR). Tel.: 041/687-404.

Zelo ugodno **prodaj** popolnoma nov vrhunski **strelni daljnogled** Docter 3-12 x 56 z osvetljeno piko (790 €) in novo **pištolo** Sig Sauer P 220, kal. .45 ACP (11,43 mm), v kovčku in strelivo (990 €). Tel.: 031/014-448.

Prodaj Suhlovo tricevko, mod. Luxus, kal. 12-12 /7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42 (1) na Suhlovi montaži. Tel.: 041/760-071.

Lovski psi

Prodaj mladiče pasme posavski gonik razstavne in delovne linije. Mati Olka iz Gorenje vasi, mladinska prvakinja v lepoti 5/I, oče Dino tuji 5/I. Psarna Iz Gorenje vasi. Tel.: 031/614-822.

Prodaj dva mladiča pasme angleški špringer španjel (psi-ki), rjavo bele barve, odličnih staršev. Tel.: 041/627-103 (Jožef).

Mladiči ameriške pasme prinašalcev, skoteni 14. 5. 2019, obetavni za delo in razstave, iščejo aktivne lastnike. Tel.: 040/263-549.

Prodaj mladiče – resaste jazbečarje, skotene 13. 6. 2019. Mladiči so potomci odličnih staršev. Tel.: 051/652-682.

Zelo ugodno prodaj psa mladička pasme parson russel terier. Pes bo oddan z rodovnikom, čipiran, cepljen, prost zajedavcev in s potnim listom (knjižico cepljenj). Tel.: 041/869 452.

SEPTEMBER						
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)		
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet.konec
1. Ne	8:36	21:11	6:22	19:41	5:13	20:49
2. Po	9:54	21:39	6:23	19:39	5:15	20:47
3. To	11:11	22:08	6:25	19:37	5:16	20:45
4. Sr	12:26	22:39	6:26	19:35	5:18	20:43
5. Če	13:37	23:14	6:27	19:33	5:19	20:41
6. Pe	14:44	23:54	6:28	19:31	5:21	20:39
7. So	15:44	—	6:30	19:30	5:22	20:37
8. Ne	16:38	0:40	6:31	19:28	5:24	20:35
9. Po	17:23	1:31	6:32	19:26	5:25	20:33
10. To	18:02	2:28	6:33	19:24	5:26	20:31
11. Sr	18:35	3:27	6:35	19:22	5:28	20:28
12. Če	19:03	4:28	6:36	19:20	5:29	20:26
13. Pe	19:27	5:30	6:37	19:18	5:31	20:24
14. So	19:50	6:32	6:38	19:16	5:32	20:22
15. Ne	20:12	7:33	6:40	19:14	5:33	20:20
16. Po	20:34	8:35	6:41	19:12	5:35	20:18
17. To	20:56	9:37	6:42	19:10	5:36	20:16
18. Sr	21:21	10:41	6:43	19:08	5:38	20:14
19. Če	21:49	11:45	6:45	19:06	5:39	20:12
20. Pe	22:23	12:50	6:46	19:04	5:40	20:10
21. So	23:05	13:55	6:47	19:02	5:42	20:07
22. Ne	23:56	14:58	6:48	19:00	5:43	20:05
23. Po	—	15:55	6:50	18:58	5:44	20:03
24. To	0:57	16:46	6:51	18:57	5:46	20:01
25. Sr	2:07	17:29	6:52	18:55	5:47	19:59
26. Če	3:24	18:07	6:53	18:53	5:48	19:57
27. Pe	4:44	18:39	6:55	18:51	5:50	19:55
28. So	6:05	19:08	6:56	18:49	5:51	19:53
29. Ne	7:26	19:36	6:57	18:47	5:52	19:51
30. Po	8:46	20:05	6:58	18:45	5:54	19:49

Lovska zveza Slovenije

DNEVI LOVSKEGA STRELSTVA 2019

GAJ – PRAGERSKO od 6. do 8. septembra 2019

DRŽAVNO PRVENSTVO V STRELSKI KOMBINACIJI ZA VETERANE IN SUPERVETERANE 2019,
DRŽAVNO PRVENSTVO V STRELSKI KOMBINACIJI OPEN 2019
in
DRŽAVNO PRVENSTVO V STRELJANJU NA TARČO BEŽEČEGA MERJASCA 2019.

Tekmovalci bodo tekmovali po *Pravilih o izvedbi lovskih strelskih prireditvev.*

PROGRAM PRIREDITEV:
petek, 6. september 2019:

- 9.00 – uradni trening za vse kategorije
- 9.00 – sejem lovskega orožja in lovske opreme

sobota, 7. september 2019:

- 8.00 – odprtje Državnega prvenstva v strelski kombinaciji OPEN in Državnega prvenstva v streljanju na tarčo bežečega merjasca
- 9.00 – začetek tekmovalja
- 9.00 – sejem lovskega orožja in lovske opreme
- 9.00 – dobrodelna tekma kompak (25 golobov) za Lovsko dobrodelno združenje DIANA
- 16.00 – razglasitev rezultatov

nedelja, 8. september 2019:

- 8.00 – odprtje Državnega prvenstva v strelski kombinaciji za veterane in superveterane
- 9.00 – začetek tekmovalja
- 9.00 – sejem lovskega orožja in lovske opreme
- 9.00 – dobrodelna tekma MK na tarčo srnjaka (pet strelav) za Lovsko dobrodelno združenje DIANA
- 16.00 – razglasitev rezultatov

Pri odprtjih državnih prvenstev bodo sodelovali lovski pevski zbori in registri. V času *Dnevovskega strelstva 2019* (od 6. do 8. septembra 2019) bodo v prostorih strelišča Gaj - Pragersko sejem orožja, optike in lovske opreme, predavanja o balistiki, optiki in orožju. Organizirana bo licitacija lovskega oblačila, ki ga je imela ekipa Lovske zveze Slovenije na Evropskem prvenstvu v Estoniji. Izkupiček bo namenjen Lovskemu dobrodelnemu združenju DIANA. Za pripravnike bo v času *Dnevovskega strelstva 2019* voden ogled prireditve vsak dan ob 12. uri.

Stella, d. o. o., HAIX

LOVSKA TRGOVINA ANJA ZUPANČIČ, s. p.

JERMAN – I, d. o. o.

Prodamo mladiče pasme povsavski gonič, skotene 25. 6. 2019. Oče in mati sta odlična goniča divjih prašičev. Tel.: 041/282-484.

Prodam tri mesece stare istrske kratkodlake goniče – štiri samčke in eno samičko. Tel.: 051/829-518.

Prodam mladiče pasme slovaški gonič (kopov), poležene 28. 6. 2018, odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/584-193.

Zbiram rezervacije za male münsterlandce, poležene 14. 8. 2019, odličnih delovnih staršev. Mati: JZP (182 točk), šampionka Slovenije, oče: iz Avstrijske Zveze. Tel.: 040/670-864.

Prodam mladega resastega jazbečarja (samčka), črnega z rjavimi ožigi; leglo 19. 5. 2019. Oče in mati z ocenami PNZ, VUP, UP KS; vse l. n. r. (oče je iz Češke). Tel.: 041/423-917.

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uhani iz rogovja – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodam kakovostno navadno **jenjad** iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodam poljske (divje) zajce, iz vzreje, stare tri mesece, po ugodni ceni. Zajci so prilagojeni in primerni za izpust v lovišče ali za nadaljnjo vzrejo. Tel.: 040/503-781.

Na voljo so odrasli fazani in race mlakarice. Tel.: 041/717-464.

Prodam izredno lepo ohranjene **preparate divjega petelina, ruševca in gozdnega jereba.** Cena po dogovoru. Tel.: 040/796-713.

Lovska zveza Slovenije

POSTOJNSKO-BISTRŠKA ZLD, KOMISIJA ZA LOVSKO KINOLOGIJO LZS in LPN JELEN
organizirajo

TEČAJ ZA VODNIKE KRVOSLEDCEV 2019

Tečaj bo **5. in 6. oktobra 2019** v lovišču LPN Jelen. Zborno mesto bo v **soboto, 5. oktobra 2019, ob 9. uri** (Gostišče Mašun, Mašun 1, 6253 Knežak).

Stroški tečaja znašajo 50 evrov in jih je treba plačati po predhodni prijavi.

Tečaj je namenjen usposabljanju vodnikov, ki imajo lovske pse primerne pasme za šolanje v delu po krvni sledi in se želijo ukvarjati z iskanjem ranjene divjadi.

Od udeležencev pričakujemo:

- da imajo vsaj tri leta lovskega staža in
- da vodijo psa lovske pasme, ki obvlada osnovne vaje ubogljivosti.

Prijave (ime in priimek vodnika, pasma psa, naslov, mobilna telefonska številka, elektronska pošta, LD) pošljite do 22. septembra 2019 na naslov: **POSTOJNSKO-BISTRŠKA ZLD, Cankarjeva ulica 6, 6230 Postojna** ali po elektronski pošti: e-pošta: **pb-zld@siol.net** s pripisom: »TEČAJ ZA VODNIKE KRVOSLEDCEV 2019«.

Dodatne informacije lahko dobite na telefonski številki: 041/763-789 (Jani Krivec).

Vabljeni!

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA v sodelovanju z LD LJUTOMER organizira

VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (VUP) - CACT

Preizkušnja bo **26. in 27. oktobra 2019** v loviščih LD LJUTOMER, Zbor udeležencev bo 26. oktobra ob 8.00 uri pri lovskem domu LD Ljutomer Podgradje 36, 9240, Ljutomer. Prijavnina za vsakega psa znaša 30 EUR za člane DLP, za ostale pa 60 EUR na psa in se vplača na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za VUP 2019". Pogoji za prijavo: telesna ocena najmanj prav dobra, opravljena PZP, JZP ali špP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj prav dobre, telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in vodi. Pernato divjad bo priskrbel prireditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam. Čitljivo izpolnjeno prijavnico (Obr. P št. 1), ki jo dobite pri Lidiji Šmigoc, tel. 031 616 283 ali na spletni strani: www.dlpslo.si, na kateri mora biti pri krvni sledi obvezno označeno ali je pes pokazal ali oblajač oz. dela samo na jermenu, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne lovske izkaznice in potrdilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptujju. Zadnji rok prijave: 20. 10. 2019.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA v sodelovanju z LD MARKOVCI organizira

40. MEMORIAL BOGDANA SEŽUNA
(mednarodno ŠPP ptičarjev) CACT

Preizkušnja bo **12. in 13. oktobra 2019** v lovišču LD MARKOVCI. Zbor udeležencev bo 12. oktobra ob 8.00 uri pri LD-MARKOVCI, Sobotinci 47, 2281 Markovci. Prispevek za preizkušnjo znaša 30,00 EUR za člane DLP, za ostale pa 60,00 EUR na psa in se vplača na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za ŠPP-SM 2019". Pogoji za prijavo psa na preizkušnjo: telesna ocena najmanj prav dobro, opravljena PZP z najmanj 45 točkami, JZP z najmanj 105 točkami ali PP/ŠPP-In.r. ali VUP z najmanj II. n. r. Zajca za vlečko si priskrbi vodnik sam. Vodnik mora imeti na preizkušnji puško, naboje in veljavno lovsko izkaznico. Obvezno je veterinarsko potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika, potrdilo o plačani prijavnini in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptujju, mail: siviljstvo.smigoc@gmail.com, mobil: 031 616 283. Prijavnica na spletni strani: www.dlpslo.si. Zadnji rok prijave: 6. 10. 2019.

VZREJNA KOMISIJA ZA BARVARJE
pri **KINOLOŠKI ZVEZI SLOVENIJE**
organizira

VZREJNI PREGLED ZA BAVARSKO IN HANOVRSKO BARVARJE

v **soboto, 21. septembra 2019, ob 8. uri**
pri lovskem domu LD Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica 25.

Ob vzrejnem pregledu je treba predložiti: rodovnik psa, obojestransko kopijo rodovnika in potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Psi morajo biti starejši od 15 mesecev. Vzrejnega pregleda se lahko udeležijo tudi psi, ki še nimajo opravljenih vseh preizkušenj ali še niso telesno ocenjeni. Vzrejno dovoljenje bodo dobili, ko bodo imeli opravljene vse predpisane preizkušnje.

Dodatne informacije: Bojan Deberšek (041/730-551).

Bojan Deberšek,
predsednik vzrejne komisije

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA ZA PTIČARJE v sodelovanju z LD DORNAVA - POLENŠAK organizira

JESENSKO VZREJNO PREIZKUŠNJO - SOLMS

Po sedaj veljavni prevodu pravilnika matične pasemske organizacije za nemške kratkodlake ptičarje. Zbor udeležencev bo **21. septembra 2019 ob 8. uri** pred LD Dornava - Polensak, Slomi 5, 2257 Polensak. Vodnik in lastnik psa mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLP, originalni rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Zajca za vlečko priskrbi vodnik sam. Prijavnico lahko dobite na spletni strani www.dlpslo.si, Obr. P št. 1. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci, mobil: 031 616 283 ali mail: siviljstvo.smigoc@gmail.com. Zadnji rok prijave: 15. september 2019

KLUB LJUBITELJEV PSOV JAMARJEV
skupaj z
LOVSKO-KINOLOŠKIM DRUŠTVOM CELJE
organizira

MEDNARODNO VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO ZA JAZBEČARJE – CACIT
in
VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO ZA PRITLIKAVE IN KUNČJE JAZBEČARJE – CACIT.

Kdaj: **13. oktober 2019 ob 8. uri.**
Kje: **LOVSKA DRUŽINA ŽALEC.**
Zbirno mesto: **LOVSKA KOČA RINKA.**

Prijava: Fotokopija rodovnika. Za standardne jazbečarje je potreben ocenjevalni list celotnega preizkusa naravnih zasnov (PNZ) oziroma sledoglasnosti, za pritlikave jazbečarje ocenjevalni list o celotnem ali delnem PNZ. Informacije: Fb KLPJ oziroma 031/498-489.

Lovska družina Ig in LKD Ljubljana

prirejata

29. DRŽAVNO TEKMO LOVSKIH PSOV V VODNEM DELU – CACT

za
PREHODNI POKAL OBČINE IG.

Tekmovanje bo v soboto, **28. septembra 2019**, v **Dragi pri Igu** z začetkom ob 8. uri pri lovskem domu LD Ig in bo potekalo skladno z veljavnim **Pravilnikom za tekmovanje lovskih psov vseh pasem v vodnem delu**, in sicer v dveh konkurencah (ptičariji in druge pasme psov) ter v posamični in ekipni konkurenci. Ekipa bo štela tri tekmovalce in bo lahko sestavljena poljubno (ptičariji in druge pasme psov).

Na tekmovanju bodo lahko sodelovali lovski psi z veljavnim rodovnikom FCI in veljavnim veterinarskim potrdilom o opravljenem cepljenju psa proti steklini (cepljenje mora biti opravljeno vsaj deset dni pred prireditvijo).

Potrebna sta **predhodna prijava** in plačilo startnine do **18. septembra 2019**. Startnina znaša 60 € za tekmujočega psa. Znesek startnine nakažite na TRR račun Lovske družine Ig – SI56 0209 8026 1882 074.

Prijave bomo sprejemali do **18. septembra 2019** po elektronski pošti na naslov: nejc.jamnik1@gmail.com ali po običajni pošti na naslov: **Lovska družina Ig, Banija 4, 1292 Ig.**

Prijavi je treba obvezno priložiti obojestransko kopijo rodovnika psa, kopijo dokazila o cepljenju psa proti steklini in potrdilo o plačilu startnine.

Število sodelujočih psov je omejeno na 21!

Najboljši tekmovalci v posamezni konkurenci bodo prejeli pokale in nagrade.

Dodatne informacije: Nejc Jamnik (031/837-053).

Vzrejna komisija Kinološke zveze Slovenije za šarivce in vodne pse
sporoča, da bo

VZREJNI PREGLED ZA VSE PASME ŠARIVCEV (ŠPANJELI IN PREPELIČARJI) TER ZA VSE PASME VODNIH PSOV

9. novembra 2019 pred lovskim domom LD Žalec na Rinki, Gotovlje 177, z začetkom ob 8.00 za španjele, ob 9.30 za prepeličarje in ob 11.30 za vodne pse.

Pogoji: Psi morajo biti na dan vzrejnega pregleda stari najmanj 14 mesecev, imeti morajo opravljeno telesno oceno, slikanje kolčnih in komolčnih sklepov (razen španjelov) (vodni psi samo kolčnih sklepov) pri pooblaščen veterinarski organizaciji (spisek je objavljen na portalu Kinološke zveze Slovenije) ter imeti že opravljeno vzrejno preizkušnjo (prepeličarji) in preizkus naravnih zasnov (španjeli).

Posebni zdravstveni pogoji: Psi morajo imeti opravljen genetski test na bolezni:

- za pasmo lagotto romagnolo test glede bolezni LSD (bolezen encimskega shranjevanja v lizosomih) in JE (mladostna (juvenilna) epilepsija),
- za pasmo portugalski vodni pes test glede bolezni napredujoča atrofija mrežnice PRA-PRCD in gangliozidoza GM1,
- za pasmo clumber in susseški španjel test glede bolezni okvara piruvat dehidrogenaze fosfataze 1 (PDP1).

Psi, ki še nimajo opravljene telesne ocene, bodo to lahko opravili pred vzrejnem pregledom.

Vse pasme psov morajo imeti opravljen tudi DNK-profil o identiteti psa pri akreditiranem laboratoriju s standardom ISAG. V Sloveniji je pogodbeni izvajalec EVG, molekularna diagnostika, d. o. o., Taborska cesta 8, Maribor.

Potrebne so predhodne prijave z obojestransko fotokopijo rodovnika in vsemi zahtevanimi dokumenti v izvirmiku, s seboj na vzrejni pregled je treba prinesiti izvirmi rodovnik.

Prijave za nemške prepeličarje in vodne pse: **Jože Rus, Ul. Bratov Zakrajšek 3, 1291 Škofljica (joze.rus3@siol.net), za španjele: Zvonimir Poznik, Visoko 18, 1292 Ig (poz.jag@gmail.com).**

Vabljeni!

KROJASTVO

Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike, plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Šmidskeva ulica 13,
1031 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff6
8x42**
Akcijnska cena:
199,00 €

**NIKON Monarch5
8x42**
Akcijnska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

NAREJENI V EU!
DO -50°C

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolen. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava škornja

- OVČJA VOLNA
- FLIC
- TOPLOTNO IZOLACIJSKA POLIURETA
- EVVA MATERIALI, Z MEHURČKI

58,50 €

Velikosti od 41 do 48

INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

TAKO TOPLIH IN LAHkih ŠKORNJEV SE NISTE IMELI!

Kirgizija za 10 let ukinja lov!

Še zadnja možnost za lov na kozoroga: 6.500 € za 5 dni lova in odstrel kozoroga brez omejitve trofejne vrednosti. Volk je gratis!

Jelen v ruku (Hrvaška): 890 € za uplen jelena trofejne vrednosti do 150 CIC-točk oziroma 1.490 € s trofejno medaljo.

J. Afrika: 10-dnevni safari ob 6 dneh lova z odstrelom **6 vrst divjadi**, vsemi prevozi, tudi letalskim iz Ljubljane, za 3.990 €. Termin: 11.–20. oktober. Pri prijavi do 10. 9.: **brezplačen odstrel oriksa ali gnuja!**

In še: 5-dnevni safari in odstrel **bivolca** za 9.500 €, **sable antilope**: 2.990 €.

Rusija: 6 dni lova za 1.990 € na evropskega losa v ruku (23.–30. 9.)

Plačilo po odstrelu: trofeja teže do 10 kg = 2.500 €, 15 kg = 3.990 €.

Kanada: 6 dni lova v Novi Fundlandiji in odstrel losa za 5.890 €.

Krompirjeve počitnice na Mavriciju: 3-dnevni lov z odstrelom **rusa jelena** v zlati medalji za 2.990 €. Možnost ribolova na tuno in marlina.

Pasat, d. o. o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

VUTE PUŠKARSTVO

PONOVNO Z VAMI NA DNEVIH LOVSKEGA STRELSTVA

(STRELIŠČE GAJ - PRAGERSKO,
OD 6. DO 8. SEPTEMBRA 2019)

MOŽNOST TESTIRANJA OROŽJA

BLASER, STEYR, ANSCHÜTZ IN BERGARA

Repetirna puška
Blaser R8

Cena od 2.699,00

Repetirna puška
Bergara B14

Cena od 690,00

Malokalibrska puška
Anschütz 1903

Cena od 1.225,00

Kremplova ulica 2, 2000 Maribor

www.lovskaoprema.si

Info@lovskaoprema.si gsm: +386 (0)70 666 429 tel: +386 (0)59 108 495

MERKEL
Merkel Helix
Najhitrejša premovlečna puška

Blaser
Blaser R8

Heym SR30
Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šnelarja") in
brez doplačila levo kopito in zaklep!

HAENEL
Haenel Jaeger 10

Na zalogi nočni nastavki PARD!

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- **Oblačila:** Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

Škornji TIGAR Alaska 41,90 €

Škornji TIGAR Canada 40,40 €

Škornji TIGAR One 36,50 €

Različni modeli škornjev TIGAR

www.avantura.info Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

DOG TRACE

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

SLOVARMs

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 09:00 - 13:00

E-naslov: info@slovarms.si

Advertisement for SloVArms featuring various firearms and optical equipment. The image displays several rifles and shotguns, including a RÖWA TITAN 6, a Verney-Carron, and a J.P. SAUER & SOHN. It also shows various optical products like binoculars and night vision devices. Logos for brands such as SWAROVSKI OPTIK, STEINER GERMANY, MAUSER, TIKKA, ZEISS, Vixen, Blaser, and others are visible. A section on the right highlights 'ŠIROK IZBOR NOČNE OPTIKE IN TERMORIZIJE' (Wide selection of night optics and thermovision) with logos for ATN, PULSAR, and ARMASIGHT.

24. mednarodni sejem

NATURA LOV RIBOLOV TURIZEM

24. mednarodni sejem NATURA, LOV, RIBOLOV, TURIZEM, največji lovski dogodek na Hrvaškem, bo potekal v Varaždinu od petka, **11. oktobra**, do nedelje, **13. oktobra 2019**, na 3.000 m² razstavnih površin v dvorani ob reki Dravi. Pričakujejo vas številni razstavljalci z bogato ponudbo svetovno znanih proizvodov po posebnih cenah s sejmskim popustom.

To leto prvič **sofinanciramo organiziran prevoz na sejem**. Za prvih deset prijavljenih društev, ki bodo šla na sejem z avtobusom, sofinanciramo stroške avtobusnega prevoza v vrednosti 100 €. Ta ugodnost velja za skupine ljudi, ki štejejo najmanj 30 oseb.

V sklopu programa ponovno organiziramo **sejmsko tekmovanje v kuhanju lovskega golaža** in pozivamo vsa lovska društva oz. lovske družine, da se prijavijo k sodelovanju. Za najboljše ekipe so pripravljene nagrade.

Cena vstopnice je 25 hr. kun (3,25 €). Plačilo je mogoče samo s hr. kunami. Odpiralni čas sejma: petek, sobota: 9.-19.^h in nedelja 9.-17.^h

Več informacij je dosegljivih na spletni strani www.sajam-varazdin.com.

Soorganizatorja: Hrvaška lovska zveza, Hrvaška športnoribolovna zveza

Organizator: DMK Vall 042, d. o. o., Varaždin

POHODNI ČEVLJI ROČNO IZDELANI S STRASTJO

ROJENI NA BAVARSKEM - NOŠENI PO CELEM SVETU

WWW.HANWAG.COM

HANWAG TATRA II GTX

Naš najbolje prodajan pohodni čevljev je letos še boljši! Inovativni detajli še posebej prepričajo na večdnevni pohodih. Lahek, udoben in na voljo z različnimi oblikami kopit.

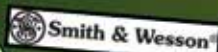
Lovec Že 30 let z vami...
LOV • RIBOLOV • PROSTI ČAS **Koptex**

Na zalogi velika izbira
dolgocevnega in
kratkocevnega orožja!

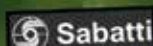
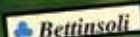

**NE ZAMUDITE !!!
POPUSTI**

do -20 %

**NA NOVO LOVSKO TER
ŠPORTNO OROŽJE IZ ZALOGE**

NOČNA OPAZOVALNA KAMERA

PARD

Lastnosti :

- majhna in priročna (250g)
- 3 stoponje svetlosti IR
- 200m dometa v popolni temi
- 1,5x - 4x povečava
- 1080P HD video
- WIFI

**Velika izbira
lovskega tekstila**

Zaloga je omejena.
Popusti veljajo za
gotovinski nakup na
določene artikle.

Trgovina Lovec
Vodovodna pot 11
5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 330 86 60

sales@koptex.com
www.koptex.com

Trgovina Lovec
Tržaška c.65
2000 Maribor
Tel.: (02) 252 47 44

Trgovina Lovec
Obrtna ulica 39
9000 Muraka Sobota
Tel.: (02) 515 17 28

Trgovina Lovec
Ferrarska 10
6000 Koper
Tel.: (05) 639 10 28

Trgovina Lovec
BTC Hala A
Šmartinska 152
1000 Ljubljana
Tel.: (01) 585 17 99

Trgovina Lovec
Šuceva 23
4000 Kranj
Tel.: (04) 204 24 37

Fjällräven

Ozaveščeni lov

Zaupanja vredna oprema za
ozaveščenega lovca

DORAVITELJ ŠVEDSKEGA
KRALJEVEGA DVORA